

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra tělesné výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Porovnání motivace dětí pro výběr a zapojení se do fotbalového tréninku
Comparison of Children's Motivation for Choosing and Engaging to Football
Training

Milan Ptáčník

Vedoucí práce: PaedDr. Ladislav Pokorný
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání –
Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání (B TVS-ZS)

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Porovnání motivace dětí pro výběr a zapojení se do fotbalového tréninku potvrzují, že jsem ji vypracoval/a pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzují, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 16. 4. 2019

Nejdříve chci poděkovat vedoucímu mé práce, panu PaedDr. Ladislavu Pokornému, za vedení mé bakalářské práce, spolupráci, cenné rady a za to, že mi byl v případě potřeby vždy k dispozici. Dále bych rád poděkoval všem zapojeným hráčům, rodičům a trenérům z klubů FC Olympia Hradec Králové, FC Hradec Králové, 1. FK Příbram, Povltavská fotbalová akademie, SK Union Čelákovice a TJ SK Mochov za to, že se s ochotou podíleli na vypracování mého výzkumu. Velký dík patří také všem, kteří mají zásluhu na organizaci mých návštěv v jednotlivých klubech, jelikož bez těchto osob by nebylo možné uskutečnění mého výzkumu, který všude proběhl zcela bezproblémově.

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na porovnání motivace starších žáků k výběru fotbalového tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech.

V práci se zaměřuji na několik hlavních témat, z nich každé má na motivaci starších žáků klíčový vliv. Hlavním tématem je motivace starších žáků k tréninku fotbalu. Na něho navazují témata, kterými jsou další sportovní aktivity a sportovní priority, fyzická a časová náročnost, lokalizace, kolektiv, finanční náročnost, rodina, trenéři. Tato témata jsou propojena s cíli práce, na které navazují problémové otázky a hypotézy. Členění celé práce je uděláno tak, aby z každého tématu byl vyvozen jasný závěr. Má práce je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část.

V teoretické části nejprve charakterizuji fotbal samotný a poté se věnuji tématům, která jsou potřebná pro porozumění mého výzkumu, jako je například charakteristika věkové skupiny staršího školního věku, specifika sportovního tréninku dětí a mládeže, úroveň sportu, motivace, vliv rodičů nebo osobnost trenéra.

Ve výzkumné části, rozdělené na podkapitoly dle jednotlivých témat, se věnuji detailnímu rozboru nasbíraných poznatků. Pomocí grafů a popisků se zde vyjadřuji téměř ke každé z odpovědí na otázky položené v mých výzkumných dotaznících

Závěry mé bakalářské práce přinášejí komplexní přehled poznatků, co všechno, a v jaké míře, vede starší žáky k tomu, proč trénují fotbal a proč trénují ve výkonnostním, nebo vrcholovém klubu. Tyto nasbírané poznatky jsou vhodné jak pro trenéry, hráče, rodiče, či studenty, tak pro kohokoli, kdo chce rozšířit své znalosti týkající se tématu motivace dětí k fotbalu.

KLÍČOVÁ SLOVA

dítě, fotbal, motivace

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on a comparison of a children's motivation in older school age (categories U13, U14, U15) for choosing clubs training players on performance level or top-level.

The work includes several main topics, which has a key influence on children's motivation. The main topic is the motivation of children to practice a football. It is followed by specific parts such as other sports activities and sports priorities, physical and time demands, localization, team, financial demands, family, coaches. These parts are connected to the goals of the work, which are followed by problem questions and hypotheses. The division of the whole work is done so that a clear conclusion is drawn from each topic. My work is divided into theoretical and research part.

In the theoretical part I first characterize football itself and then I deal with topics that are necessary for understanding my research, such as characteristics of older school age group, specifics of sports training of children and youth, levels of sport, motivation, influence of parents or personality of coach.

The research part is divided into subchapters according to individual topics and deals with a detailed analysis of collected knowledge. Using graphs and descriptions, I comment almost all the answers found in my research questionnaires.

The conclusion of my bachelor thesis brings a comprehensive overview of reasons, that leads these young players to choose their clubs according to offered level of football training: performance or top-level. Research results are appropriate for coaches, players, parents, or students, as well as for anyone who wants to extend the knowledge of children's motivation for football.

KEYWORDS

child, football, motivation

Obsah

Úvod	7
1 Cíle a problémy práce	9
1.1 Cíle práce	9
1.2 Problémy práce	10
2 Teoretická část	11
2.1 Charakteristika fotbalu	11
2.2 Systém fotbalu dětí a mládeže	12
2.2.1 Rozdělení fotbalu dětí a mládeže v ČR do věkových kategorií	13
2.2.2 Rozdělení mladších a starších žáků do soutěží	15
2.2.3 Pravidla starších žáků	16
2.3 Charakteristika a vymezení věkové kategorie starší žáci (puberta)	17
2.4 Sportovní trénink dětí a mládeže	19
2.4.1 Rozdíly v tréninku dětí a mládeže a dospělých	19
2.4.2 Specifika tréninku dětí a mládeže	21
2.4.3 Specifika tréninku starších žáků	25
2.5 Úrovně sportu	26
2.5.1 Vrcholový sport	26
2.5.2 Výkonnostní sport	27
2.6 Motivace	28
2.6.1 Vnitřní motivace	28
2.6.2 Vnější motivace	30
2.7 Osobnost trenéra	31
2.7.1 Role trenéra	31
2.7.2 Trenérské zajištění	32

2.7.3	Vzdělávání trenérů.....	33
2.8	Rodina ve výchově mladého fotbalového hráče.....	34
3	Hypotézy.....	36
4	Metody a postup práce.....	38
4.1	Metoda písemného dotazování	39
4.2	Metoda vyhodnocování.....	39
4.3	Postup práce	40
5	Výzkumná část	41
5.1	Použitý výběrový soubor	41
5.2	Část zabývající se motivací hráčů k tréninku fotbalu	42
5.3	Část zabývající se dalšími sportovními aktivitami a prioritami	46
5.4	Část zabývající se fyzickou a časovou náročností	50
5.5	Část zabývající se lokalizací	55
5.6	Část zabývající se kolektivem.....	59
5.7	Část zabývající se finanční náročností.....	62
5.8	Část zabývající se rodinou	66
5.9	Část zabývající se trenéry	73
6	Diskuze.....	78
6.1	Porovnání úrovně klubů na vrcholové a výkonnostní úrovni	78
6.2	Verifikace hypotéz	79
	Závěry.....	82
	Seznam použitých informačních zdrojů	87
	Seznam příloh.....	89

Úvod

Fotbal je dlouhodobě jedním z předních sportů jak v České republice, tak celosvětově. Provozuje se na různých úrovních, ve všech věkových kategoriích a hraje se i v těch nejmenších koutech celého světa. Lze ho tedy nazvat celosvětovým fenoménem.

Nicméně je všeobecně známo, že u dětí a mládeže klesá zájem o jeho trénink. Proč tomu tak je? Je to ovlivněno moderními technologiemi? Podle čeho si tedy děti vybírají svůj sport? Nabízí se mnoho dalších otázek týkajících se tématu dětí a sportu. Já se v této práci zaměřím na trénink fotbalu starších žáků v České republice a na jeho rozdíly v motivaci dětí k tréninku v klubech na výkonnostní nebo vrcholové úrovni. Důvody, proč jsem si zvolil právě toto téma, se pokusím vysvětlit v dalších částech tohoto úvodu.

Já sám jsem hrál fotbal od 7 do 19 let, to znamená, že jsem prošel všemi mládežnickými kategoriemi od mladší přípravky až po dorost. Poté jsem v rámci mé pedagogické praxe začal trénovat mladší žáky a později jsem dělal i rozhodčího. Pohyboval jsem se vždy na výkonnostní úrovni a nikdy jsem větší úrovně nedosáhl. Nicméně ať už jsem fotbal hrál, nebo se okolo něho pohyboval, pokaždé jsem se setkával s jedním problémem – nedostatek hráčů.

Nedostatek hráčů se vždy týkal mládežnických kategorií snad ve všech fotbalových klubech na výkonnostní úrovni, se kterými jsem měl zkušenost. Mou zkušeností myslím ať už vesnické, či maloměstské kluby, větší kluby hrající krajské soutěže, kluby téměř hraničící s tréninkem na vrcholové úrovni, tak ale i mé osobní zkušenosti z fotbalového prostředí a od mých přátel a známých. Situace v maloměstských klubech výkonnostní úrovně od doby, kdy jsem fotbal hrál, až doteď, kdy fotbal trénuji, se zdá být stále zhoršující – stabilní průměrný počet hráčů je takový, že stačí sotva na to, aby se dal odehrát zápas v dané soutěži. Tým se většinou skládá z pár hráčů, kteří tvoří pevné jádro, chodí téměř na všechny tréninky i zápasy a berou fotbal vážně. Dále se skládá z hráčů, kteří chodili na tréninky i zápasy jen sporadicky a také z hráčů, kteří chodí odehrát zápasy, když je počet hráčů nutný k odehrání zápasu opravdu kritický. I přes všechny možné pokusy k udržení fotbalového tréninku se stává, že tým dojde do stádia, kdy je nutné ho z důvodu nedostatku hráčů rozpustit. V lepším případě pak dochází ke slučování více týmů z různých měst a v horším případě k úplnému zániku fotbalového tréninku.

To je ku neprospěchu mnoha věcem, např. zaniká jedna z možností sportování dětí a mládeže ve svém bydlišti, nemožnost tvorby dalších fotbalových talentů, ale hlavně, jak jsem již naznačil na začátku úvodu, má to vliv na úpadek zájmu o fotbal a jeho trénink.

Přesně tento hlavní problém mě vede k napsání práce zabývající se motivací mládeže k fotbalu. Ale aby se má práce dala považovat za uskutečnitelnou, musel jsem si vybrat určitou fotbalovou specifikaci. Jako skupinu, na kterou se zaměřím v mé práci, jsem si proto vybral kategorii starších žáků, kterou vnímám, vedle kategorie dorostenců, za nejvíce ohroženou kategorii počtem hráčů. Jedním z častých problémů u těchto dvou kategorií bývá zanikání týmu v důsledku navýšení počtu hráčů na hřišti. Nicméně právě u starších žáků může mít pokles motivace mnohem více faktorů, jako např. přechod do období puberty, časté přehodnocování priorit, fyziologické změny, stále velký vliv rodičů, sociální a ekonomické zázemí. Nezanedbatelná je také motivace, či demotivace rodiči a okolními lidmi, nebo vliv lidí podílejících se na chodu fotbalového prostředí. Já se v této práci budu snažit zohlednit tyto faktory a přijít na to, jaká je motivace dětí k tomu, že hrají právě fotbal a proč ho hrají. A jelikož spektrum mého pohybu byl výkonnostní trénink, vždy mě zajímalo, jaké jsou rozdíly mezi tréninky na různých úrovních, a proto jsem si vybral porovnání tréninku v klubech na výkonnostní a na vrcholové úrovni.

1 Cíle a problémy práce

1.1 Cíle práce

Hlavní cíl:

Hlavním cílem práce je zjistit, jaká je motivace dětí kategorie starších žáků k výběru fotbalového tréninku a porovnat rozdíly v tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech.

Dílčí cíle:

1. Zjistit, zda je u starších žáků fotbal jejich prioritou, zda dělají ještě nějaké sporty a porovnat případné rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech.
2. Zjistit fyzickou a časovou náročnost tréninku fotbalu starších žáků a porovnat případné rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech.
3. Porovnat lokalizační rozdíly starších žáků ve výkonnostních a vrcholových klubech
4. Zjistit roli kolektivu u starších žáků a porovnat případné rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech.
5. Zjistit finanční náročnost tréninku fotbalu starších žáků a porovnat případné rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech.
6. Porovnat rozdíly v přístupu a činnosti rodičů starších žáků ke tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech.
7. Porovnat rozdíly v přístupu a činnosti trenérů k tréninku starších žáků ve výkonnostních a vrcholových klubech

1.2 Problémy práce

Hlavní problém:

Jaká je motivace dětí kategorie starších žáků k výběru fotbalového tréninku a jaké jsou rozdíly v tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech?

Dílčí problémy:

1. Je fotbal u starších žáků jejich prioritou, dělají vedle něho ještě jiné sporty a jaké jsou rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech?
2. Jaká je fyzická a časová náročnost tréninku fotbalu starších žáků a jaké jsou rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech?
3. Jaké jsou rozdíly v lokalizaci (vzdálenost klubu od domova, dojíždění za soupeři) u starších žáků ve výkonnostních a vrcholových klubech?
4. Jakou roli hraje kolektiv u starších žáků a jaké jsou rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech?
5. Jaká je finanční náročnost tréninku fotbalu starších žáků a jaké jsou rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech?
6. Jaké jsou rozdíly v přístupu a činnosti rodičů starších žáků k tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech?
7. Jaké jsou rozdíly v přístupu a činnosti trenérů starších žáků ke tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech?

2 Teoretická část

2.1 Charakteristika fotbalu

Fotbal je sportovní, týmová, branková hra, která se hraje jak po celém světě, tak i v České republice a patří obecně k nejoblíbenějším sportovním hrám. Při rekreačním využití může sloužit jako forma aktivního odpočinku a zábavy, avšak na profesionální úrovni může být také faktorem ekonomickým i politickým (Votík, 2005).

Fotbal můžeme charakterizovat z různých hledisek. Například z hlediska jejího obsahu ji musíme chápat jako složitou činnost dvou soupeřících kolektivů, z nichž každý se snaží vstřelit soupeři co největší počet branek a současně jich co nejméně obdržet. Obsah hry záleží především na všeobecných a speciálních schopnostech jednotlivých hráčů i celého kolektivu. Samotný průběh hry pak není, jak se může na první pohled zdát, nahodilý, jelikož má pevné zákonitosti a určitý řád. Tento řád dává základ nejen pro základní způsob realizace soupeření, ale hlavně objektivně platným pravidlům, která utvářejí vnější rámec hry (Choutka, 1968).

Podmínky utkání jsou nestandardní a proměnlivé, protože hráči vykonávají specifické pohybové aktivity, které mají charakter individuální i skupinový. To zajišťuje, že se kolektiv pomocí vzájemné spolupráce jedinců snaží dosáhnout společného cíle – vstřelit branku (princip kooperace) a přitom současně odolávat soupeři, to znamená zabránit mu ve vstřelení branky (princip kompetitivnosti) (Buzek, 2007).

Fotbal je zdrojem radosti a emocí nejen pro samotné hráče, ale i pro přímo zúčastněné publikum, televizní diváky i posluchače a vůbec pro všechny fotbalové fanoušky a nadšence, kteří tvoří stamiliony lidí sledujících fotbal po celém světě. Tuto hru milují pro dynamické nečekané změny herních situací a pro vzrušující okamžiky, a tak jim fotbal přináší nevšední prožitky. Fotbal je také tak celosvětově rozšířený a populární proto, že se jako jediná celosvětově rozšířená hra hraje primárně v přírodních podmínkách a nepřesunula se, tak jako např. košíková nebo házená, pod střechy hal. Fotbal se tedy hraje za jakýchkoliv venkovních podmínek – za deště, v extrémních vedrech, nebo mrazech a na hřištích mající různé povrchy. Na rozdíl od minulosti, kdy byl fotbal vnímán jen jako mužský sport, jsou dnes již samozřejmostí také ženské týmy (Ondřej, 1990).

2.2 Systém fotbalu dětí a mládeže

„Základem a zdrojem celkové „fotbalové pyramidy“ je však především mládežnický fotbal a celý systém výkonnostního a amatérského fotbalu, který se u nás hraje téměř v každé obci. Z této pyramidy čerpají profesionální kluby a mládežnické reprezentace, které těží z dlouholetých tradic péče o fotbalovou mládež obecně a o fotbalové talenty zvláště. Svědčí o tom také systém sportovních tříd (ST) a sportovních center mládeže (SCM), který získává značné prostředky od státu a fotbalového svazu.“ (Buzek, 2007, s. 17)

V této části ukáži, jaké je věkové rozdělení mládeže do soutěží. Záměrně vynechám rozdělení do kategorií a systém soutěží dospělých mužů a žen, jelikož v České republice je opravdu velice rozsáhlé a k mé práci není příliš nutné o něm psát. Z důvodu případné aktualizace jsem nehledal zdroj v literatuře, nýbrž na internetu, a to pouze v oficiálních zdrojích – čerpal jsem tedy z oficiálních stránek Fotbalové asociace České republiky (FAČR) a ze stránek ji přidružených. Aby byly informace zachované a relevantní, bude nejlepší, když budu části předpisů plně citovat.

Nejaktuálnější dokument „Soutěžní řád mládeže a žen Fotbalové asociace České republiky“, schválen výborem FAČR, nabyt účinnosti dne 1. července 2017 a dne 6. prosince 2017 nabyt účinnosti novelizace tohoto řádu.

Část první tohoto řádu se věnuje soutěžnímu řádu mládeže. Hlava první „*Obecná ustanovení*“ má pět paragrafů, které především rozdělují děti a mládež do věkových kategorií. Čtyři z paragrafů zde ocituji, jelikož je považuji za velice důležité při orientaci ve věkových kategoriích.

Ocituji zde také hlavu druhou tohoto soutěžního řádu. Hlava druhá se nazývá „*Organizace soutěží mládeže*“ a z ní zde ocituji paragraf čtrnáctý dílu druhého, který je přímo věnován rozdělení mladších i starších žáků starších i mladších do soutěží.

2.2.1 Rozdělení fotbalu dětí a mládeže v ČR do věkových kategorií

§2: Věkové kategorie

1. Mládeží se dle tohoto řádu rozumí hráči do 18 let věku, nestanoví-li tento předpis jinak.

2. Mládež se rozřazuje do následujících kategorií:

Tabulka 1: Rozdělení fotbalu dětí a mládeže v ČR do věkových kategorií – Věkové kategorie

Kategorie	Kategorie mládeže	Věkové kategorie	Základní věk	Dovršený v.
Přípravky	Kategorie mladší příprava	U6	5 let	6 let
		U7	6 let	7 let
		U8	7 let	8 let
		U9	8 let	9 let
	Kategorie starší příprava	U10	9 let	10 let
		U11	10 let	11 let
Žáci	Kategorie mladší žáci	U12	11 let	12 let
		U13	12 let	13 let
	Kategorie starší žáci	U14	13 let	14 let
		U15	14 let	15 let
Dorost	Kategorie mladší dorost	U16	15 let	16 let
		U17	16 let	17 let
	Kategorie starší dorost	U18	17 let	18 let
		U19	18 let	19 let

Zdroj: Soutěžní řád mládeže a žen Fotbalové asociace České Republiky [5. 12. 2017], dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/>

3. V mládežnických družstvech jsou oprávněny startovat dívky o jeden rok starší, než mládež zařazena do věkových kategorií dle odstavce 2, a to až do kategorie starších žáků.

4. Věkovou kategorií nad 18 let je kategorie dospělých.

§3: Přejít v kategoriích mládeže

1. Hráči po dosažení stanoveného věku přecházejí do nejbližší vyšší kategorie mládeže vždy k 1. 1. následujícího roku dle následující tabulky:

Tabulka 2: Rozdělení fotbalu dětí a mládeže v ČR do věkových kategorií – Přejít v kategoriích mládeže

<i>Věk</i>	<i>Z kategorie mládeže</i>	<i>Do kategorie mládeže</i>
<i>8 let</i>	<i>Mladší příprava</i>	<i>Starší příprava</i>
<i>10 let</i>	<i>Starší příprava</i>	<i>Mladší žáci</i>
<i>12 let</i>	<i>Mladší žáci</i>	<i>Starší žáci</i>
<i>14 let</i>	<i>Starší žáci</i>	<i>Mladší dorost</i>
<i>16 let</i>	<i>Mladší dorost</i>	<i>Starší dorost</i>
<i>18 let</i>	<i>Starší dorost</i>	<i>Dospělí</i>

Zdroj: Soutěžní řád mládeže a žen Fotbalové asociace České republiky [5. 12. 2017], dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/>

2. Po dosažení vyšší kategorie mládeže je hráč oprávněn dohrát rozehraný soutěžní ročník ve stávající kategorii mládeže.

§4: Působení hráčů ve věkových kategoriích

1. Hráči mohou vedle jejich kategorie mládeže startovat i v utkáních bezprostředně vyšší kategorie mládeže; start ve vyšší kategorii je povolen i v případě, že jde o start hráče nižší kategorie mládeže v soutěži, která v rámci vyšší kategorie není dělena na mladší a starší kategorii mládeže, jakož i v případě, že jde o start mladšího dorostence v kategorii dospělých nebo o start staršího žáka v kategorii mládeže staršího dorostu.

2. Hráč z vyšší kategorie mládeže není oprávněn startovat v nižší kategorii mládeže.

3. Kluby jsou povinny vyžádat písemný souhlas zákonného zástupce hráče s jeho působením ve vyšší kategorii mládeže a na požádání jej předložit řídicímu orgánu soutěže.

§5: Soutěže mládeže

FAČR nebo její pobočné spolky organizují soutěže mládeže (specifikovány v hlavě II.)

a) mistrovské

b) pohárové

2.2.2 Rozdělení mladších a starších žáků do soutěží

1. Mistrovské soutěže starších žáků jsou:

- a) Česká liga starších žáků (A týmy);*
- b) Moravskoslezská liga starších žáků (A týmy);*
- c) Česká liga starších žáků (B týmy);*
- d) Moravskoslezská liga starších žáků (B týmy);*
- e) Česká divize starších žáků (A týmy);*
- f) Moravskoslezská divize starších žáků (A týmy);*
- g) Česká divize starších žáků (B týmy);*
- h) Moravskoslezská divize starších žáků (B týmy);*
- i) soutěže starších žáků dle rozpisu soutěží krajského fotbalového svazu;*
- j) soutěže starších žáků dle rozpisu soutěží Pražského fotbalového svazu;*
- k) soutěže starších žáků dle rozpisu soutěží okresního fotbalového svazu.*

2. Vítězové soutěží podle odstavce 1 písm. a) a b) se utkají ve vzájemném dvojutkání o titul mistra republiky starších žáků U15. Vítězové soutěží podle odstavce 1 písm. c) a d) se utkají ve vzájemném dvojutkání o titul mistra republiky starších žáků U14.

3. Mistrovské soutěže mladších žáků jsou:

- a) Česká liga mladších žáků (A týmy);*
- b) Moravskoslezská liga mladších žáků (A týmy);*
- c) Česká liga mladších žáků (B týmy);*
- d) Moravskoslezská liga mladších žáků (B týmy);*
- e) soutěže mladších žáků dle rozpisu soutěží krajského fotbalového svazu;*
- f) soutěže mladších žáků dle rozpisu soutěží Pražského fotbalového svazu;*
- g) soutěže mladších žáků dle rozpisu soutěží okresního fotbalového svazu.*

(Zdroj: Soutěžní řád mládeže a žen Fotbalové asociace České Republiky [5. 12. 2017])

2.2.3 Pravidla starších žáků

Pro pravidla starších žáků jsou normou oficiální Pravidla fotbalu, avšak s určitými odlišnostmi, které vycházejí např. z jednotlivých soutěžních řádů a rozpisů mistrovských soutěží různých oblastí. Při analýze pravidel jsem kontroloval oficiální dokumenty Fotbalové asociace České republiky, např. Pravidla fotbalu platná od 1. 7. 2018, Soutěžní řád mládeže a žen z 5. 12. 2017 a další oficiální řady a rozpisy FAČR.

Nakonec z důvodu rozsáhlosti, jsem se rozhodl zmínit alespoň pár základních pravidel fotbalu starších žáků, z nichž některá jsou shodná s pravidly dospělých, ze kterých se také odvíjejí:

- V letošní sezóně 2018/2019 mohou v kategorii starších žáků U14 startovat děti narozené po 1. 1. 2005, v kategorii U15 pak děti narozené po 1. 1. 2004.
- Hrací doba: 2x 35 minut
- Počet hráčů: 1 + 10
- Míč: Míč č. 5 (68–70 cm, hmotnost 410–450 g)
- Střídání hráčů: maximálně 7 hráčů/ zápas
- Ofsajd: Ano
- Malá domů: Ne
- Rozměry hřiště: délka: min. 90 m / max. 120 m, šířka: min 45 m / max. 90 m
- Rozměry branek: 2,44m / 7,32m

Za zmínku jistě stojí u nás oblíbená varianta fotbalu, tzv. „MINI fotbal“, hraný spíše kategorií mladších žáků a níže. Rozdíl je zde v normě, ze které vychází – z pravidel fotbalu malých forem a pedagogicko-organizačních manuálů. MINI fotbal je založen na úpravě, většinou zmírnění, některých zásadních pravidel, například:

- Počet hráčů: 1 + 7
- Hrací plocha: Mezi pokutovými územími klasického fotbalového hřiště a musí splňovat pravidlo 1 Pravidel fotbalu (hrací plocha musí mít tvar obdélníku)
- Střídání hráčů: Opakované (hokejové) pouze v přerušené hře
- Rozměry branek: 2x 5 metrů

(<https://hop.rvp.cz>)

2.3 Charakteristika a vymezení věkové kategorie starší žáci (puberta)

Pokud budeme hovořit o zařazení dětí kategorie starších žáků do věkového období, spadá tato kategorie do období staršího školního věku (11-15 let). Jelikož je starší školní věk tvořen obdobím prepuberty (11-13 let) a puberty (13-15 let), kategorie starších žáků se tedy přímo shoduje s druhým obdobím staršího školního věku – pubertou. Jak jsme si již v jedné z předchozích kapitol ukázali, kategorie starších žáků odpovídá soutěžím U13, U14, U15, nicméně v této kapitole se zaměřím spíše na fyziologické, psychické mentální a sociální změny v období puberty, jenž mají na trénink rozhodující vliv. Jestliže budu hovořit o věkovém vymezení, budu se většinou snažit používat výraz „puberta“ a jestliže budu mluvit v souvislosti s fotbalovou kategorií a fotbalovým tréninkem, budu užívat spojení „starší žáci“.

Období puberty je spojeno především s významnými biologickými změnami a přechodem od dětství k počínající dospělosti. Co se týče biologických a fyzických změn, za hlavní můžeme považovat především vytváření a rozvoj prvotních a druhotných pohlavních znaků (Buzek, 2007).

Rychlý růst končetin je často nerovnoměrný a obvykle zapříčiňuje zhoršenou pohybovou koordinaci, nervosvalová koordinace se ale zlepšuje. Díky vývoji svalstva se rozvíjí silové schopnosti, narůstá svalová vytrvalost a zdokonaluje se diferenciací svalového úsilí, díky níž se zpřesňují pohyby. Dosavadní rostoucí rychlost pohybů se okolo čtrnáctého a patnáctého roku zpomaluje a stagnuje. Zlepšuje se také ohebnost a kloubní pohyblivost. S fyziologickými změnami narůstá význam správného stravování a pitného režimu, který by měl být přizpůsoben úrovni tréninku a zátěži (Votík, 2007).

Dovalil říká: „*Tělesné změny mohou vést k pocitu odlišnosti, všímání si více sama sebe, ale také k agresivnímu chování, opozici vůči ostatním*“ (Dovalil, 2009, s. 247).

V období puberty totiž dochází ke změnám ve vnitřním prostředí a spoustě složitým fyziologickým pochodům souvisejících s působením hormonální činnosti. Působení hormonů se projevuje především na rychlém růstu (zejména končetin), změně váhy, vývoji svalstva a zvyšování svalové síly. Je třeba podotknout, že tyto změny jsou vysoce individuální a mají různé tempo. Koncem období, kdy se zvyrazňují mužské a ženské rysy a změny se pomalu stabilizují, je teprve adekvátní pokusit se hodnotit vývojové rozdíly,

avšak rozvoj po tělesné a duševní stránce dále trvá do období adolescence. U dívek zhruba do sedmnácti let a u chlapců do osmnácti let. Ve věku dvaceti let by již proces změn měl být zcela dokončen (Dovalil, 2009).

Období puberty je v důsledku hormonální aktivity doprovázeno také psychickými změnami, které jsou, stejně jako fyzické, nerovnoměrné, a vyznačují se psychickou nevyrovnaností, emotivními projevy, nebo prudkými změnami nálad. Jedinci usilují o samostatnost a vlastní názor, o němž jsou, často jen navenek, přesvědčeni natolik, že jakmile se někdo pokusí s názorem nesouhlasit, či ho vyvrátit, může se stát obětí přepjaté kritičnosti. Vnější jistota se tak může projevit siláctvím a hrubostí, ale ve skutečnosti to může být v důsledku zastírání vnitřních citů a nejistoty. V sociálním kontextu Perič uvádí, že zatímco se děti v prepubertálním období projevují převážně extrovertně a charakterizuje bezohlednost, opozice a bojovnost, tak děti v pubertě jsou spíše introvertní, kdy se u nich mění citová sféra – city a emoce se prohlubují. (Perič, 2012).

V pubertě se odehrávají i změny sociální, etické a morální. Pro jedince v pubertě jsou velice důležité kamarádské vztahy a ty se často projevují tendencí se neustále porovnávat s ostatními. Začíná se projevovat zájem o druhé pohlaví, v jehož důsledku jedinci více dbají o svůj zevnějšek a který je často doprovázen projevy erotičnosti. Okolí vrstevníků, ve kterém se jedinec pohybuje, často určuje směr, kterým se ubírá – může tak snadno narazit na partu, ve které převezme například konzumaci alkoholu, či dokonce drog. Naštěstí toto riziko je u sportovců snižené jak z hlediska vlastní životosprávy, tak z hlediska podobně smýšlejících lidí v partě nebo týmu. Co se týče vztahů s rodiči a dospělými, začínají se objevovat známky negativismu a vzdoru jak vůči samotným rodičům, tak i ostatním autoritám, jako například pošklebky, nemístné poznámky a nápadná gestikulace. V chování můžeme dále pozorovat prudké přechody (bezdůvodný stud, urážlivost, ...) a nepříznivou reakci na trest, zvláště je-li trest udělován před vrstevníky. Naopak za kladné změny v morální oblasti považujeme rozvoj etického usuzování a smýšlení a zájem aktivity jako je sběratelství, motorismus a podobně. S mentálními pokroky souvisí rozvoj abstraktního myšlení a preciznost, řešení složitých a logických úkolů (Buzek, 2007).

2.4 Sportovní trénink dětí a mládeže

2.4.1 Rozdíly v tréninku dětí a mládeže a dospělých

Jaromír Votík, který při vymezení hlavních rozdílů vychází z Procházkových trenérských zkušeností, charakterizuje cíl tréninku mládeže takto:

„Hlavním cílem tréninku mládeže je prostřednictvím oblíbené sportovní činnosti mobilizovat přirozené schopnosti mladého hráče k co nejdokonalejšímu osvojení všech složek herní způsobilosti a současně přispívat specifickými vlivy sportovního prostředí k formování různých stránek jeho osobnosti – pohybové, rozumové, sociální, citové, mravní, estetické atd.“ (Votík, 2016, s. 36).

Hlavním úkolem tréninku mládeže je se sportovní hru učit a naučit. Je tedy třeba si uvědomit, že jsou zásadní rozdíly v cíli a obsahu tréninku mládeže a dospělých, jelikož u dospělých je hlavním cílem úspěch v soutěži a dosahování co nejlepších výsledků a hlavním úkolem pak příprava hráčů na soutěž (Votík, 2016).

Kromě obsahu a cílů tréninku jsem pro přehlednost a jednoduchost do jedné tabulky vytáhl dle Votíka další nejpodstatnější rozdíly mezi tréninkem dětí a mládeže:

Tabulka 3: Hlavní rozdíly mezi tréninkem dětí a mládeže a dospělými

Rozdíl	Děti a mládež	Dospělí
Tréninkový proces	Učební (vzdělávací), výchovný	Zdatnostní, kondiční
Příprava	Zaměření i na budoucnost	Kratší časový horizont (tento zápas, tato sezóna, ...)
Vedení	Změny a výsledky práce trenéra a vedení týmu jsou viditelné pro funkcionáře a veřejnost až s mnohaletým odstupem	Změny a výsledky práce trenéra a vedení týmu jsou znatelné a projevují se už za kratší časovou dobu
Psychologie	Důslednost ve výchovné činnosti, správné působení mravní a názorové postoje, prevence v podobě přesvědčování a motivování	Neklade se důraz na výchovu, ale spíše na motivační procesy
Adaptace na zatížení	Důraz na přiměřenost zatížení vzhledem k věkovým zvláštnostem	V určité fázi tréninkového cyklu je žádoucí maximální zatížení
Preference herního výkonu	Individuální – utkání jako kontrola stupně osvojení individuálních herních dovedností	Týmový – upřednostňovaná spolupráce mezi členy týmu

Zdroj: Vlastní zpracování tabulky na základě poznatků Votíka (2016)

2.4.2 Specifika tréninku dětí a mládeže

Při přípravě dětí a mládeže musíme respektovat jejich věkové zvláštnosti dané vývojovými zákonitostmi, které jsem popsal převážně v kapitole „Charakteristika a vymezení věkové kategorie starší žáci (puberta)“. Úroveň tréninku bychom měli tedy přizpůsobovat především tělesnému a psychickému rozvoji a tím se budu zabývat v této podkapitole.

Buzek v souvislosti s pubertálním obdobím tvrdí, že se v tréninku máme zaměřovat na rozvoj všech funkcí organismu při středním zatížení a že ke konci tohoto období (15 let) můžeme zatěžování dále zvyšovat. Upozorňuje, že vedle sportovního zaměření je třeba také přizpůsobovat výchovné metody odpovídající tomu, že se z dítěte stává dospělý člověk. Proto musí být výchovné zásahy vedeny taktně, diskrétně a spravedlivě. Osoby, které se podílí na výchově jedince, by se měly vyvarovat chyb jako např. nevšímavost, vytýkání chyb před ostatními a nepřiměřená tvrdost výchovných sankcí – ty se mají případně udělovat až po odeznění citového zaujetí z konfliktu, abychom tak mohli objektivně a s odstupem posoudit situaci (Buzek, 2007).

Perič (2012) uvádí tři základní priority trenéra dětí:

1. „Nepoškodit děti“. V tomto bodě se rozumí především nezatěžovat děti nevhodným způsobem, jelikož jinak by mohlo dojít k mnoha psychickým i fyzickým poškozením. Z fyzických poškození to mohou být například různé druhy tělesných dysbalancí (např. skolióza páteře, různé kostní výrůstky apod.). Psychické újmy mohou být způsobeny například ledabylým zacházením se sportovcem, či dokonce nadávkami a urážkami. Psychické následky jsou většinou méně nápadné, ale mohou vést k frustraci a depresi. Naprosto zásadní pro sportovce a jejich trenéry musí být také odmítání jakékoliv možnosti dopinku nebo drog.
2. „Vytvořit u dětí vztah ke sportu jako k celoživotní aktivitě“. Jistě bychom u dětí a mládeže měli rozšiřovat zájem o sport a vytvářet k němu nadále kladný vztah, avšak z dětí, které sportují, jich velmi málo dosahuje takové úrovně, aby se s postupujícím věkem skutečně prosadilo ve vrcholovém sportu. Nižší úrovně, především kolektivních sportů, mají tedy za úkol vytvořit vztah k pohybu jako k jedné z důležitých součástí života, aby se již od mládí eliminoval, či omezil faktor

problémů způsobených nedostatkem pohybu (např. obezita, vysoký krevní tlak, vysoká hladina cholesterolu, špatné stravovací návyky). Záslužné je udržet děti ve stavu, kdy alespoň pár hodin týdně vykonávají určitou pohybovou činnost, ale přesto se stává, že děti v určitém období tréninku začínají brát sport jako povinnost a mohou v důsledku přílišného důrazu na trénink, vítězství a rekord, ztrácet o sport zájem, či dokonce mít k němu odpor. Proto je vhodné nevytvářet v dětech iluzi, že neexistuje nic jiného kromě sportu a vítězství.

3. „Vytvořit základy pro pozdější trénink“. Je fyziologicky nemožné, aby děti dosahovaly takových výkonů, jako dospělí. Mohou se jim však přiblížit z hlediska koordinace pohybu a zvládnutí techniky. Je to možné, protože děti mají dobrou úroveň vývoje centrální nervové soustavy a její vliv na učení se novým pohybům. Takovýto trénink má však několik zásad. Klíčem k úspěchu je mnohonásobné opakování, při němž se musí postupovat nenásilně a také od zvládnutí základních požadavků. Opomenutí základů se může projevit v pozdějším dorosteneckém i juniorském věku, kdy už je možný silový a vytrvalostní rozvoj, avšak obtížněji se učí nové pohyby a rozvíjí se obratnost. Bez základů se v pozdějším věku tedy obtížně navazuje (Perič, 2012).

Podle Bedřicha (2006) můžeme z hlediska periodizace vývoje jedince můžeme rozlišit trénink dětí (10–12 let = mladší a starší přípravka, mladší žáci) a trénink mládeže (13–18 let = starší žáci, mladší a starší dorost). Tato periodizace vychází například z odpovídající aplikace tréninkových metod, prostředků, tréninkového obsahu a objemu. Bedřich uvádí názor, že toto dělení na základě periodizace je základním parametrem pro vyjádření poměru mezi cvičením všeobecného charakteru a speciálním tréninkem. Poměry cvičení všeobecného charakteru ku speciálnímu tréninku u přípravy by měl být 1:0, u mladších a starších žáků 7:3 a u mladšího a staršího dorostu 2:8.

V žákovském tréninku bychom měli provádět zejména krátkodobá cvičení, avšak s vysokým zatížením a následným cvičením nízké intenzity, či odpočinku. Tato tzv. „spontánní pohybová aktivita“ zajišťuje to, že děti jsou schopny provádět cvičení opakovaně po delší dobu a bez větších známek únavy, jelikož se kyselina mléčná hromadí ve svazech jen v malé míře a dochází k rychlé obnově energetických zdrojů. V tréninku dětí je důležité dbát na míru intenzity tréninkové zátěže a také na zapojení kompenzačních cvičení. V období nejrychlejšího růstu je třeba snížit intenzitu až o 50 % s následným zapojením kompenzačních cvičení, bez kterých často vlivem přetížení a příliš vysoké intenzity zátěže může snadno docházet k dysbalancím (Bedřich, 2006).

Ne všichni hráči se mohou zařazovat do dané kategorie dle tabulek. Ve vývoji člověka existují určitá stádia, která na sebe fixují např. vhodné schopnosti a dovednosti odpovídající danému stádiu. Nesmíme tedy opomenout fakt, že zde mohou hrát roli zde individuální zvláštnosti a odchylky, a proto je třeba odlišovat věk biologický od kalendářního. V praxi je normálním jevem, že se v jedné věkové kategorii setkáváme se značným rozdílem např. tělesné výšky a hmotnosti nebo s rozdíly mentální úrovně. Proto je třeba ke každému přistupovat individuálně a vzájemně komunikovat (Bedřich, 2006).

Tréninkový proces Bedřich (2006) dělí na základní etapy:

Seznamování se sportovní aktivitou (6-10 let = mladší školní věk)

- Upevňování zdraví a všestranný psychický i tělesný rozvoj
- Vytvoření pozitivního vztahu k pravidelnému cvičení a tréninku

Základní trénink (10-13 let = střední školní věk)

- Růst speciální výkonnosti jako důsledku všestranné přípravy
- Osvojení co největšího množství pohybových dovedností
- Všeestranný rozvoj pohybových schopností při respektování senzitivního období
- Zvládnutí základů techniky a taktiky v daném sportu

Specializovaný trénink (13-18 let = starší školní věk)

- Zvyšující se intenzitou tréninkového zatížení a přechodem ke specializovaným tréninkovým podnětům
- Rozvoj základních a speciálních pohybových schopností
- Nárůst kvantity pohybových dovedností, zdokonalování techniky a principů taktiky
- Formování výkonové motivace i životního stylu

Vrcholový trénink (aplikovaný ve věku značného rozptylu)

- Vysoký objem a intenzita rozvoje funkční, kondiční a psychické připravenosti
- Zdokonalování a stabilizace sportovní techniky i taktiky
- Podřízení způsobu života požadavkům tréninku
- Upevňování rysů osobnosti a dlouhodobé plánování cílů

2.4.3 Specifika tréninku starších žáků

V této podkapitole naváží na podkapitulu předchozí s tím rozdílem, že se zaměřím přímo jen na cíle, obsah a ovládání dosavadních zkušeností starších žáků, které uvádí Zdeněk Fajfer se ve své publikaci, ve které se věnuje tréninku mládeže 6–15 let.

Cíle sportovní přípravy ve starších žácích (Fajfer, 2005, s. 63–65):

- Zkombinovat náročné tréninkové úkoly se způsobem života
- Soustavně rozvíjet samostatnost, tvořivost a zodpovědnost
- Vhodné využití dovedností v pohybových řetězcích
- Pracovat ve skupinách individuálně podle předností a nedostatků jednotlivce
- Naučené dovednosti a taktické jednání využívat při řešení standardních situací
- Spojování náročných taktických jednání (zvládnutí více herních funkcí a postů)
- Zvládnout požadavky týmového herního výkonu v nejběžnějších variantách (různé herní systémy, koncepce, kombinace apod.)
- Rozvoj silových schopností větších svalových skupin, důraz na protahovací cvičení a strečink pro odstraňování svalových dysbalancí
- Regenerace pohybového systému po náročné pohybové činnosti

Obsah sportovní přípravy ve starších žácích (Fajfer, 2005, s. 63–65):

- Využívání vhodných výchovných metod (např. odměňování a trestání)
- Sladění sportovní přípravy se životem ve společnosti (zkoordinovat náročné tréninkové úkoly se způsobem života; u talentovaných jedinců jejich příprava na fotbal jako životního povolání)
- Zdokonalování všech doposud naučených (základních) herních aspektů a jejich specializace (Zdokonalování techniky, vybraných herních dovedností ve skupinách i individuálně, zařazování metodicko-organizačních forem s náročnými úkoly řešení, hra na různých postech, řešení složitějších herních situací apod.)
- Naučení se hry 11:11 (dáno přechodem z mladších žáků do starších)
- Cíleně zaměřený program pohyblivosti – důraz na špatné držení těla

Dále ještě doplním, že hráč ve věku 13–15 let by měl umět např. nalézt post, který mu nejlépe vyhovuje, nést odpovědnost za svá rozhodnutí ve fotbale i v životě, či sestavit plán zaměřený na uvolňovací a protahovací cvičení (strečink) (Fajfer, 2005).

2.5 Úrovně sportu

2.5.1 Vrcholový sport

Vrcholový sport je založen na co nejvyšší míře talentu sportovců, a proto je tato úroveň vyvrcholením předcházejících úrovní sportu (rekreační => výkonnostní => vrcholová). Této úrovni však dosahují jen vynikající jedinci s příslušnými dispozicemi, kteří prošli mnohaletým náročným tréninkem a dosáhli mimořádných výkonů. V rámci tréninkového procesu se přizpůsobuje životní styl sportovců, jsou pro ně vytvářeny zvláštní podmínky a specifický společenský statut, který s sebou nese určitou zodpovědnost např. v podobě vytváření hodnot pro veřejnost. Vrcholový sportovec je tedy jakýmsi producentem kulturních hodnot a divák jejich spotřebitelem (<https://www.olympic.cz>).

Ve vrcholovém sportu jsou sportovci obvykle profesionály, to znamená, že provozují sport na komerční bázi a jsou tedy za něho finančně ohodnoceni tak, že pro ně sport znamená hlavní zdroj obživy. Sportovci téměř vždy provozují sportovní činnost v jedné z nejvyšších celostátních soutěží (v ČR u nejmasovějších sportů není podmínkou) a také na mezinárodní úrovni, kde reprezentují svou zemi. Obvykle jsou členy určitých svazů, či klubů, kde jsou obklopeni dalšími, taktéž profesionálními, zaměstnanci zaměřenými na jejich tréninkovou přípravu. Tyto oddíly se potom podílejí na profesionální přípravě sportovců a na výchově mladých nadějných talentů. Pro provozování vrcholového sportu jsou zcela klíčové místní poměry, oblíbenost a tradice, ale také environmentální podmínky daného území. Nutností jsou taktéž zařízení pro provozování vlastní sportovní činnosti, která bývají nadregionálního, nebo nadnárodního charakteru a určují například příslušné nároky pro kompatibilitu zařízení a vybavení sportovišť. Vrcholový sport se často financuje přímo z rozpočtů ministerstev, veřejných prostředků, ale především také ze soukromých zdrojů (Hodaň, Dohnal, 2009).

2.5.2 Výkonnostní sport

Výkonnostní sport je zájmovou činností ve sportovních klubech, přístupnou víceméně ve volném čase. Charakteristická je organizace a pravidelné soutěže řízené sportovními svazy, které sdružují hráče dohromady a zajišťují jejich registraci v určité soutěži. Aktivní sportovci jsou sami zároveň producenty i spotřebiteli hodnot sportu (např. prožitek, sociální kontakt, seberealizace, ...) a jejich účast vychází především z individuálních a společenských podmínek a možností. Ve výkonnostním sportu by mělo jít především o vlastní zdokonalování, rozvoj fyzických a duševních sil a zvyšování výkonnosti ve vybraném sportu. Systém výkonnostního sportu bývá obvykle rozdělen do diferenciovaných věkových a výkonnostních kategorií, přičemž cílevědomý a systematický trénink a s ním stoupající výkon může být motivací k posunu do vyšší kategorie, nebo dokonce až k dosažení úrovně vrcholového sportu. Výkonnostní sport patří k neúčinnějším prostředkům ovlivnění člověka ať už z hlediska udržení sportovního ducha a zvyšování vlastní výkonnosti, tak i začlenění do kolektivu (<https://www.olympic.cz>).

Sportovci ve výkonnostním sportu jsou vždy amatéři (tj. neprovozují sport na komerční bázi) a taktéž veškerá podpora v podobě lidí podílejících se na organizaci (např. trenéři, rozhodčí, funkcionáři, ...) není primárně zřizována na komerční bázi. Co se týče podmínek pro výkonnostní sport, tak můžeme říci, že mnohdy využívá stejného prostředí jako sport vrcholový, avšak opět musí mít podporu určitých subjektů, které jsou ochotni se na chodu finančně podílet investicemi a dotacemi (např. státní podpora, municipalita, sponzoři). Velmi významnou roli na podpoře a rozvoji ve výkonnostním sportu hrají sportovní hnutí, které mají své zastoupení v organizační struktuře počínaje státem a konče obcí. Při prosazování prostředků však hraje roli také zájem o daný sport v dané oblasti (počet registrovaných sportovců v jednotlivých oddílech), místní urbanistické podmínky a samozřejmě také podmínky environmentální (Hodaň, Dohnal, 2009).

2.6 Motivace

„Motivaci můžeme definovat jako hypotetickou sílu, která vzbuzuje činnost zaměřenou na dosažení určitého cíle. Vysvětluje směr a zaměření našeho snažení, je to motiv, pohnutka, chtění, prožitek vedoucí k činu – akci“ (Buzek, 2007, s. 126).

Na začátek musíme zmínit, že motivace je zcela individuální záležitost a každého hráče namotivuje něco jiného, ať už to jsou metody individuálního, či skupinového hecování za účelem nejlepšího výkonu, nebo dosažení určeného cíle. Aktuální je téma úbytku mladých hráčů, které velmi úzce souvisí právě s motivací ke hraní fotbalu, a proto zcela se ztotožňuji s těmito Buzkovými větami:

„Získat mladé kluky ke hraní fotbalu není tak těžké. Horší je jejich zájem udržet a vypěstovat vnitřní zájem, který by v případě vrcholové alternativy vyústil v jakési pohlcení fotbalem se zcela profesionálním přístupem k tréninku a plným vnitřním nasazením“ (Buzek, 2007, s. 136).

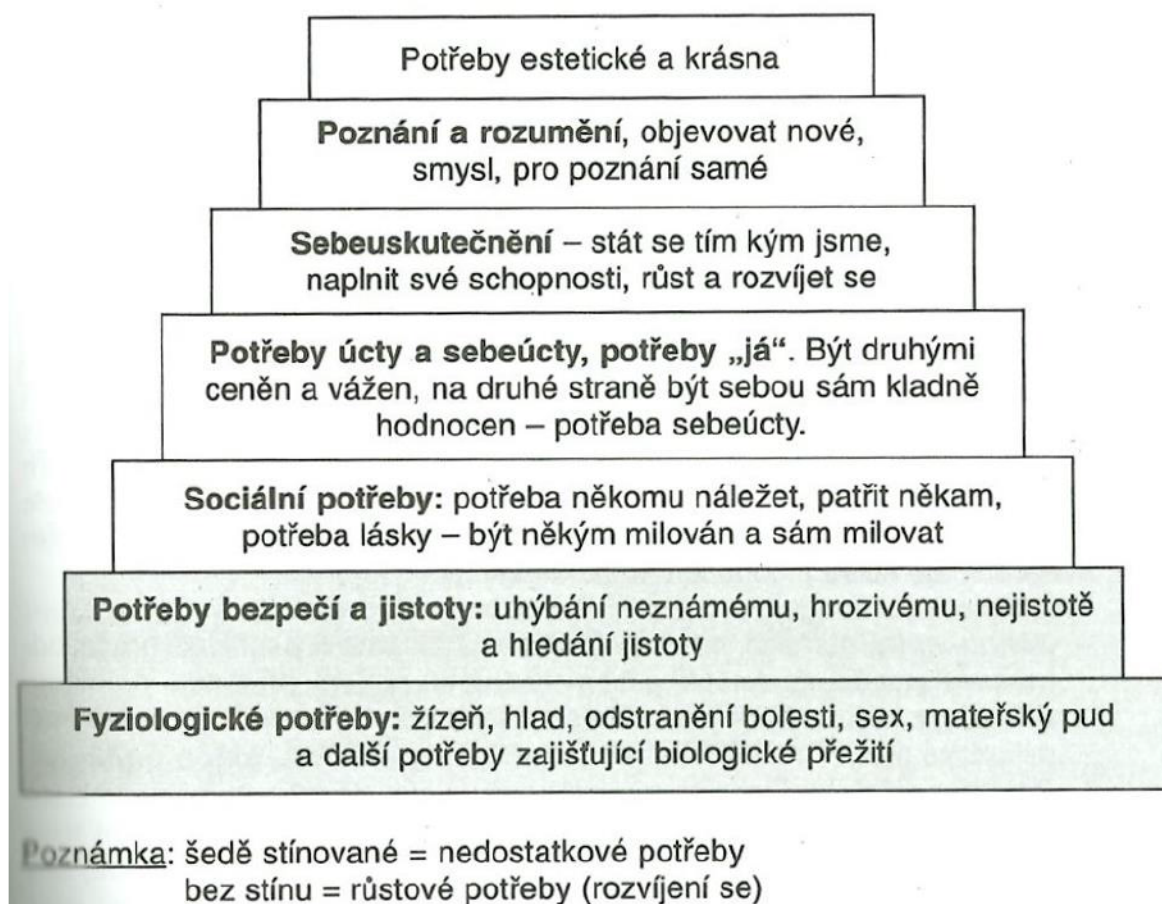
Motivace se rozděluje na dvě základní složky – vnitřní a vnější.

2.6.1 Vnitřní motivace

„Nejefektivnější motivace pochází zevnitř: když je hráč motivován sám, koná ve prospěch svých vlastních cílů, s nimiž je ztotožněn a má vnitřní závazek plnit i cíle mužstva“ (Buzek, 2007, s. 128).

Vnitřní motivace staví na vrozených a získaných potřebách. K pochopení vnitřní motivace nám poslouží známá Maslowova pyramida potřeb, která nám ukazuje, jaké potřeby mají jsou důležitější a jakou mají váhu.

Obrázek 1: Pyramida potřeb podle Maslowa

Zdroj: Buzek, 2007, s. 127

Tuto vnitřní motivaci nelze násilně přikázat, hráč si musí vytvořit svou vlastní vnitřní motivaci, se kterou se ztotožní. Uspokojování potřeb ve sportu stejně významné jako při jakékoliv jiné činnosti. Je ale třeba věnovat se uspokojování potřeb rovnoměrně a respektovat např. žízeň a pitný režim stejně jako potřebuji jistoty. Trenér, či přímo klub by měl mít určitá pravidla, aby se žádná z potřeb neopomínala kvůli dobrému zázemí hráčů. Trenér je do velké míry činitelem, který může obrátit vnější hráčovu motivaci na vnitřní – to znamená, že si hráč osvojí cíle tréninku, bude sám na sobě chtít pracovat a nebude tak docházet k případné ztrátě jeho zájmu o přítomnost v klubu, či ztrátě zájmu o samotný sport.

2.6.2 Vnější motivace

Co se týče vnější motivace, tak Buzek říká, že je postavena na vnějších podnětech a stimulaci – to můžou být například pochvaly, tresty, peníze, příkazy a podobně. Ve vnější motivaci si ale musíme všimnout určitých rizik, zda například hráči jen slepě nevykonávají příkazy z donucení, nebo zda nevykonávají úkony za vidinou (stoupajícího) zisku.

Při vnější motivaci může být řeč také o tom, co komu provádění dané aktivity přináší (např. radost, úspěch, peníze) a kolik toho do aktivity sám vkládá. Tento vztah vyjádříme „zákonem subjektivního zisku“ (viz Obrázek 2). Pokud je zisk vůči vkladu malý, mohou se objevit překážky v motivaci. To znamená, že činnost přestává hráče bavit, nebo se nechá zlákat vnějšími lákadly, a proto se může stát, že od aktivity upustí, ačkoliv je třeba mimořádně talentovaný (Buzek, 2007).

Obrázek 2: Zákon subjektivního zisku

$$\text{MV (motivace k výkonu)} = \frac{\text{Subjektivní zisk}}{\text{Osobní vklad}}$$

Zdroj: Buzek, 2007, s. 128

Buzek také ukazuje Hlavní vnější překážky k motivaci ve fotbalu podle G. Bauera (1999):

- Jiné sporty se zdají být více atraktivní
- Jiné kluby nabízejí více, nebo mají lepší tréninkové podmínky
- Život mimo sport je zábavnější: hudba, počítače, zábava
- Přátele a přítelkyně vyžadují více času
- Škola a budování pracovní kariéry je považováno za důležitější

Z jiného hlediska vidí motivaci Perič, který kromě základních potřeb vnímá motivaci jako potřebu překonání sebe samotného, nebo nad něčím zvítězit. Perič uvádí několik zásad, jak hráče k výkonu nejlépe namotivovat. Například využitím motivačních hesel za účelem podpory k úspěchu, učením správné filozofie sportu (pokud budou děti čestně bojovat a poctivě soupeřit, mohou vyhrát – poraženectví ani přehnané sebevědomí není pro sport na místě) nebo pozitivním přístupem a přiměřeným oceněním (Perič, 2012).

2.7 Osobnost trenéra

2.7.1 Role trenéra

Role trenéra je tvořena z velké části motivováním hráčů, o čemž byla řeč v předchozí kapitole, nicméně tyto kapitoly se neoddělitelně prolínají.

„V současném fotbale jsou kladeny vysoké nároky na psychiku hráče i trenéra. Zatížení trenéra se jednoznačně odráží v oblasti psychiky a schopnosti trenéra vyrovnat se s charakterem toho zatížení je jedním z předpokladů pro jeho úspěšnou činnost, ale i pro zachování optimálního zdravotního stavu (srdeční frekvence měřená v průběhu utkání se často pohybovala na hranici maximálních hodnot)“ (Votík, Zalabák, 2011, s. 105).

Při působení trenéra na své svěřence by měl trenér plnit dvě základní funkce procesu osvojování herních dovedností, vědomostí a schopností – vzdělávací a výchovnou. Musí také dbát a respektovat určité zákonitosti tréninku mládeže. Jednou je například vývoj v průběhu života hráče ve společnosti (socializace), který je závislý na třech činitelích: genetická specifická (temperament, genetická podmíněnost); proměnlivost prostředí (vlivy přírodního dění); proměnlivost výchovy (působení rodičů, trenéra atd.). Dalším aspektem nutným k dodržování je stránka interakce (vzájemné působení hráče a okolí – trenér, realizační tým) (Votík, Zalabák, 2011).

Vztah mezi trenéry, potažmo členy organizačního týmu a hráči by měl být založen na vzájemné důvěře, radostné atmosféře a vyjádření vlastních názorů. Nutno ale ještě jednou zmínit, že v týmu by měla převažovat pozitivní motivace, která naplňuje atmosféru pohody a kde se nebojí nikdo projevit. Nejvhodnější odměnou jsou pochvaly a povzbuzování, což ale vždy možné není. Proto je vhodné respektovat přibližný poměr odměn 3-4:1 (pozitivní hodnocení : negativní hodnocení) – dobré je i dodržet pořadí poměru, nejprve by tedy mělo být řečeno to pozitivní. Celkové hodnocení by měl trenér nechat až po skončení situace, či odezdění euforie, nebo naopak afektu. Trenér by pro děti měl představovat spíše staršího, zkušenějšího a chápajícího přítele, ve kterém děti mohou vidět osobní příklad a vzor. Neměl by však přistupovat k dětem až příliš autoritativně – to by mohlo být naopak zdrojem odcizení, rozporů a ztrátou zájmu dítěte o sport (Perič, 2012).

U trenérů se může objevit, že podlehnou tlaku, kdy částečně rezignují na výkony svého týmu a také na svědomitost stylu jejich tréninku. To se může projevit tak, že se v tréninku věnují většinou pouze aktivitám, které jsou pohodlné jak pro trenéry, tak pro hráče – například celé tréninky tráví pouze hrou, nebo střelbou na bránu na úkor nácviku správné běžecké techniky nebo zlepšování obratnosti. Kolektivu hráčů se takový přístup mnohdy líbí, nicméně hráče to neposunuje správným směrem ke zlepšování a vítězení (Buzek, Procházka, 1999).

„Záleží tedy na odpovědnosti a charakteru trenéra, aby si nechtěl udělat jméno na úkor herního rozvoje hráčů. Aby hráče vedl k touze po vítězství, ale přitom za ním nešel sám za každou cenu. Aby měl představu vizí moderního fotbalu a uměl z ní odvodit, co všechno se hráči potřebují naučit. Aby přesvědčil o správnosti perspektivně zaměřené sportovní přípravy rodiče hráčů“ (Buzek, Procházka, 1999, s. 12).

2.7.2 Trenérské zajištění

Čím nižší věk dětí, tím by měl počet trenérů v tréninkové jednotce být vyšší (až jeden dospělý na jedno dítě), aby byla efektivnost výuky co největší. To je ale ve fotbale téměř nereálné, a proto je důležité, aby bylo do výuky zapojeno dostatečné množství pomocných trenérů, tzv. asistentů (Perič, 2012).

„Prakticky možný a relativně dostupný je však již poměr 6-8:1 (šest dětí na jednoho dospělého). Proto je žádoucí rozdělit velkou skupinu dětí do několika menších „pracovních“ skupinek, které vedou jednotliví asistenti. Hlavní trenér by měl být mimo tyto skupiny, dohlíží na průběh a správnost provedení cvičení v jednotlivých skupinách a vede v nich nácvik nových prvků“ (Perič, 2012, s. 61)

Asistenti trenérů mohou pocházet ze tří skupin. První skupinou jsou profesionální trenéři, kteří mají bohaté tréninkové zkušenosti. Druhou skupinou jsou aktivní sportovci. Ti mohou sloužit dětem jako ukázky ideální činnosti sportovce a být jim vzory. Třetí skupinou se mohou stát rodiče. Někteří rodiče zkušenosti s fotbalem mají, avšak trenéry se mohou stát i rodiče zcela bez fotbalových zkušeností. Praxe totiž ukazuje, že rodiče se do role trenéra dostávají rychle díky tomu, že jsou schopni vnímat chyby, které děti dělají, berou svůj úkol vážně a své vzdělání si rozšiřují různými kurzy (Perič, 2012).

2.7.3 Vzdělávání trenérů

„V systému vzdělávání trenérů došlo k významnému pokroku v polovině 90. let v kontextu nové konvence UEFA pro vzdělávání trenérů, která koordinuje vzdělávání trenérů v celoevropském měřítku. Je chvályhodné, že dříve československá a nyní česká trenérská škola si udržuje vysoký kredit v Evropě a ve světě vůbec. Podařilo se lépe obhájit a rozvinout celý systém UEFA licenci v ČR, především na nejvyšší úrovni UEFA Profi Licence, jejíž studium je v gesci ČMFS (dnes FAČR). Uplatnil se pilotní projekt zvláštního studia pro profesionální Trenéry mládeže ČMFS (FAČR). Ve světě je „česká trenérská škola“ ceněna velmi dobře, včetně práce trenérů u mládežnických týmů a jejich reprezentačních výběrů, které na mezinárodní scéně dosahují značných úspěchů (zvláště v kategoriích U17, U19, U20 a U21 a také v kategorii tzv. Akademické reprezentace ČR)“ (Buzek, 2007, s. 18)

Tabulka 4: Aktuální přehled licencí trenérů dětí a mládeže

Licence	Motto	Hlavní zaměření ke kategoriím
C licence	Radost ze hry	Přípravky – mladší žáci
UEFA Grassroots C licence	Radost ze hry	Přípravky – žáci
UEFA B licence	Výchova a učení	Přípravky – žáci – dorost
UEFA A licence	Učení a výkon	Žáci – dorost – dospělí
Trenér mládeže UEFA A	Výchova, učení, výkon	Rozvoj péče o talenty
UEFA PRO	Úspěch	Profi fotbal dospělí a mládež

Zdroj: <https://trenink.fotbal.cz>

2.8 Rodina ve výchově mladého fotbalového hráče

K pochopení smyslu a výsledků mé práce mi přijde adekvátní také alespoň částečně nahlédnout do vztahu rodiče a dítěte. Tyto vztahy skvěle popisuje ve své publikaci Jaromír Votík (2016), z něhož budu čerpat v této kapitole.

Na úvod Votík (2016) zmiňuje dvě hlavní úlohy rodiny ve výchově fotbalového hráče, o nichž se ne často diskutuje.

První úlohou je „sociální dimenze“ herní způsobilosti. V této úloze jsou hledány příčiny úspěšnosti budoucího profesionálního hráče fotbalu v oblasti výkonových a sociálních parametrů. V rovině mezigeneračních vztahů má vliv rodičů a sourozenců v životě sportovce určující vliv ve sportovní i mimosportovní oblasti, jelikož generační návyky se snadno přenášejí. Záleží tedy, jaké hodnoty jsou v dané rodině upřednostňovány, zda to jsou například chvíle strávené s rodinou, pobyt v přírodě, požívání dobrého jídla a podobně. Rodina by tedy měla dítěti ukázat správný žebříček hodnot. Z našeho domova pochází také morální a etické vnímání, jako např. rozeznávání dobrého a zlého, nebo správného a nesprávného. Další rovinou je pak problematika socializace, kterou lze definovat jako „komplexní proces vrůstání prostřednictvím sociální interakce a komunikace do společnosti určité skupiny, ve které má jedinec žít.“ Socializací dítěte tedy myslíme přijímání skupinových způsobů chování, názorů a hodnot, které dítě může s ostatními sdílet, a proto je pro dítě samotné důležité pohybovat se v kolektivu stejně smýšlejících jedinců, či jedinců, kteří provádí stejnou činnost, v našem případě fotbal. V raném věku je důležitá tzv. „sportovní socializace“, díky níž se dítě pomocí hry vstupuje do různých sociálních rolí a učí se tak důležitým společenským funkcím.

Stává se, že rodina, fotbalové prostředí, skupina vrstevníků apod. se hodnotově a názorově odlišují. Pro jedince je důležité umět najít rovnováhu mezi požadavky fotbalového prostředí a požadavky mimo něj, a proto potřebuje být obklopen lidmi, kteří jsou mu nápomocni – to jsou především rodinní příslušníci, trenéři, agenti, vrstevníci, škola a později partneři. Hledání názorové rovnováhy a určování priorit je nejaktuálnější právě v žákovských a dorosteneckých kategoriích (Votík, 2016).

Důležitost rodiny pro vývoj hráčské kariéry uvádí Votík (2016) výsledky analýzy fotbalové kariéry devětasmdesáti fotbalových reprezentantů České republiky a Československa, kde byly z psychosociálního hlediska vymezeny znaky fotbalové rodiny:

- Zaměřenost rodiny – sport a fotbal především byl životním stylem nejen rodiny, ale i širší rodiny
- Generační přenos z otce na syna – přes 80 % otců se věnovalo aktivně fotbalu na různých soutěžních úrovních (od výkonnostního k profesionálnímu fotbalu)
- Role otce – motivátor k orientaci na pohybové aktivity, prioritně na fotbal
- Role matky – podporovatelka pohybových (fotbalových) aktivit, s nimiž je srozuměna; role tvořitelky rodinného zázemí

Druhá úloha nese dle Votíka název „Rodina a raná pohybová rozmanitost“, který souvisí se změnou životního stylu u dětí a mládeže v oblasti volnočasových pohybových aktivit. Můžeme zde mluvit o zmenšení prostoru pro tzv. spontánní pohybové aktivity, které dříve byly přirozenou cestou pro vytvoření všestranného pohybového základu.

Moderní děti mají širokou nabídku volnočasových aktivit, avšak tráví hodně času např. u počítače, mobilu a televize. Na vině je především změna životního stylu mladé generace jako odraz společenského vývoje. Tento čas mohou ale věnovat buď právě spontánním pohybovým aktivitám (pobyt venku s kamarády a zapojování se do různých společných pohybových činností), nebo cílenému tréninku některého sportu (fotbalu). Votík nachází dvě cesty, jak vymanit dítě z nečinnosti a vhodným způsobem nacházet prostředky pohybových aktivit. První cestou je zařazování všestranných pohybových aktivit do tréninkových jednotek trenérem, který si je dobře vědom absence přirozené a spontánní pohybové aktivity svých svěřenců mimo trénink. Druhá cesta, kterou lze samozřejmě kombinovat s cestou první, spočívá v „pěstování rané pohybové aktivity“ ve volném čase přímo rodiči. Rodiče tak napomohou dát základ pro učení se sportovním (fotbalovým) dovednostem a získat širokou pohybovou zkušenost a všestrannou škálu schopností, které se jim hodí jak pro rozvoj individuálních stránek (technická, taktická, ...) v daném sportu (fotbalu), tak pro běžné užití v každodenním životě (Votík, 2016).

3 Hypotézy

Hypotéza vycházející z hlavního cíle a problému:

Předpokládám, že se úroveň motivace k tréninku fotbalu starších žáků bude lišit především v cíli tréninku. U starších žáků ve vrcholových klubech očekávám o více než 50 % oproti výkonnostní úrovni, že jejich hlavní motivací bude v klubu dosáhnout vyšších cílů – jako například dostat se do vyšších soutěží, nebo stát se profesionálním fotbalistou. Naopak u starších žáků ve výkonnostních klubech bych očekával, že fotbal hrají převážně proto, že je to jejich nejoblíbenější sport.

Hypotézy vycházející z dílčích cílů a problémů:

Hypotéza číslo 1: Předpokládám, že u starších žáků ve vrcholových klubech bude fotbal jejich prioritou o 30 % více než u žáků ve výkonnostních klubech.

Hypotéza číslo 2: Předpokládám, že více než 70 % starších žáků ve vrcholových klubech bude vnímat tréninky jako hodně fyzicky i časově náročné, což by mohlo být způsobeno i tím, že budou mít tréninky častěji. Předpokládám, že bude více než 30 % rozdíl v odpovědích hráčů mezi oběma úrovněmi.

Hypotéza číslo 3: Předpokládám, že více než 50 % starších žáků ve výkonnostních klubech bude mít tréninkové lokality do 30 minut cesty a bude dojíždět za soupeři do 60 minut cesty. Hráči z vrcholových klubů budou pak ve více než 50 % případech docházet/dojíždět na tréninky více než 30 minut a soupeře budou mít vzdálené více než 60 minut cesty.

Hypotéza číslo 4: Předpokládám, že více než 70 % hráčů z vrcholových klubů bude volit odpověď, že přátelé v týmu pro ně znamenají partu skvělých lidí, se kterými si výborně rozumí i v osobním životě a někdy s nimi tráví čas i mimo tréninky, což může být způsobeno například tím, že spolu tráví více času. Na druhou stranu si myslím, že hráči ve výkonnostních klubech se budou o 30 % více znát s hráči ze soupeřících týmů z důvodu menší vzdálenosti mezi týmy.

Hypotéza číslo 5: Předpokládám, že více než 50 % rodičů hráčů vrcholové úrovně bude členské příspěvky stát více než 4000 Kč a celkové roční náklady bez členského příspěvku na fotbalový trénink dítěte budou přesahovat 10 000 Kč. U více než 50 % rodičů hráčů z výkonnostních klubů odhaduji, že je členské příspěvky budou stát do 4000 Kč a celkové náklady budou do 10 000 Kč.

Hypotéza číslo 6: Předpokládám, že více než 50 % všech dotazovaných rodičů hráčů z obou úrovní bude mít podíl na tom, že si jejich dítě vybralo fotbal jako hlavní sport.

Hypotéza číslo 7: Předpokládám, že trenéři starších žáků ve vrcholových klubech budou dosahovat vyššího vzdělání (např. UEFA PRO, UEFA B) než trenéři z výkonnostních klubů, u kterých neočekávám žádné vzdělání, nebo alespoň vzdělání licence C.

4 Metody a postup práce

Ke své práci jsem si vybral metodu písemného dotazování hráčů pomocí mnou vytvořených dotazníků. Výzkum je veden kvantitativně, což by od začátku můj záměr. Potřeboval jsem tedy sehnat dostatečně velký vzorek respondentů, abych mohl hodnotit skutečné rozdíly mezi tréninkem starších žáků ve výkonnostních a vrcholových klubech.

Snažil jsem se vybrat týmy, které jsou v rámci své úrovně (vrcholové/výkonnostní) přibližně na stejné úrovni, či dokonce ve stejné soutěži, ale tento úkol nebyl lehký, protože hranice se často těžko určuje. Nelze tedy zcela eliminovat rozdíly mezi jednotlivými týmy na stejné úrovni. Tyto rozdíly se taktéž ve výsledcích projeví, avšak mým hlavním úkolem je porovnat rozdíly na vrcholové a výkonnostní úrovni, tudíž rozdílům mezi jednotlivými týmy stejné úrovně nebude příliš přihlíženo. Do starších žáků však patří kategorie U-13, U-14, U-15 a já jsem, pokud bylo na výběr, zvolil pro dotazování kategorii U15, jelikož v této věkově nejstarší kategorii starších žáků mohou hrát i hráči z věkově nižších kategorií.

Využil jsem svých přátel a známých, kteří se sami fotbalu věnují fotbalu, nebo mají kontakty na osoby, kteří se podílejí tréninku starších žáků a díky nim se mi podařilo kontaktovat a dotázat celkem šest klubů – jako tři na vrcholové úrovni tréninku pokládám ty, jejichž dospělá mužská kategorie hraje první ligu a tři kluby na výkonnostní úrovni, které většinou spojuje trénink v určité návaznosti na lokalitu, ve které se trénuje a hraje, např. trénink v místě, nebo poblíž bydliště.

Z klubů na vrcholové úrovni to je FC Olympia Hradec Králové (Krajský přebor starších žáků U-15), FC Hradec Králové (Česká fotbalová liga U-15), 1. FK Příbram (Česká fotbalová liga U-15). Z klubů na výkonnostní úrovni pak Povltavská fotbalová akademie (Krajský přebor starších žáků U-15, skupina A), SK Union Čelákovice (Krajský přebor starších žáků U-15, skupina B) a TJ SK Mochov (Nymburk, E2A, OS Starší žáci 7+1).

4.1 Metoda písemného dotazování

Tuto metodu, založenou na dotaznících, jsem zvolil proto, že mi přišla nejjednodušší k posbírání potřebných dat, jelikož jsem se rozhodl, kromě dětí (starších žáků), jakožto hlavních respondentů, dotazovat také jejich rodiče i trenéry, tedy ty, kteří mají na hráče největší vliv nebo se podílí na tréninku. Dotazníky pro rodiče a trenéry mají deset otázek a jsou tak kratší než dotazníky pro hráče, které mají dvacet otázek. Dotazníky pro hráče jsou rozděleny do pěti kategorií po čtyřech otázkách (Sport a fotbal, Fyzická a časová náročnost, Rodina a přátelé, Lokalizace, Ekonomická náročnost) z důvodu lepší orientace při vyplňování a také pro snadnější vyhodnocování dotazníků. Každý dotazník obsahuje úvodní list, ve kterém vysvětluji význam a účel práce, údaje o anonymizování výsledků výzkumu a případný kontakt na mě. Úvodní část dotazníku pro rodiče obsahuje také souhlas s vyplněním dotazníku zákonným zástupcem. Ověřoval jsem si nutnost tohoto souhlasu u Komise pro etiku ve výzkumu Univerzity Karlovy, kde mi bylo zařazení tohoto souhlasu doporučeno, aby rodiče věděli o účasti dítěte ve výzkumu.

4.2 Metoda vyhodnocování

Jednotlivé otázky budu hodnotit pomocí bodového ohodnocení. Celkový počet bodů dotazníků nehraje žádnou roli, nicméně bodové ohodnocení mi pomůže lépe přiřadit hodnotu odpovědi v otázkách s volbou více možností a já budu moci porovnat bodový stav vrcholové a výkonnostní úrovně. V dotaznících se objevují dva typy otázek.

Jedním typem jsou otázky, u kterých šlo odpovídat pouze jednou možností, nebo více možnostmi s tím, že všechny možnosti měly stejnou váhu – zde budu za každou odpověď počítat jeden bod a maximální počet bodů bude tedy maximální počet respondentů. Druhým typem jsou již zmiňované otázky, ve kterých šlo odpovídat více možnostmi s tím, že možnostem se mohlo přiřadit pořadí dle důležitosti (1. pozice = nejdůležitější, ...). V těchto případech přiřazuji otázkám tyto hodnoty: 1. pořadí = 1 bod, 2. místo = 0,75 bodu, 3. místo = 0,5 bodu, 4. místo = 0,25 bodu, 5. místo a více se objevilo v dotaznících jen párkrát a nepřisuzuji jim už žádnou hodnotu). Pokud v tomto druhém typu otázek zvolil respondent pouze jednu možnost, je pak ohodnocena běžně 1 bodem.

Odpovědi v grafech nejsou řazeny stejně jako v dotaznících, ale od největších hodnot po nejmenší. Volby otázek, které nezískaly žádný počet bodů, jsou pak vynechány.

4.3 Postup práce

Nejprve jsem začal tvorbou samotných dotazníků, kdy jsem si zároveň vyjasnil cíle mé práce a na základě toho jsem vypracoval otázky, které mi pomohou zjistit přesně to, co potřebuji. Po zhotovení všech dotazníků jsem buď odeslal emaily do daného klubu, konkrétně tedy trenérům, nebo jiným členům realizačního týmu, ve kterých jsem vysvětlil, o co žádám, jaký navrhuji postup a přiložil jsem k nahlédnutí také dotazníky. Nebo jsem s pověřenou osobou přímo hovořil po telefonu a domluvil se na dalším postupu.

Má realizace výzkumu vypadala tak, že jsem přijel buď před, nebo po tréninku do klubu a ve chvíli, kdy již byli všichni očekávaní trenéři a hráči v šatně, vysvětlil jsem jim, o co v mém výzkumu jde, případně zodpověděl dotazy a rozdál jsem dotazníky. Hráčům jsem vždy dal jednu složku se secvaknutým dotazníkem pro ně i pro rodiče a prosil jsem je přitom o to, aby mi rodiče při vyplňování jejich dotazníku dali souhlas k vyplnění dotazníku také jejich dítětem, jelikož kdyby ho nevyplnili, nemohl bych použít ani vyplněný dotazník hráčem. S trenéry jsme se buď domluvili na předání vyplněných dotazníků mimo trénink a oni mi tak vyšli vstříc, nebo jsem tým navštívil na tréninku ještě jednou, vybral vyplněné dotazníky a mohl tak osobně všem poděkovat a hráčům předat alespoň nějakou sladkou odměnu.

5 Výzkumná část

5.1 Použitý výběrový soubor

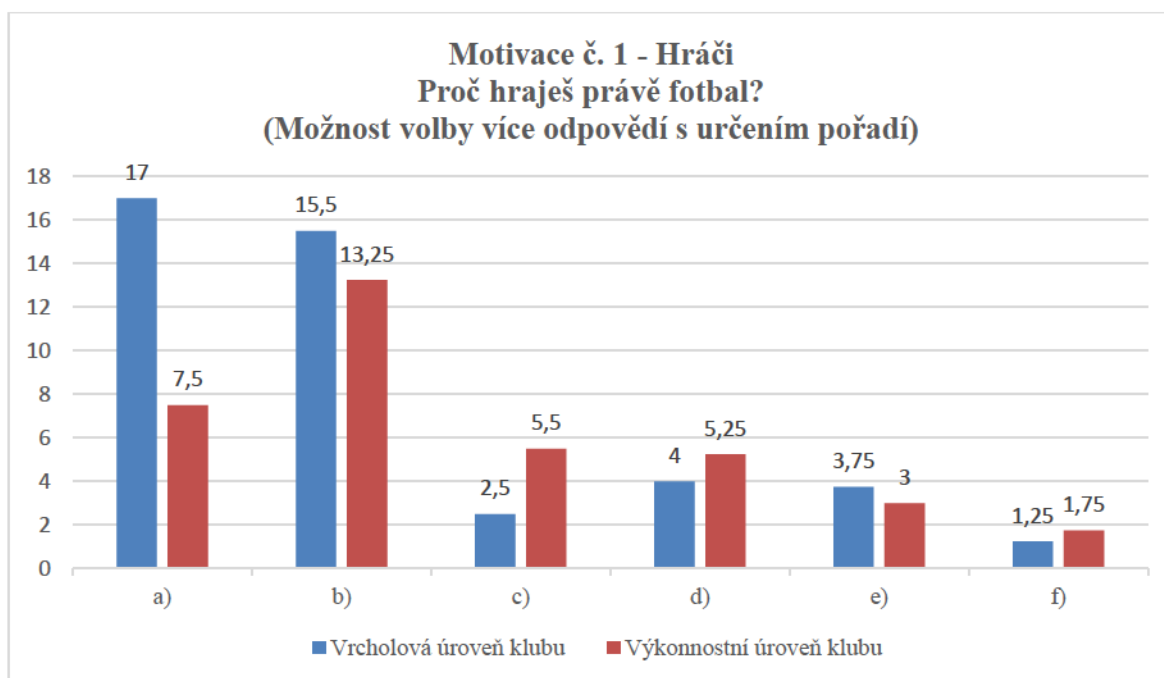
Ve svém výzkumu jsem získal přes šedesát dotazníků hráčů, přes šedesát dotazníků jejich rodičů (zákonných zástupců) a deset dotazníků od trenérů, či členů podílejících se na organizaci tréninku.

Pro hodnocení výzkumu však musím počty přizpůsobit tak, aby byly vždy stejné počty dotazujících na obou porovnávaných úrovních tréninku. Poměr dotazníků se tak musí orientovat minimálním počtem dotazníků posbíraných na jedné z úrovní. Ve výkonnostně orientovaných klubech jsem posbíral dotazníků hráčů a rodičů méně – celkem dvacet sedm. Hodnotit tak budu v poměru 27 : 27. Tedy dvacet sedm hráčů z klubů zabývajících se vrcholovým tréninkem ku dvaceti sedmi hráčům z klubů zabývajících se tréninkem výkonnostním. Tento poměr bude stejný i pro hodnocení dotazníků rodičů hráčů v těchto kategoriích. Od trenérů jsem celkově obdržel deset dotazníků, avšak nemám z každého klubu dotazníky od dvou trenérů, tudíž musím opět tento počet přizpůsobit tak, aby odpovídal poměr úrovní. Tento poměr bude 3 : 3. Tedy tři trenéři z klubů zabývajících se vrcholovým tréninkem ku třem trenérům z klubů zabývajících se tréninkem výkonnostním. Pokud jsem obdržel z klubu dva trenérské dotazníky, snažil jsem se na oba brát zřetel a kde to šlo, informace ohledně tréninku jednoho klubu jsem doplnil. Ve výsledku je tak z každého klubu do výzkumu zařazen, pokud to bylo možno, hlavní trenér a pokud ne, tak jiná osoba přímo podílející se na tréninku.

Výzkumnou část nerozdělím na hráčskou, rodičovskou a trenérskou, ale z důvodu lepší orientace v práci, jednoduššího hodnocení výsledků, komplexnosti a relevantnosti celé práce, ji rozdělím do osmi částí dle mých cílů, problémů a hypotéz, abych měl poté co nejadekvátnější závěry ke každé z částí.

5.2 Část zabývající se motivací hráčů k tréninku fotbalu

Graf 1: Motivace č. 1 - Hráči

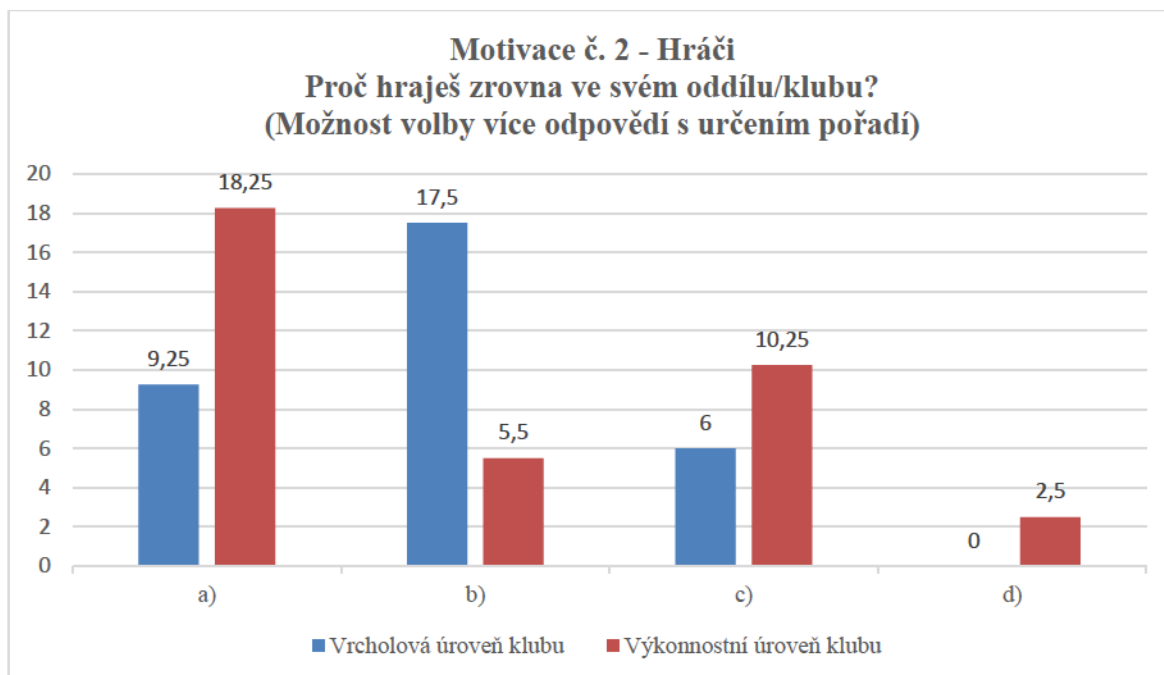

Zdroj: Vlastní

- a) Chci se jednou stát profesionálním fotbalistou.
- b) Baví mě více, než kterýkoli jiný sport.
- c) Chci mít partu kamarádů a začlenit se do kolektivu.
- d) Udržení/ zlepšení kondice.
- e) Chci se jednou věnovat fotbalu (trénovat ho, být rozhodčím, ...).
- f) Rodiče chtějí, abych sportoval.

V grafu můžeme vidět, že na vrcholové úrovni klubu získala odpověď „Chci se jednou stát profesionálním fotbalistou“ sedmnáct bodů, což je o 55,9 % více, než u klubu na výkonnostní úrovni a je to zároveň hlavní důvod motivace, proč děti na této úrovni hrají fotbal. Hlavní motivací k tréninku fotbalu u dětí ve výkonnostních klubech je pak to, že je fotbal „Baví více, než kterýkoliv jiný sport“ – tento důvod je druhým, avšak stále častějším, důvodem pro děti ve vrcholových klubech. Starší žáci ve výkonnostních klubech hlasovali pro volbu „Chci mít partu kamarádů a začlenit se do kolektivu“ o 54,5 % více než u druhé úrovně. Rozdíly v dalších důvodech, jako např. „udržení/zlepšení kondice“ a „Chci se jednou věnovat fotbalu“ jsou pak mezi úrovněmi zcela minimální.

Graf 2: Motivace č. 2 - Hráči

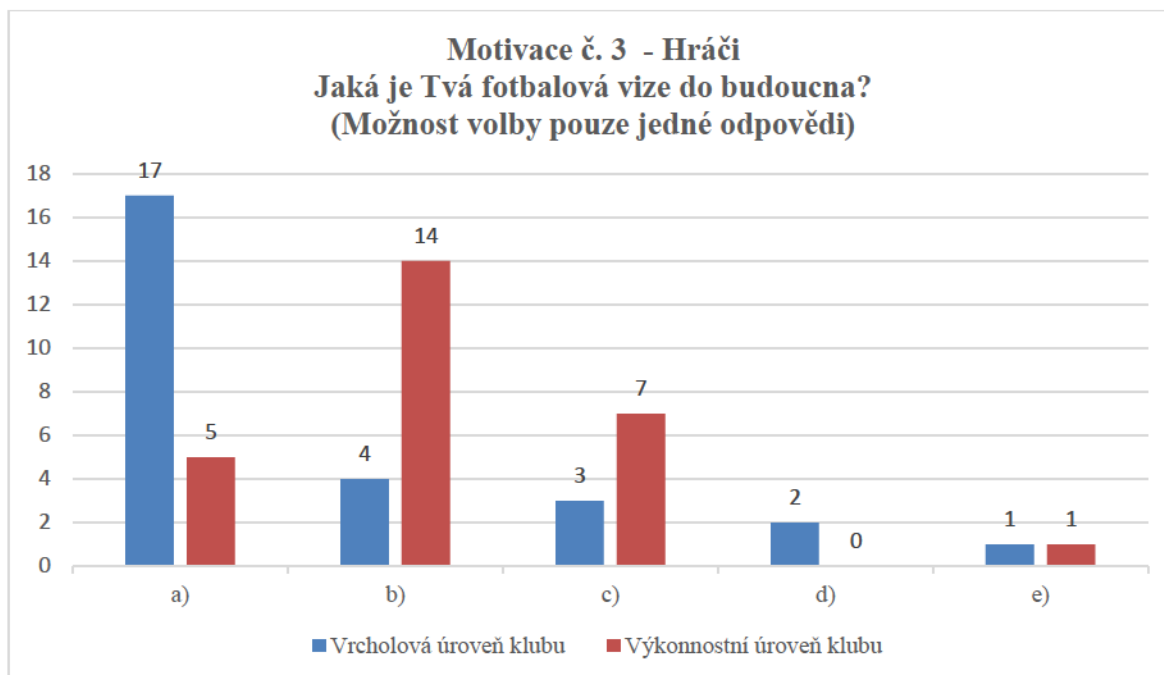

Zdroj: Vlastní

- a) Mám to blízko z domova (buď zde bydlím, nebo je tým v jedné z okolních obcí).
- b) Tento tým mi pomáhá k dalším fotbalovým cílům do budoucna (např. stát se profesionálním fotbalistou).
- c) Mám zde skvělé kamarády/ partu/ sourozence.
- d) Mám to blízko ze školy.

Hráči na výkonnostní úrovni hrají o 48 % více v jejich stávajícím klubu z důvodu bližší vzdálenosti z domova a je to jejich hlavním důvodem, proč zde hrají. Tato odpověď je pro hráče na vrcholové úrovni na druhém místě, protože jejich hlavním důvodem pro hru ve stávajícím týmu je, že jim tým pomáhá k dalším fotbalovým cílům do budoucna, volili o 68,6 % častěji než hráči úrovně výkonnostní. V obou úrovních se našli hráči, kteří hrají ve stávajícím klubu proto, že zde mají skvělé kamarády, partu, nebo sourozence – na výkonnostní úrovni byla tato volba druhá nejčastější a získala o 41,5 % hlasů více. Pár hráčů z výkonnostní kategorie ve stávajícím týmu hraje i proto, že to má blízko ze školy. Můžeme si všimnout, že tento graf koresponduje s grafem předchozím, kde například varianta „Chci se stát profesionálním fotbalistou“ získala u vrcholové úrovně sedmnáct bodů, stejně jako zde varianta „Tento tým mi pomáhá k dalším fotbalovým cílům“.

Graf 3: Motivace č. 3 - Hráči

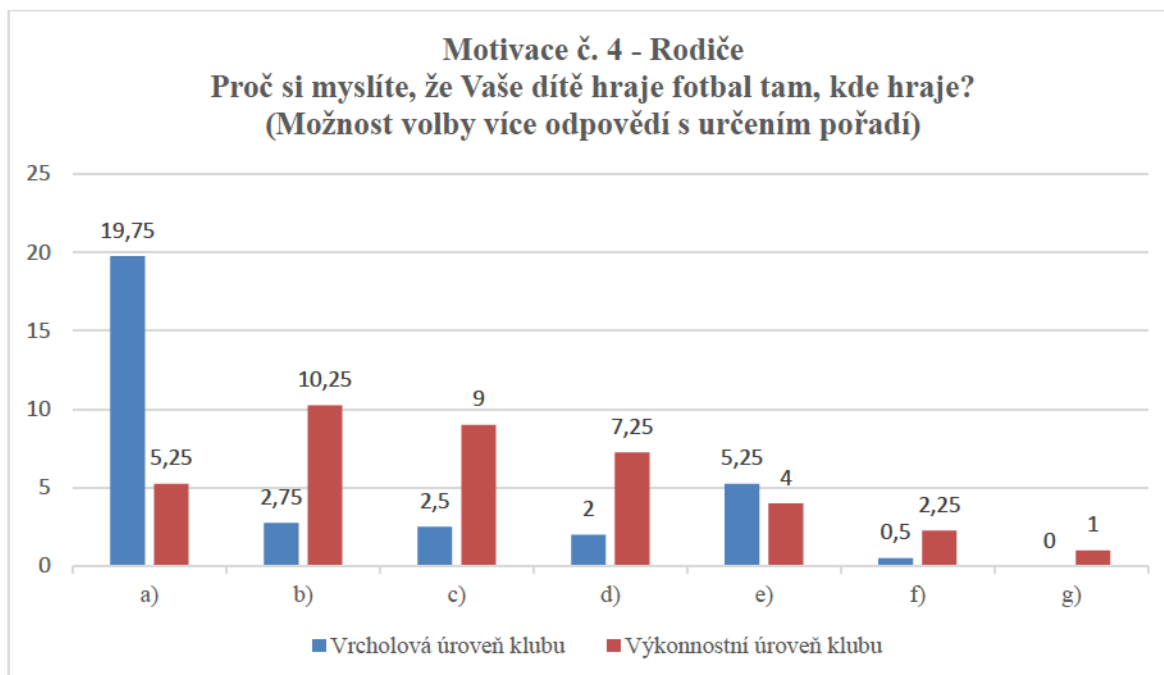

Zdroj: Vlastní

- a) Chci si vybudovat fotbalovou kariéru (např. stát se profesionálním fotbalistou).
- b) Jsem spokojený v klubu/soutěži/úrovni ve kterém/na které hraji, momentálně fotbalovou budoucnost neplánuji, ale kdyby se mi naskytla možnost jít do lepších klubů, využil bych ji.
- c) Chci se dostat do vyšších soutěží.
- d) Jsem spokojený v klubu/soutěži/úrovni ve kterém/na které hraji a zatím se neplánuji přesouvat.
- e) Žádnou fotbalovou vizi nemám a ani neplánuji, že bych se v budoucnu věnoval fotbalu na nějaké vyšší úrovni, fotbal mám spíše jako koníček.

Až 63 % hráčů z vrcholově orientovaných klubů si chce v budoucnou vybudovat fotbalovou kariéru, o čemž přemýšlí také 18,5 % hráčů z výkonnostních klubů. Toto číslo nevypovídá o tom, že by starší záci výkonnostní úrovně přemýšleli o fotbalové kariéře, ale 51,9 % by využilo šance jít do lepšího klubu a 25,9 % se chce dostat do vyšších soutěží.

Graf 4: Motivace č. 4 - Rodiče

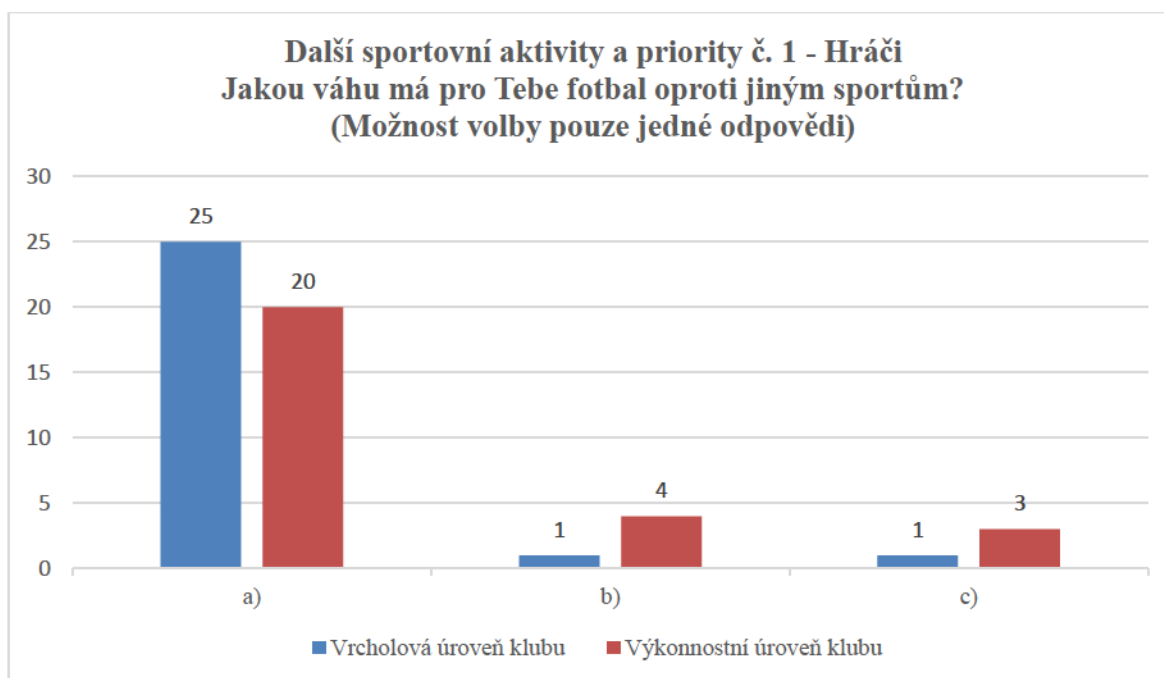
Zdroj: Vlastní

- a) Jde mu to a samo se vypracovalo.
- b) Má to blízko z domova/dobrá časová dostupnost.
- c) Má přátele, kvůli kterým zde hraje.
- d) Čistě jen pro radost ze hry.
- e) Buduje si zde fotbalovou kariéru.
- f) Pro udržení v kondici/jako doplňkový sport.
- g) Mám nějaké kontakty v klubu/klubech.

Na těchto grafech tak můžeme vidět zřetelnou shodu s předchozími grafy o tom, proč samotní hráči opravdu hrají fotbal. Rodiče dětí z klubů na vrcholové úrovni totiž dávají zásluhu především dítěti, kterému hra jde natolik, že se samo vypracovalo a díky tomu může hrát ve stávajícím klubu. Oproti rodičům z výkonnostních klubů pro tuto možnost odpovídalo až o 73,4 % více rodičů. Tito rodiče volili jako druhou nejčastější variantu, že jejich dítě si buduje fotbalovou kariéru. Rodiče dětí z výkonnostních klubů volili takřka ve stejném rozsahu (10,25b. – 7,25b.) odpovědi, že jejich děti mají klub blízko z domova a je to pro ně časově dostupné, mají tam přátele, nebo hrají fotbal pro radost ze hry.

5.3 Část zabývající se dalšími sportovními aktivitami a prioritami

Graf 5: Další sportovní aktivity a priority č. 1 - Hráči

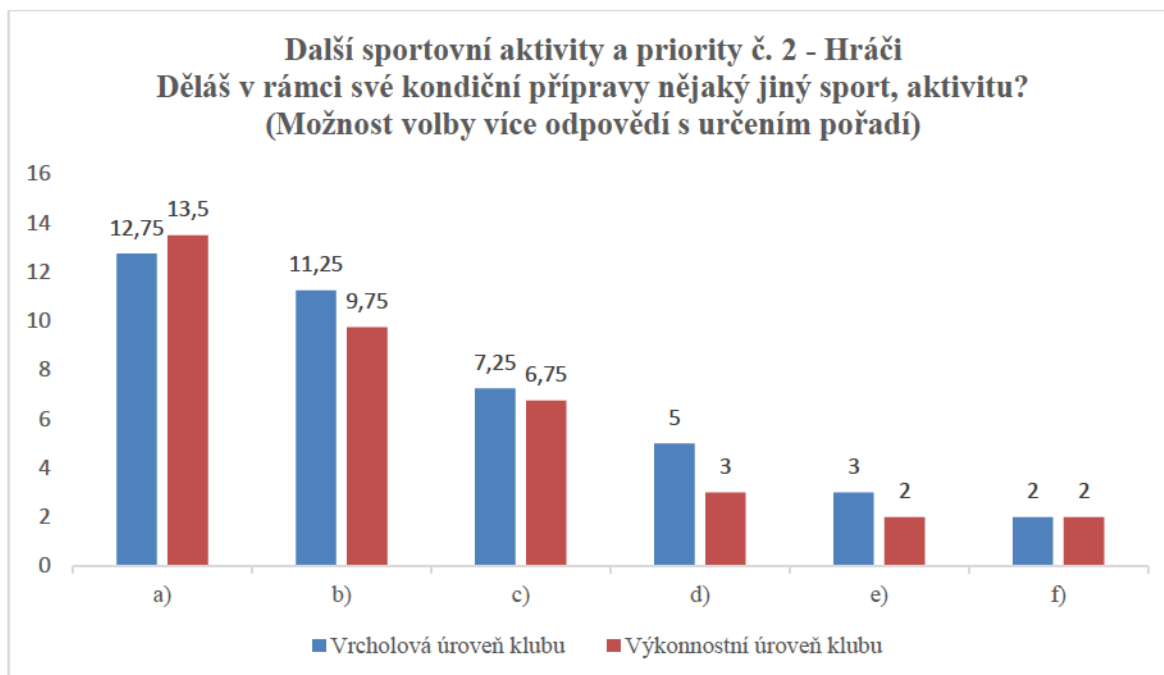

Zdroj: Vlastní

- a) Fotbal je priorita.
- b) Fotbal má stejnou váhu jako doplňkový sport.
- c) Fotbal je doplňkem ke druhému sportu.

Tento graf je výtah z původní třetí otázky hráčského dotazníku „*Jaké děláš sporty a jakou pro tebe mají váhu?* (Pokud děláš více sportů, označ je podle toho, jak jsou pro důležité, tzn. *P = priorita / D = doplněk / SV = stejná váha.*)“. Dle grafu je fotbal prioritou pro 92,5 % hráčů ve vrcholových klubech a pro 74 % hráčů v klubech na výkonnostní úrovni - můžeme tedy říci že fotbal je prioritou pro většinu hráčů v klubech na obou úrovních. Jaké sporty hráči volili jako doplňkové, nebo jim přisuzovali stejnou váhu, můžeme vidět v následujícím grafu.

Graf 6: Další sportovní aktivity a priority č. 2 - Hráči

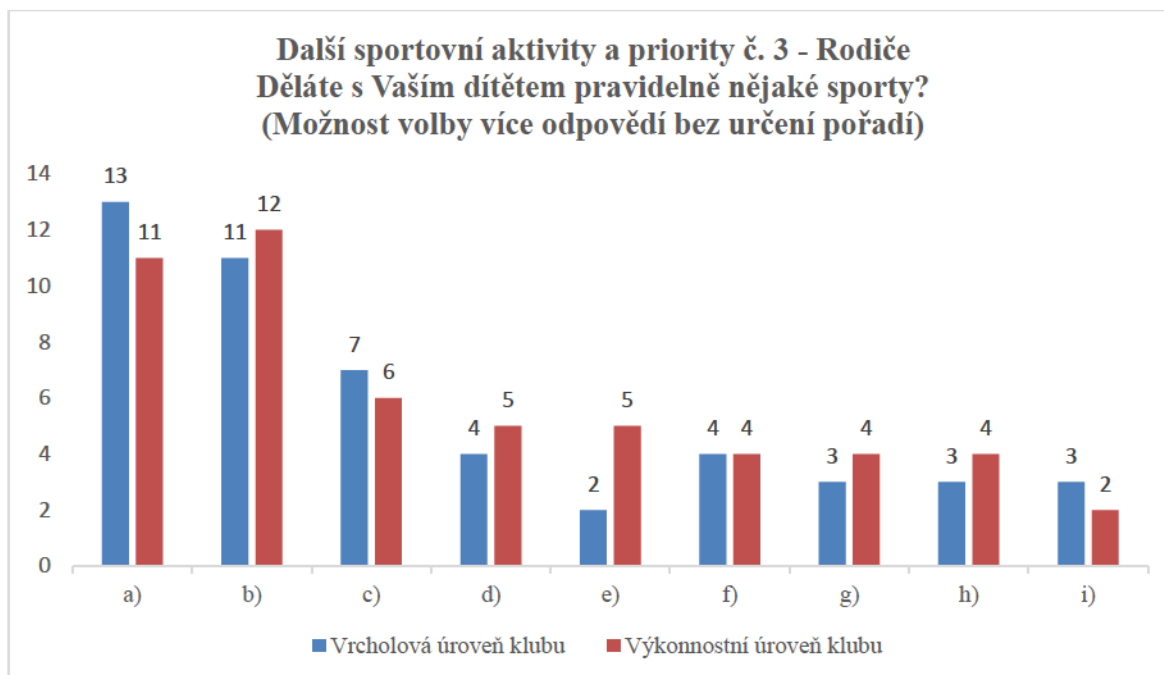
Zdroj: Vlastní

- a) Běhám.
- b) Cvičím (posilovna, workout,...).
- c) Chodím plavat.
- d) Hraji florbal.
- e) Chodím k fyzioterapeutovi, na masáže,...
- f) Dělám cyklistiku.

Tento graf je sběrem dat z odpovědí týkajících se jiného sportu, objevujících se v otázce třetí („Jaké děláš sporty a jakou pro tebe mají váhu?“), osmé („Děláš v rámci své kondiční přípravy nějaký jiný sport, aktivitu?“) a deváté („Co děláš nejvíce ve svém volném čase, když zrovna nehraješ fotbal a nepřipravuješ se do školy?“).

Dále se v dotaznících objevily odpovědi, které se objevují buď jen v jedné z úrovní, nebo jejich počet byl malý. V klubech s vrcholovou úrovní tréninku se objevil třikrát tenis, dvakrát basketbal a po jedné odpovědi pak squash, nohejbal, parkour, koloběh a turistika. Ve výkonnostní úrovni tréninku hráči odpověděli dvakrát jachting, stolní tenis, vybíjenou a jednou box, tanec a přehazovaná.

Graf 7: Další sportovní aktivity a priority č. 3 - Rodiče

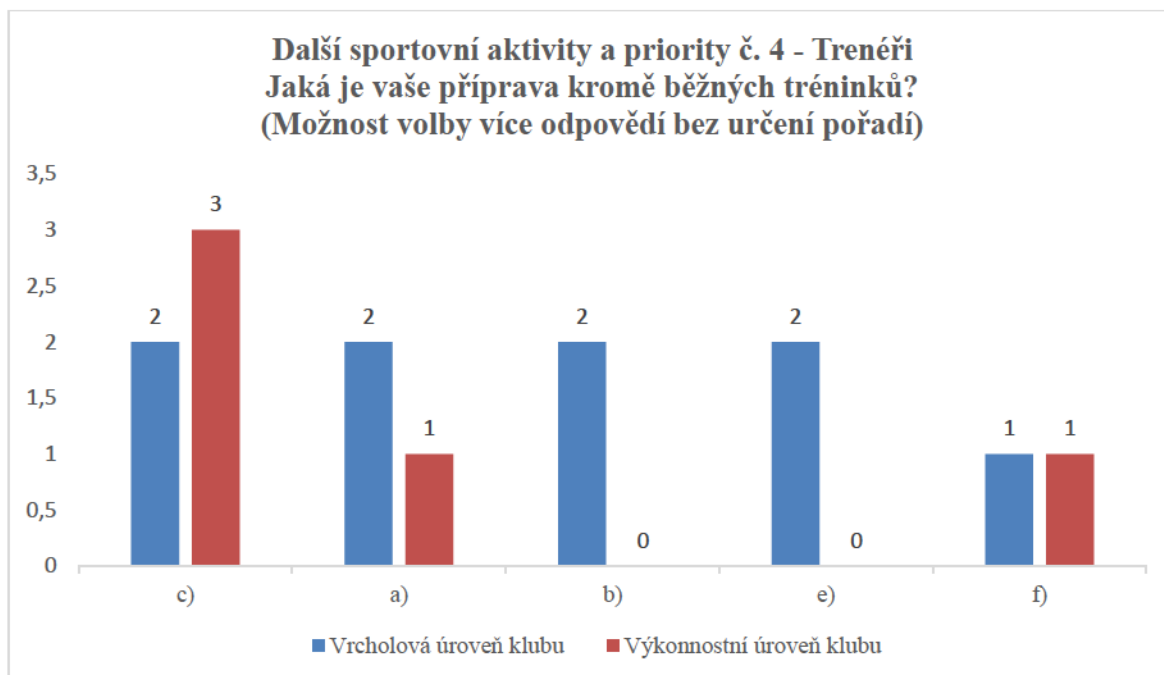

Zdroj: Vlastní

- a) Jezdíme na kole.
- b) Provozujeme zimní sporty (bruslení/lední hokej/lyžování,...).
- c) Hrajeme spolu fotbal/ futsal /malou kopanou/ nohejbal.
- d) Alespoň občas si společně zasportujeme (např. ve volné chvíli se jdeme projet na kole,...).
- e) Chodíme plavat.
- f) Chodíme běhat/in-line brusle.
- g) Věnujeme se kondiční přípravě, fyzioterapii, zdravotní tělesné výchově.
- h) Vůbec spolu nesportujeme.
- i) Věnujeme se spolu různým jiným míčovým hrám (basketbal, volejbal, tenis,...).

Na základě grafu můžeme říci, že rozdíly mezi úrovněmi jsou vcelku zanedbatelné. Nejvíce rodičů jezdí se svými dětmi nejraději na kole a provozuje zimní sporty. Víceméně každá má předepsaná odpověď zde má své zastoupení a na základě jednotlivých posbíraných odpovědí z dotazníků lze říci, že většina rodičů se snaží se svými dětmi sportovat.

Graf 8: Další sportovní aktivity a priority č. 4 - Trenéři

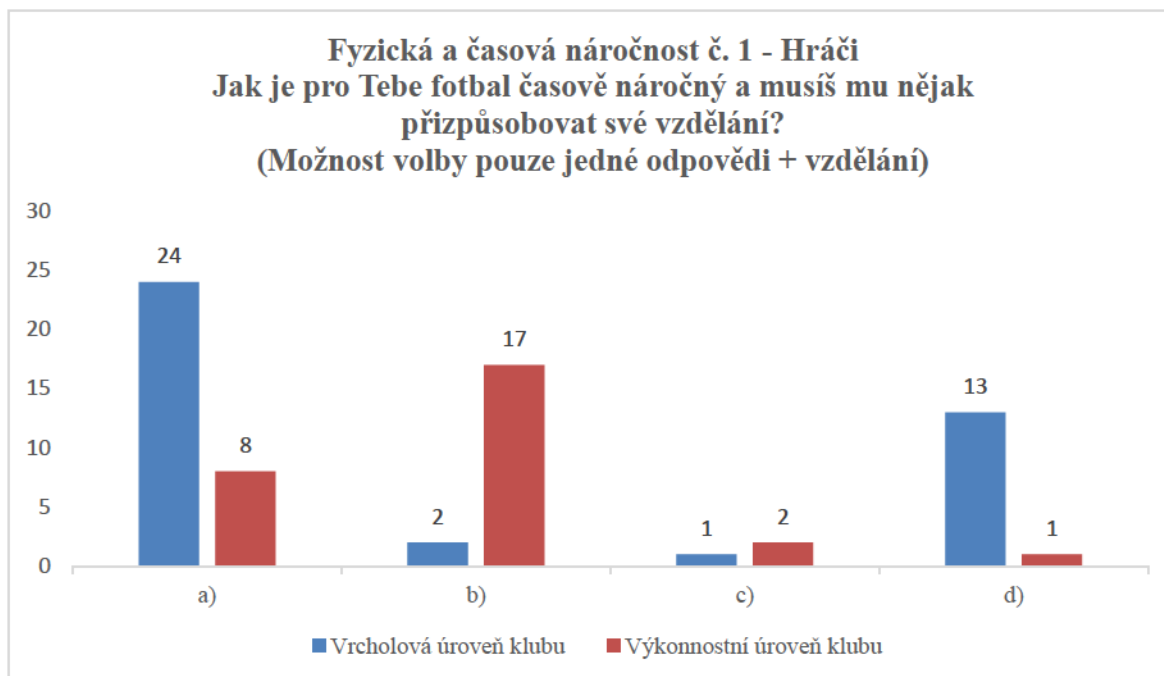
Zdroj: Vlastní

- a) Hrajeme přípravné a přátelské zápasy.
- b) Jezdíme na soustředění týkající se nejvíce fotbalu.
- c) Jezdíme na soustředění týkající se kromě fotbalu i jiných sportů, kondiční přípravy, zdraví a společného trávení času.
- d) Věnujeme se zdravotnímu stavu hráčů – fyzioterapie, Zdravotní TV, strava,...
- e) V rámci přípravy provozujeme různé sportovní aktivity.

Všichni trenéři z výkonnostních klubů odpověděli, že v rámci přípravy hrají přípravné a přátelské zápasy, zatímco tuto variantu volili dva ze tří trenérů vrcholové kategorie. Dva kluby vrcholové úrovně jezdí na soustředění týkající se jak jen fotbalu, tak také i jiných sportovních aktivit, a dokonce se věnují i zdravotnímu stavu hráčů. Na soustředění týkající se nejvíce fotbalu jezdí jeden ze tří výkonnostních klubů. V rámci sportovní přípravy dva z celkových šesti trenérů obou úrovní uvedli, že v rámci sportovní přípravy hrají s jejich týmy nohejbal.

5.4 Část zabývající se fyzickou a časovou náročností

Graf 9: Fyzická a časová náročnost č. 1 - Hráči

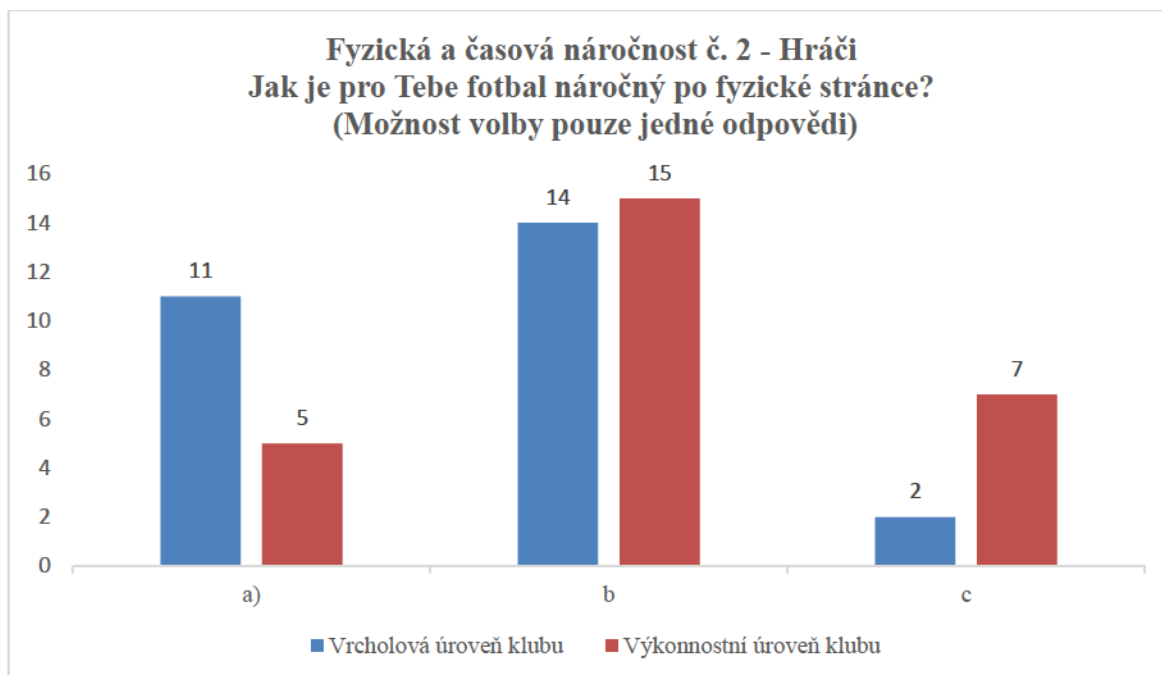

Zdroj: Vlastní

- a) Hodně – věnuji fotbalu nejvíce času, trénuji téměř každý den a fotbal je moje hlavní náplň.
- b) Středně – věnuji se pravidelně fotbalu, chodím na všechny tréninky a zápasy.
- c) Málo – na tréninky a zápasy chodím většinou pravidelně, avšak když se mi nechce, zůstanu doma, fotbal mám proto, abych se rozptýlil, hýbal se a nebyl pořád doma.
- d) Hodně a musím fotbalu přizpůsobovat své vzdělávání.

Fotbal je hodně časově náročný pro 88,9 % starších žáků z vrcholové úrovně, středně pro 7,4 % a málo jen pro jednoho hráče (3,7 %). Své vzdělání musí přizpůsobit tréninku až 48 % hráčů musí této úrovni. Pro starší žáky na výkonnostní úrovni je fotbal spíše středně časově náročný, tedy pro 68 % hráčů, pro 29,6 % hráčů je hodně náročný a pro 7,4 % málo náročný.

Graf 10: Fyzická a časová náročnost č. 2 - Hráči

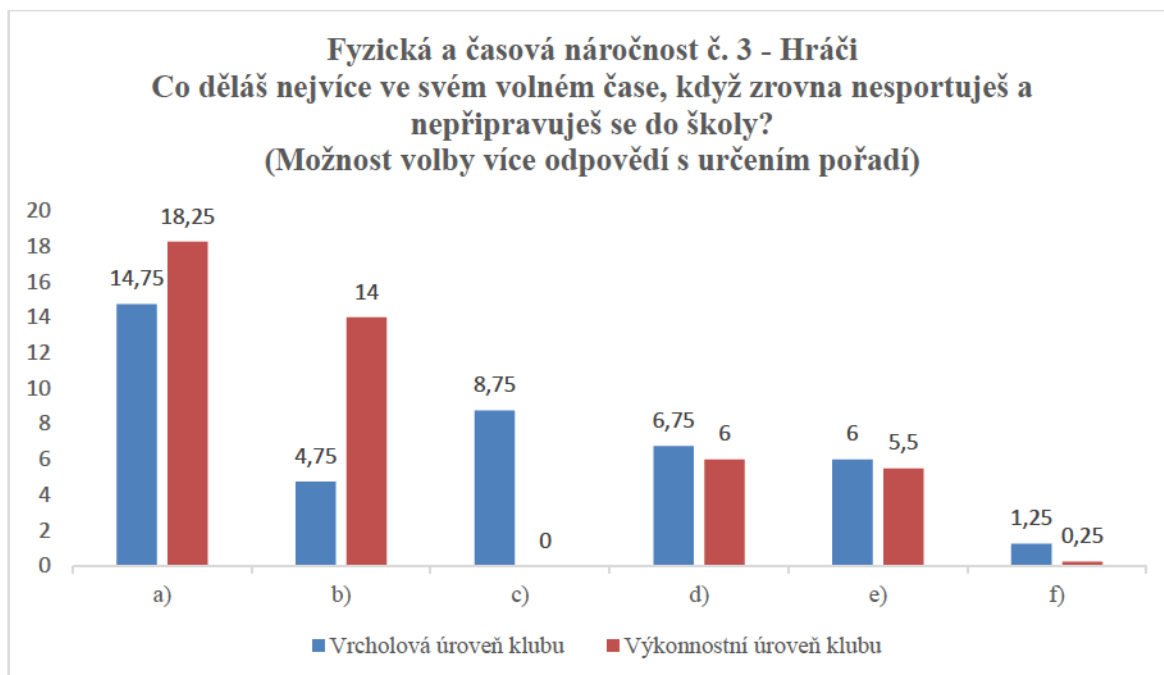

Zdroj: Vlastní

- a) **Hodně** – Tréninky a přípravu máme často, jsem většinou vyřízený, ale stojí to za to.
- b) **Středně** – Tréninky a zápasy mi dávají zabrat a jsem po nich lehce unavený, ale většinou se rychle zotavím.
- c) **Málo** – Tréninky a zápasy jsou pro mě jen občas náročnější, ale jinak z nich nejsem ani unavený.

Z hlediska fyzické náročnosti můžeme z grafu vyčíst, že téměř ke shodě dochází v prostředních sloupcích – to znamená, že pro většinu hráčů z obou úrovní je fotbalový trénink středně fyzicky náročný – u vrcholové úrovně je to pro 51,9 % hráčů a u výkonnostní úrovně pro 55,6 % hráčů. Na druhém místě je pro hráče v klubu na výkonnostní úrovni odpověď „Hodně“ se 40,7 % a na třetím místě odpověď „Málo“ se 7,4 %. U výkonnostní úrovně je na druhém místě pro 25,9 % hráčů trénink málo náročný a pro 18,5 % hodně náročný.

Graf 11: Fyzická a časová náročnost č. 3 - Hráči

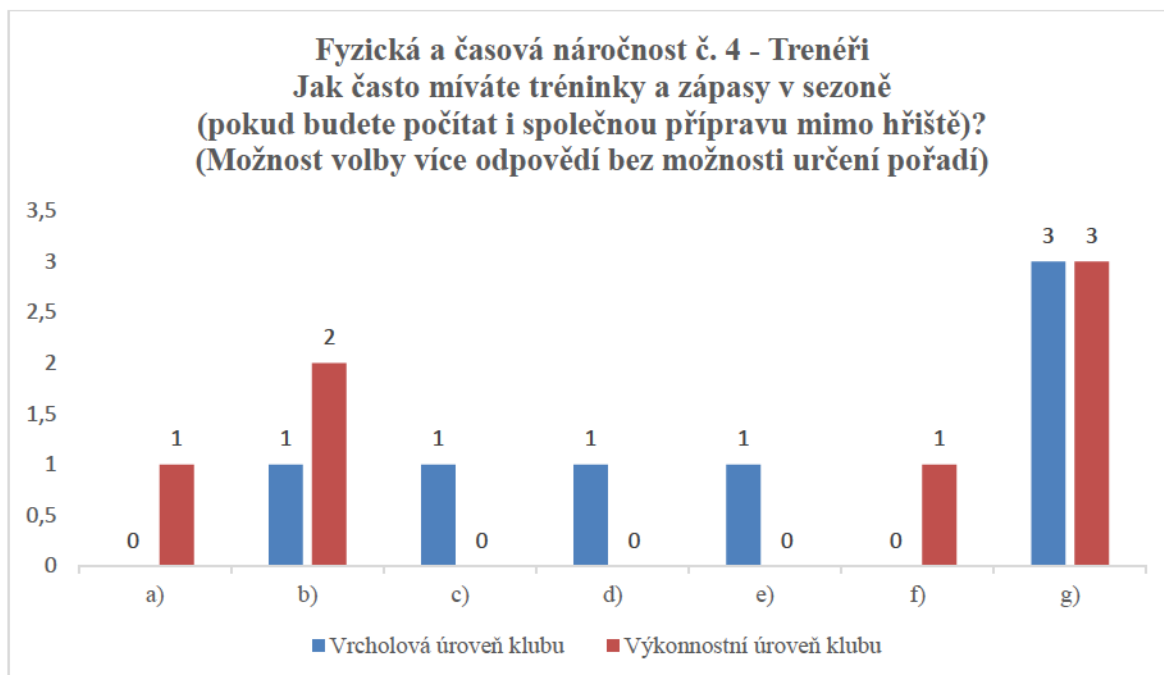

Zdroj: Vlastní

- a) Hraju hry na telefonu/konzolích/počítači, chatuju s přáteli.
- b) Trávím čas venku s přáteli.
- c) Nemám příliš volného času.
- d) Dívám se na TV, filmy, videa.
- e) Poslouchám hudbu.
- f) Čtu.

Ve svém volném čase hráči tráví nejvíce času na telefonu, počítači, nebo konzolích, rozdíl mezi jednotlivými úrovněmi byl 19,2 %. Nicméně největší rozdíly mezi úrovněmi byly u možnosti „Trávím čas venku s přáteli“, kterou volilo o 66,1 % více starších žáků z výkonnostních klubů a také u možnosti „Nemám příliš volného času“, kterou naopak volilo o 100 % více starších žáků z vrcholových klubů. Dá se tak předpokládat, že starší žáci z vrcholových klubů mají méně času v důsledku větší časové náročnosti tréninku fotbalu. Hráči pak rádi, s minimálními rozdíly mezi úrovněmi, dívají na TV, filmy, nebo videa a poslouchají hudbu.

Graf 12: Fyzická a časová náročnost č. 4 - Trenéři

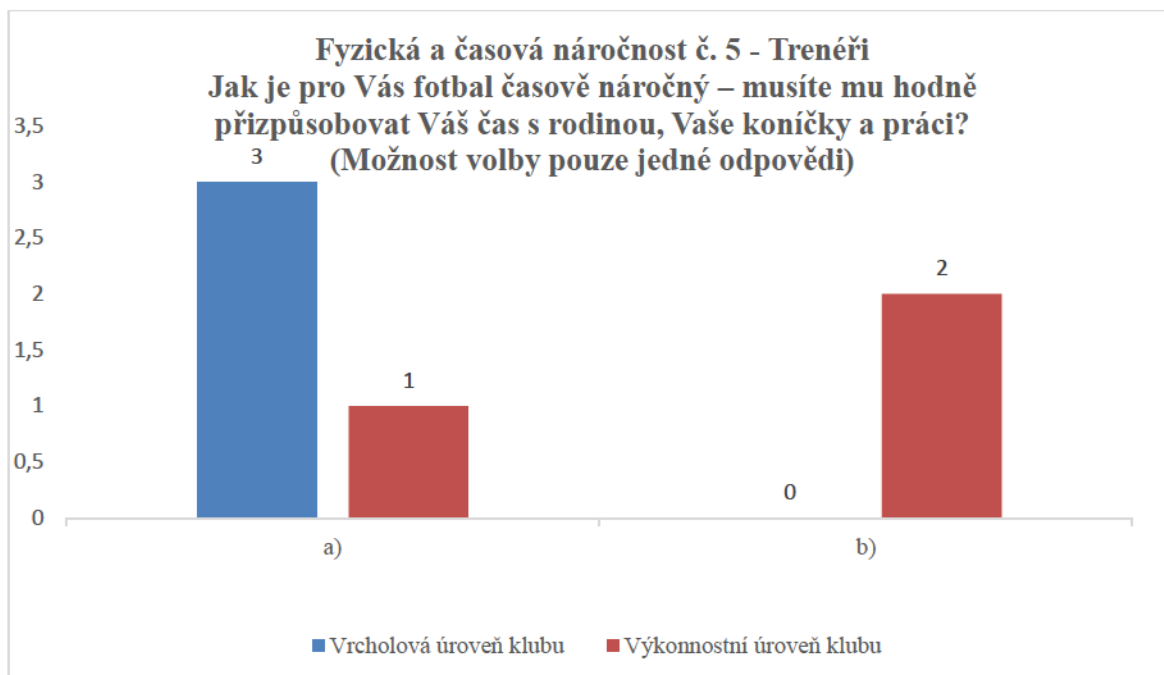

Zdroj: Vlastní

- a) 2x týdně
- b) 3x týdně
- c) 5x týdně
- d) 6x týdně
- e) Míváme někdy i dvoufázové tréninky.
- f) Míváme kondiční přípravu/tréninky občas i o víkendu.
- g) Zápasy v sezoně míváme 1x týdně.

Na základě grafu můžeme říci, že starší žáci z klubů na vrcholové úrovni mají tréninky častěji, jelikož je mají třikrát, pětkrát, nebo dokonce šestkrát týdně. Oproti tomu na výkonnostní úrovni má jeden tým trénink dvakrát týdně a dva týmy trénink třikrát týdně. Jeden tým na vrcholové úrovni má někdy i dvoufázové tréninky, ale jeden tým na výkonnostní úrovni má tréninky nebo kondiční přípravu někdy i o víkendu. Co se týče zápasů v hlavní sezoně, tak všechny týmy obou úrovní uvedly, že hrají zápasy jednou týdně.

Graf 13: Fyzická a časová náročnost č. 5 - Trenéři

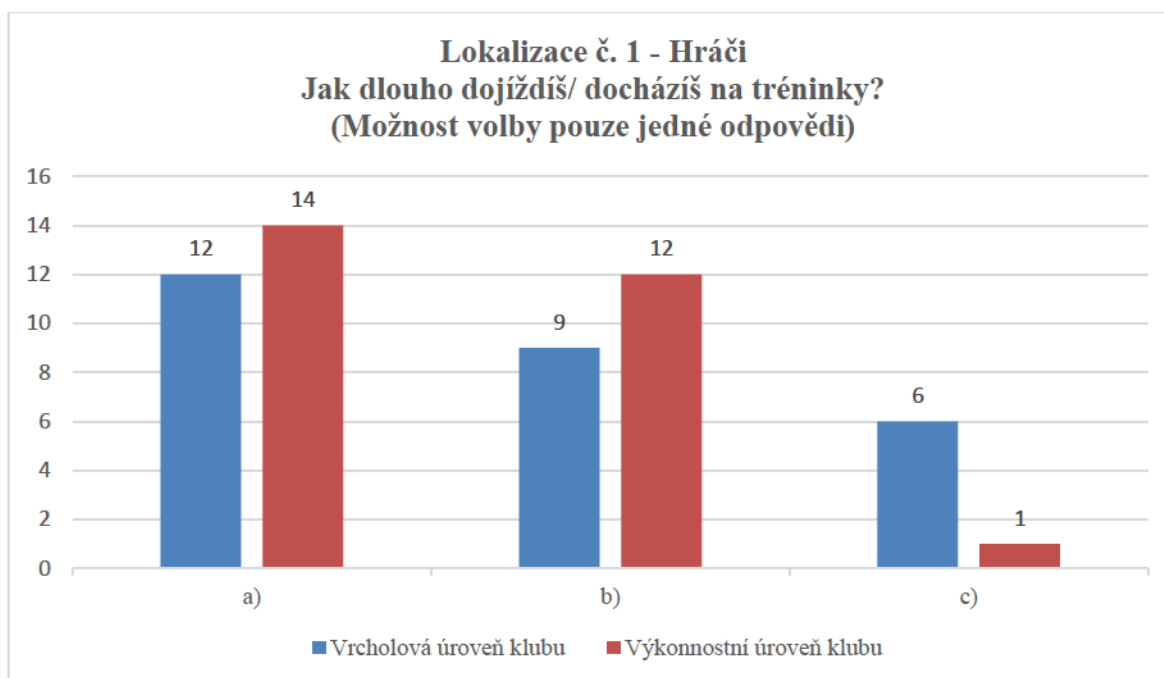
Zdroj: Vlastní

- a) Hodně – musím mu pravidelně přizpůsobovat své zaměstnání (i pokud je mé zaměstnání spojené s fotbalem), program s rodinou a veškeré aktivity
- b) Středně – občas musím fotbalu přizpůsobit své zaměstnání, program s rodinou, nebo mé aktivity, ale nijak příliš mě v mém čase neomezuje

Všichni tři trenéři z klubu na vrcholové úrovni, a jeden trenér z klubu na úrovni výkonnostní, uvedli, že je pro ně trénink fotbalu hodně časově náročný a musí mu pravidelně přizpůsobovat své zaměstnání, program s rodinou a své aktivity. Pro dva trenéry z výkonnostních klubů je pak trénink fotbalu středně náročný, jelikož je nijak příliš časově neomezuje, i když mu musí občas přizpůsobit své aktivity.

5.5 Část zabývající se lokalizací

Graf 14: Lokalizace č. 1 - Hráči

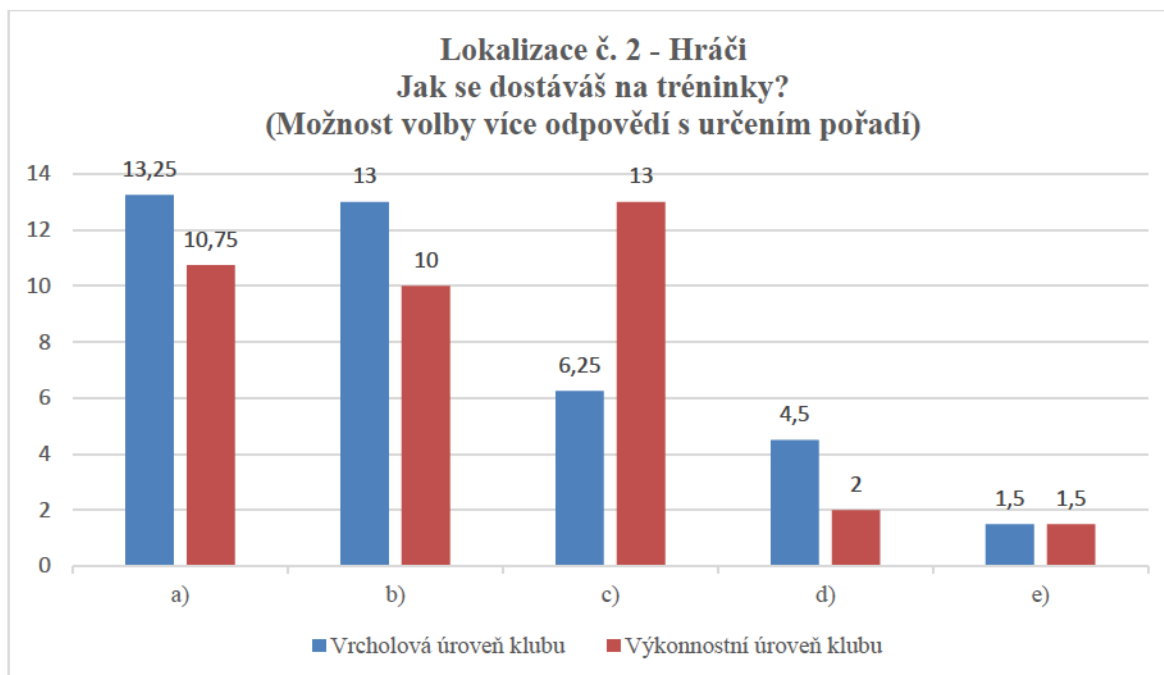

Zdroj: Vlastní

- a) 5–15 min
- b) 15–30 min
- c) 30–60 min

V prvních dvou sloupcích grafu času docházení/dojíždění na tréninky, 5–15 minut a 15 - 30 minut, které jsou zároveň hlavními odpověďmi hráčů, jsou rozdíly mezi kategoriemi pouze 14,3 % a 25 %. Avšak tyto drobné rozdíly vytváří ve třetím sloupci největší rozdíl mezi vrcholovými a výkonnostními kluby, kde až 22 % (šest hráčů) dojíždí na tréninky 30–60 minut, zatímco ve výkonnostních klubech takovouto dobu dojíždí jen 3,7 % (jeden hráč).

Graf 15: Lokalizace č. 2 - Hráči

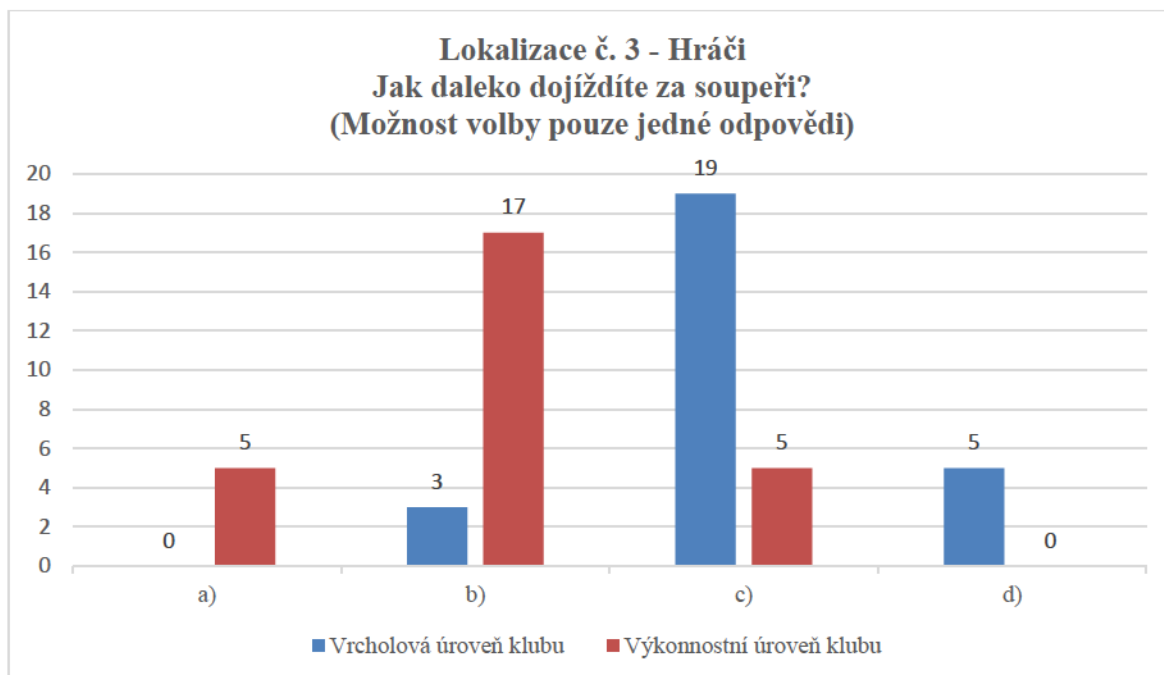

Zdroj: Vlastní

- a) Volím MHD (Autobus, vlak,).
- b) Vozí mě moji rodiče.
- c) Chodím pěšky.
- d) Jezdím na kole.
- e) Vozí mě rodiče kamaráda.

Na úvod toho grafu musíme zmínit, že se zde teprve dozvíme celou pravdu o času dojíždění hráčů, který můžeme hodnotit v předchozím grafu. Hráči ve vrcholových klubech se dostávají na tréninky převážně pomocí městské veřejné dopravy a vozí je také jejich rodiče. Tyto možnosti byly sice u vrcholové úrovně o 18,9 % a 23,1 % vyšší, ale to zapříčinilo rozdíl zejména u odpovědi „Pěšky“. Zde je vidět, že hráči výkonnostní kategorie chodí na trénink o 52 % více pěšky. Někteří hráči také uváděli jako jejich druhou možnost, že například v létě jezdí na trénink na kole. Z těchto výsledků můžeme usoudit, že hráči vrcholové kategorie mají klub dále od domova, nicméně někteří hráči to nemají tak daleko, aby se tam někdy nedalo dojít pěšky, nebo na kole. Na závěr můžeme také vidět, třebaže hráči v předchozím grafu na obou úrovních udávají podobnou dobu dopravy na trénink, tak něco jiného je 15–30 minut chodit pěšky, nebo jet stejnou dobu autem.

Graf 16: Lokalizace č. 3 - Hráči

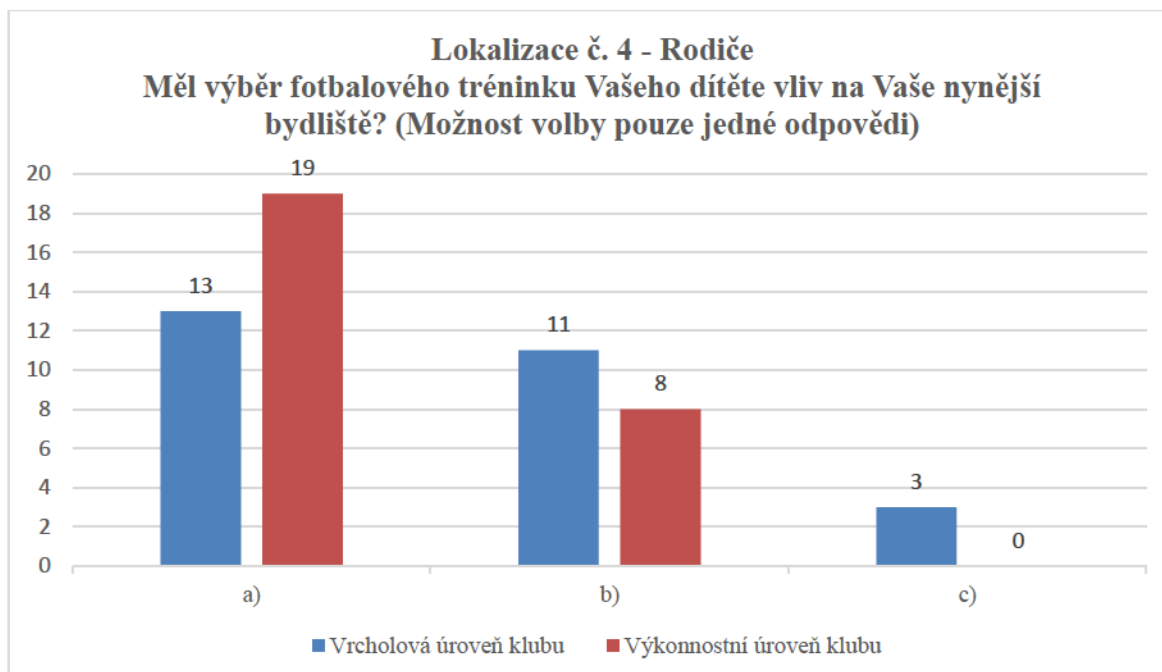

Zdroj: Vlastní

- a) Většinu soupeřů máme do 30 minut cesty.
- b) Většinu soupeřů máme do 60 minut cesty.
- c) Většinu soupeřů máme 60–120 minut cesty.
- d) Máme i některé soupeře nad 2 hodiny cesty.

Z tohoto grafu můžeme téměř na první pohled vidět jeho jasný výsledek. Až 70,4 % hráčů z vrcholových klubů uvedlo, že mají soupeře 60–120 minut cesty. Oproti tomu výkonnostní kluby dojíždějí za soupeři do 60 minut, odpovědělo tak 63 % hráčů v této kategorii. Někteří hráči odpověděli, že mají soupeře buď do 30 minut cesty, nebo nad 2 hodiny cesty, což bych ale přisuzoval převážně jejich místu bydliště, ze kterého počítají dobu dojezdu, jelikož ve většině klubů se jezdí za soupeři společně auty, nebo autobusem z města, kde klub sídlí.

Graf 17: Lokalizace č. 4 - Rodiče

Zdroj: Vlastní

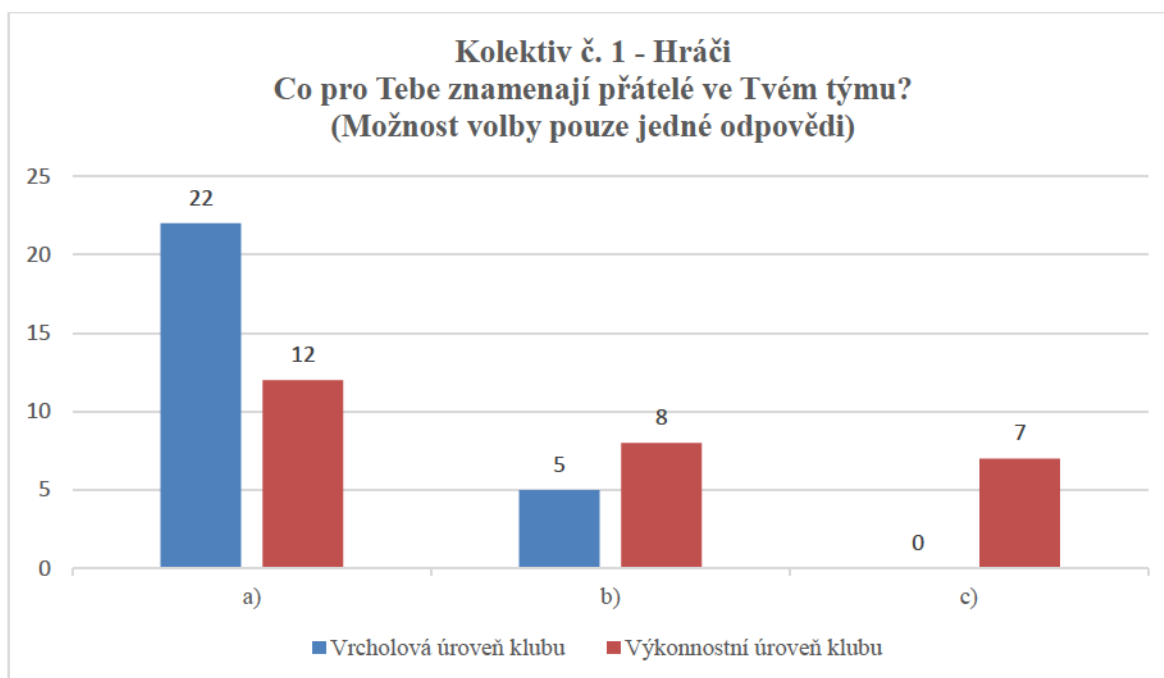
- a) Ne, neměl, jeho fotbalový trénink se odvíjel až podle našeho nynějšího bydliště
- b) Ano, měl, protože v blízkosti může moje dítě hrát za dobrý klub
- c) Ano, měl, protože to dobře koresponduje s jeho nynějším/budoucím vzděláním

U této otázky si nejsem jistý, zda byla rodiči pochopena správně. Má otázka byla myšlena, zda si rodiče vybírali bydliště dle toho, že jejich dítě má šanci hrát za dobrý klub. Očekával jsem spíše maximálně pár hlasů, že jejich bydliště se přizpůsobilo tréninku jejich dítěte, nakonec jich ale bylo vcelku hodně. Tak se obávám, zda rodiče nepochopili otázku spíše jako „Mělo Vaše nynější bydliště vliv na výběr fotbalového tréninku Vašeho dítěte?“. V tuto chvíli by otázka znamenala opak – zda to, že někde bydlí, tak dle toho se teprve rozhodli pro daný klub.

Nicméně výsledky tedy hovoří tak, že pro 48,1 % rodičů dětí z vrcholových klubů a 70,4 % rodičů dětí z výkonnostních klubů neměl fotbalový trénink vliv na výběr jejich bydliště. Pro rodiče dětí z vrcholových klubů měl trénink jejich dítěte o 27,3 % větší vliv na výběr bydliště a pro tři rodiče měl trénink vliv na výběr jejich bydliště i z důvodu dobré korespondence vzdělání a fotbalového tréninku jejich dítěte.

5.6 Část zabývající se kolektivem

Graf 18: Kolektiv č. 1 - Hráči

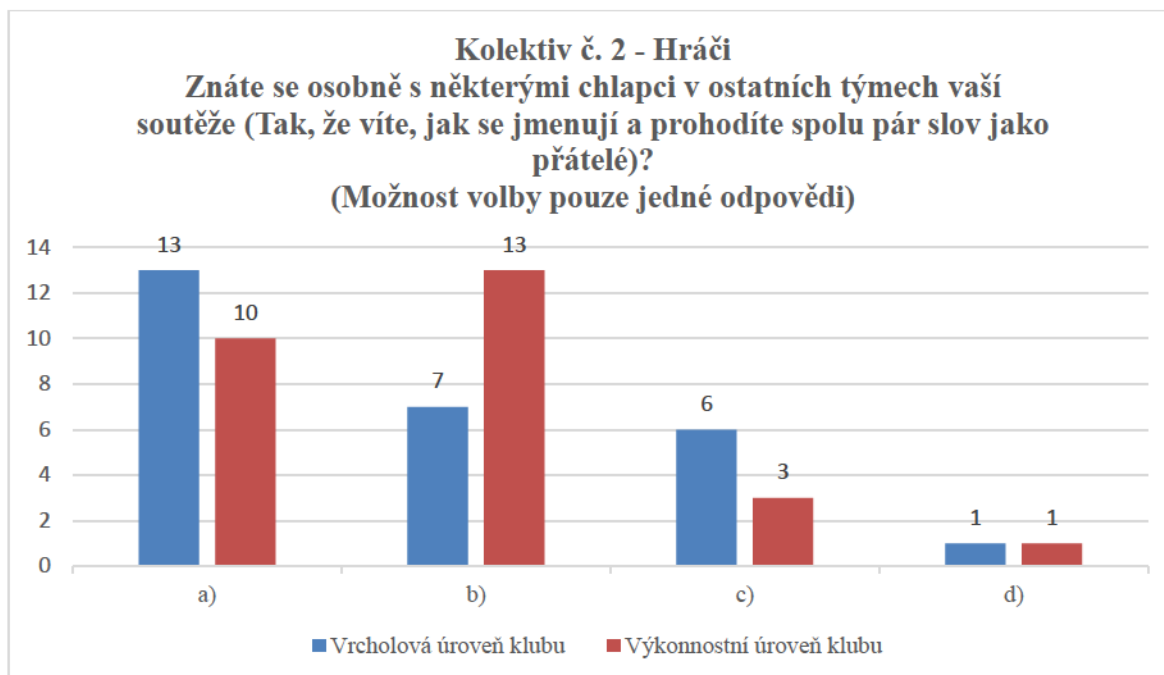

Zdroj: Vlastní

- a) Partu skvělých lidí, se kterými občas trávím i čas mimo tréninky, výborně si rozumíme v osobním životě a mám zde pár opravdu skvělých přátel.
- b) Partu lidí, se kterými občas trávím svůj volný čas, mám tu přátele, ale své nejlepší přátele mám spíše jinde.
- c) Partu lidí, se kterými pouze trénuji a v rámci kolektivu se s nimi snažím hezky vycházet a mám zde pár opravdu skvělých přátel.

Pro 81,5 % hráčů z vrcholových klubů znamenají přátelé partu skvělých lidí, se kterými tráví čas i mimo tréninky a výborně si rozumí, pro zbylých 18,5 % pak znamenají partu lidí, se kterými občas tráví volný čas, ale nemají zde tak rozšířené vztahy. Překvapilo mě, že je v první odpovědi mezi úrovněmi tak velký rozdíl (45,5 %), přičemž na výkonnostní úrovni mají větší podíl poslední dvě odpovědi, kdy si hráči nejsou tak blízcí, jako v odpovědi první. V odpovědi, kdy pro hráče znamenají přátelé v týmu partu lidí, se kterými pouze trénují a snaží se s nimi udržovat dobré vztahy, je dokonce míra odpovědí od hráčů z výkonnostní úrovně o 100 % vyšší.

Graf 19: Kolektiv č. 2 - Hráči

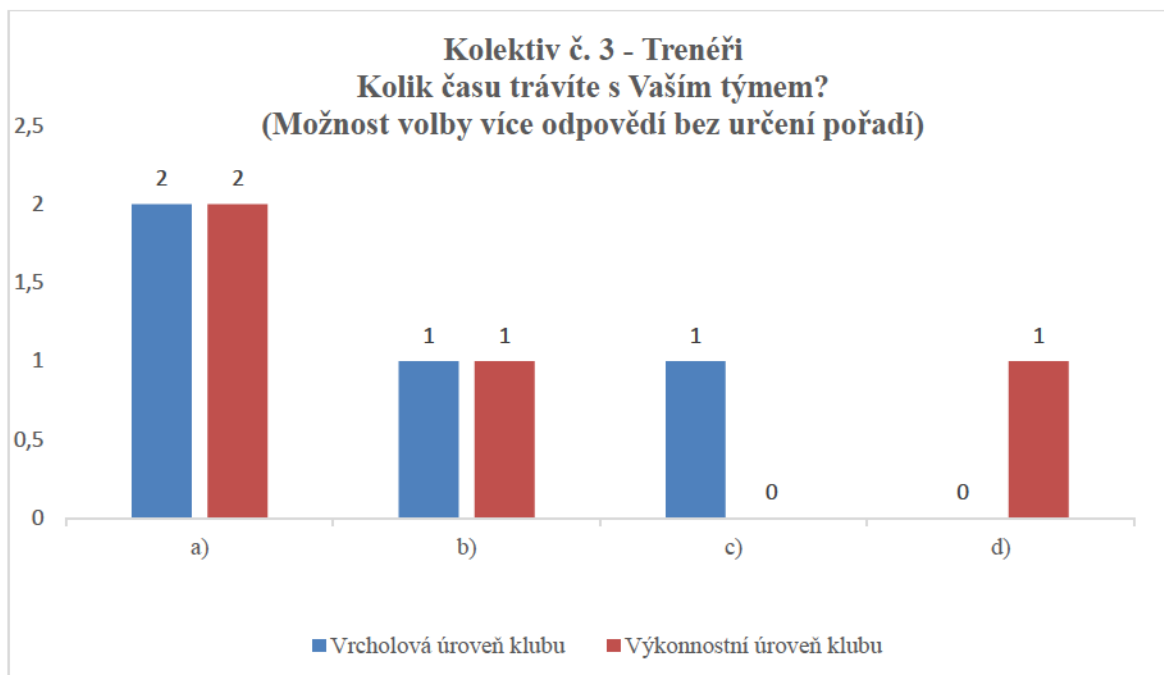

Zdroj: Vlastní

- a) Ano, znám pár chlapců.
- b) Ne, ale podle vidění si některé již pamatuji.
- c) Ano, znám jich hodně a dobře.
- d) Ne, vůbec chlapce neznám.

Dle grafu lze říci, že hráči z vrcholových týmů znají své soupeře více a jsou jim blíže, protože v první odpovědi odpovídali o 27 % více a ve třetí odpovědi dokonce o 50 % více než druhá úroveň. Naproti tomu hráči z výkonnostních klubů soupeře tak dobře neznají, ale alespoň podle vidění si některé pamatují – odpovědělo tak 48,1 % hráčů této úrovně a byla to jejich nejčastější volba.

Graf 20: Kolektiv č. 3 - Trenéři

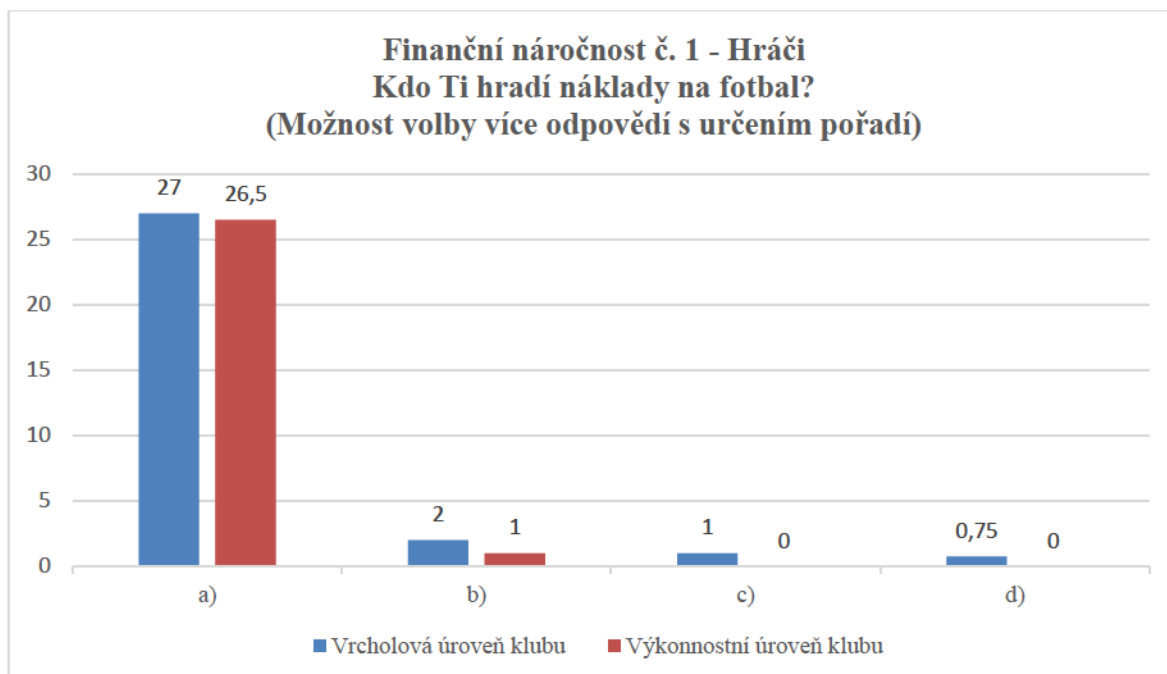
Zdroj: Vlastní

- a) S chlapci trávím čas pouze na trénincích a zápasech.
- b) Společně míváme v rámci tréninku zakončení a zhodnocení sezóny, jezdíme na soustředění, děláme různorodé sportovní aktivity.
- c) Míváme alespoň společná zakončení a zhodnocení sezóny.
- d) Kromě všech společných aktivit v rámci tréninku spolu občas strávíme i volný čas, potkáme a popovídáme si při nějaké akci a děláme i aktivity, které nejsou spojené přímo s fotbalem nebo sportem.

Ve dvou případech na obou úrovních odpověděli trenéři, že tráví čas s hráči pouze na trénincích a zápasech, tudíž obě úrovně zde zůstaly bez rozdílu. Bez rozdílu mezi úrovněmi je také odpověď, že trenéři mívají s hráči zakončení a zhodnocení sezóny, jezdí na soustředění a dělají různé aktivity. V jednom týmu vrcholové úrovně mívají alespoň společná zakončení a zhodnocení sezóny, která jsou také velmi důležitá. V jednom týmu na výkonnostní úrovni si jsou trenéři a hráči zřejmě velmi blízcí, protože kromě aktivit spojených s tréninkem spolu občas tráví i volný čas.

5.7 Část zabývající se finanční náročností

Graf 21: Finanční náročnost č. 1 - Hráči

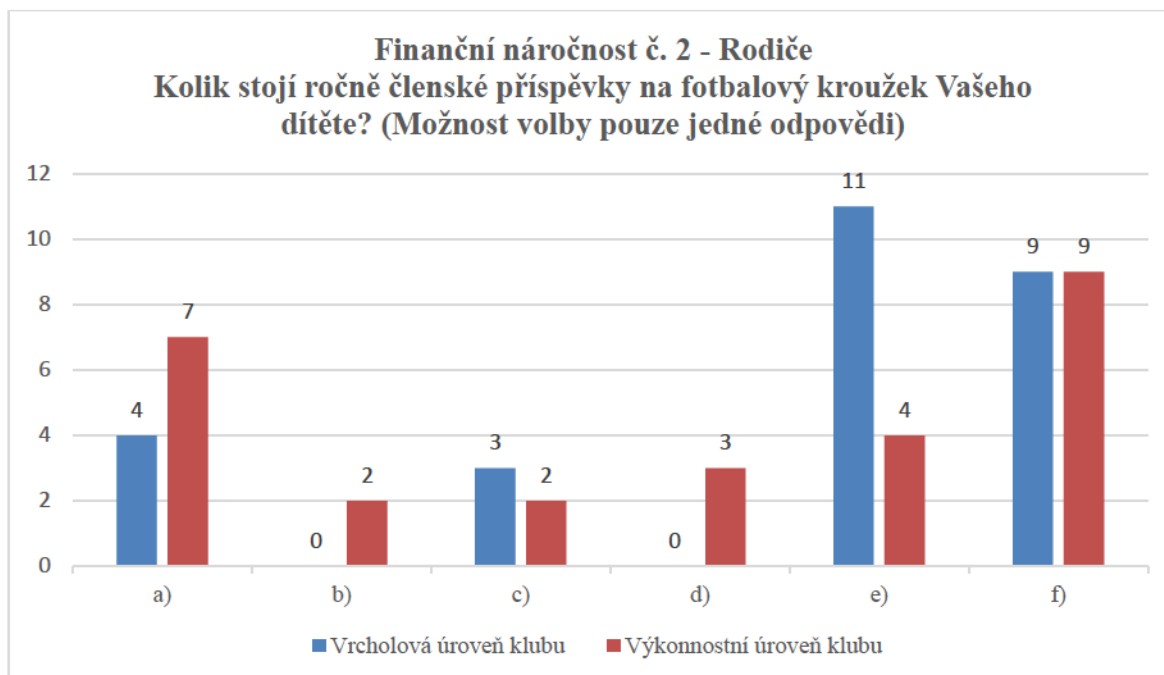

Zdroj: Vlastní

- a) Rodiče.
- b) Já sám ze svého kapesného.
- c) Klub.
- d) Sportovní agentura.

V grafu vidíme, že drtivě většině hráčů hradí náklady na fotbal rodiče, což by se samozřejmě dalo očekávat. Pár hráčů si přispívá na trénink i ze svého kapesného, které má zřejmě také od rodičů, nicméně je dobré, když děti také cítí určitou zodpovědnost. Tuto otázku jsem však zařadil hlavně proto, zda hráčům přispívá například i klub – ten tedy přispívá jednomu hráči z vrcholových klubů a jeden hráč pak uvedl jako sekundární zdroj sportovní agenturu.

Graf 22: Finanční náročnost č. 2 - Rodiče

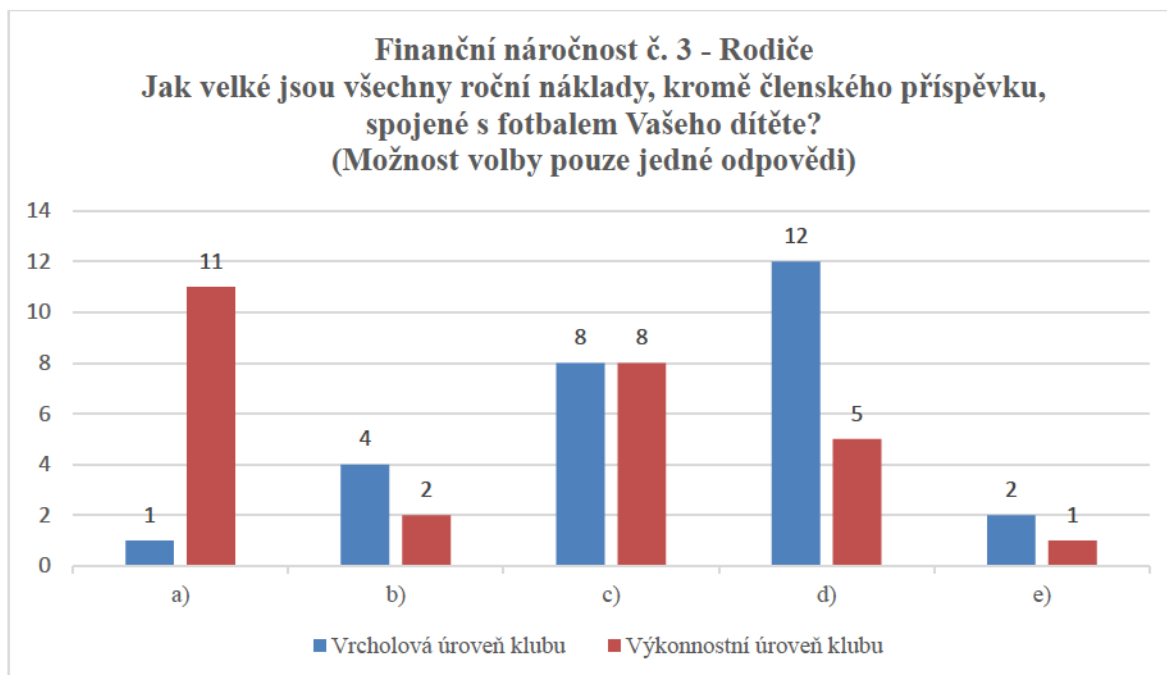

Zdroj: Vlastní

- a) 200 – 1000 Kč
- b) 1000 Kč – 2000 Kč
- c) 2000 Kč – 3000 Kč
- d) 3000 Kč – 4000 Kč
- e) 4000 Kč – 5000 Kč
- f) 5000 Kč a více...

Tento graf pro jeho lepší zhodnocení rozdělím na dvě části. První částí je, že pro 51,9 % rodičů dětí výkonnostních klubů stojí členský příspěvek pod 4000 Kč. Druhou částí pak je, že až 74 % rodičů dětí z vrcholových klubů platí členské příspěvky vyšší než 4000 Kč. Všiml jsem si, že výkyvy mezi nejmenším a největším příspěvkem byly způsobeny také tím, že některé dotazníky vyplňovali maminky dětí a některé otcové (celkem 16 maminek z 54 dotazovaných rodičů). Maminky udávaly v dotaznících spíše nižší částku členského příspěvku, avšak v následující otázce, týkající se celkových nákladů na fotbal, volily částky vyšší.

Graf 23: Finanční náročnost č. 3 - Rodiče

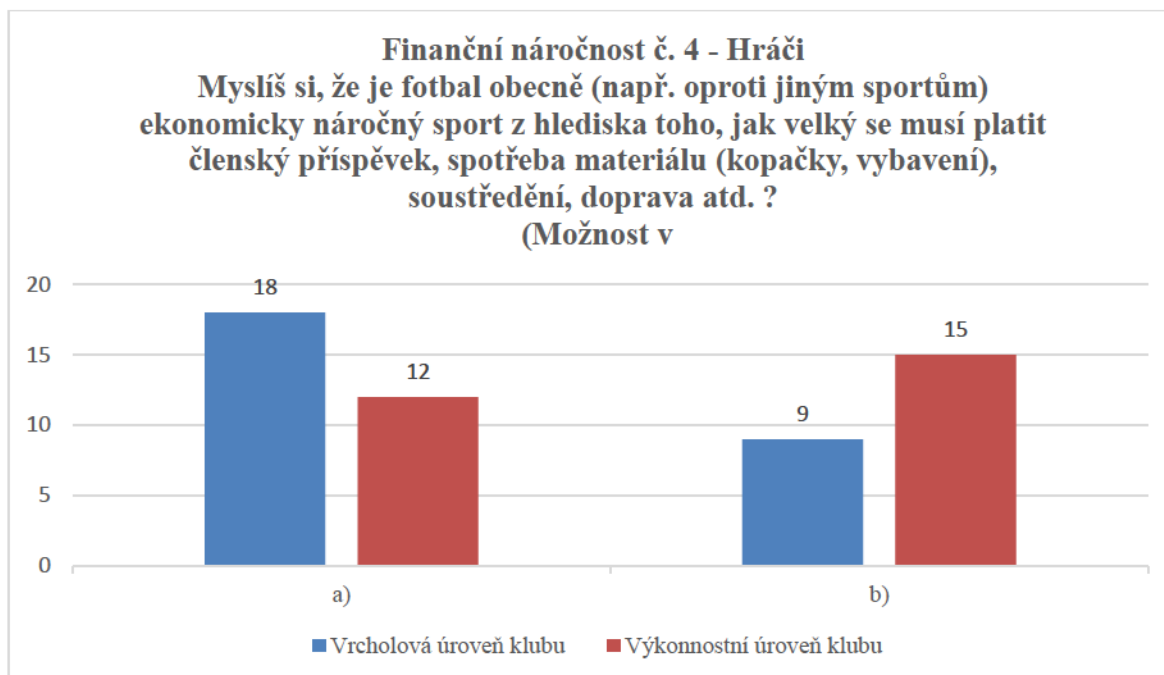

Zdroj: Vlastní

- a) 1000 Kč – 3000 Kč
- b) 3000 Kč – 5000 Kč
- c) 5000 Kč – 10 000 Kč
- d) 10 000 Kč – 50 000 Kč
- e) 50 000 Kč a více...

Tento graf si, stejně jako předchozí, rozdělím na dvě části. Celkové náklady na fotbal dítěte, vyjma členského příspěvku, pro 77,8 % rodičů hráčů z výkonnostních klubů nepřesáhnou roční náklady 10 000 Kč. Hodnota nákladů se pak střetává v poměru 8 : 8 na odpovědi „5 000 Kč – 10 000 Kč“. Avšak pro 51,9 % rodičů hráčů z vrcholových klubů jsou roční náklady na trénink jejich dítěte dokonce vyšší než 10 000 Kč. Na základě předchozího a tohoto grafu je tedy možné, že rodiče si náklady potřebné na fotbal jejich dítěte rozdělují a každý rodič platí část. Osobně si ale myslím, že finančně se budou více podílet otcové, ať už proto, že jejich příjmy bývají obvykle vyšší, tak také proto, že se většinou více zajímají o fotbal svých dětí a o fotbal celkově. Toto mé tvrzení dokazuje například to, že rodičovské dotazníky vyplnilo celkem 16 maminek a 38 otců.

Graf 24: Finanční náročnost č. 4 - Hráči

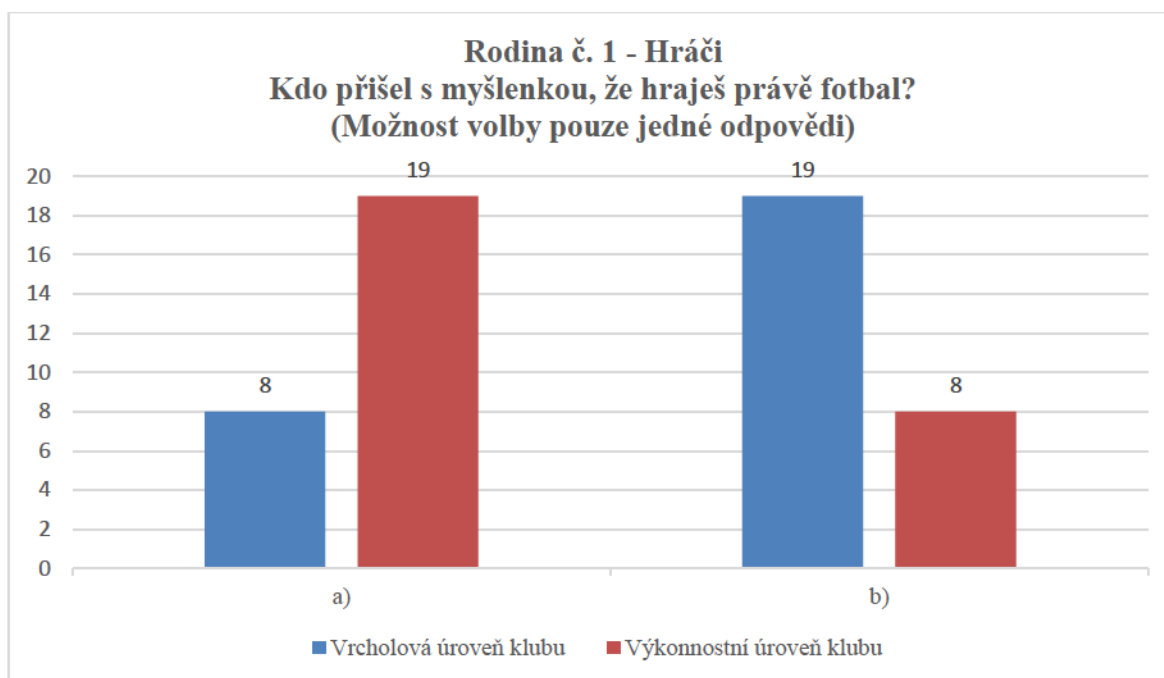
Zdroj: Vlastní

- a) Ano, myslím si, že fotbal je finančně náročný koníček.
- b) Ne, nemyslím si, že fotbal je finančně náročný koníček.

Celkem 66,7 % hráčů vrcholových klubů považuje fotbal za finančně náročný sport. Oproti tomu 55,6 % hráčů z výkonnostních klubů ho za ekonomicky náročný nepovažuje. Tento rozdíl může být způsobený tím, že hráči z výkonnostních klubů si více uvědomují finanční náročnost tohoto sportu, jelikož na vyšší úrovni je vždy sport více nákladný. Na druhou stranu rozdíly mezi názory hráčů nejsou tak markantní (rozdíl mezi úrovněmi je 10,1 %) a o finanční náročnosti vypovídají spíše odpovědi rodičů ohledně reálných příspěvků a nákladů – zde jsou rozdíly mezi úrovněmi okolo 20 %.

5.8 Část zabývající se rodinou

Graf 25: Rodina č. 1 - Hráči

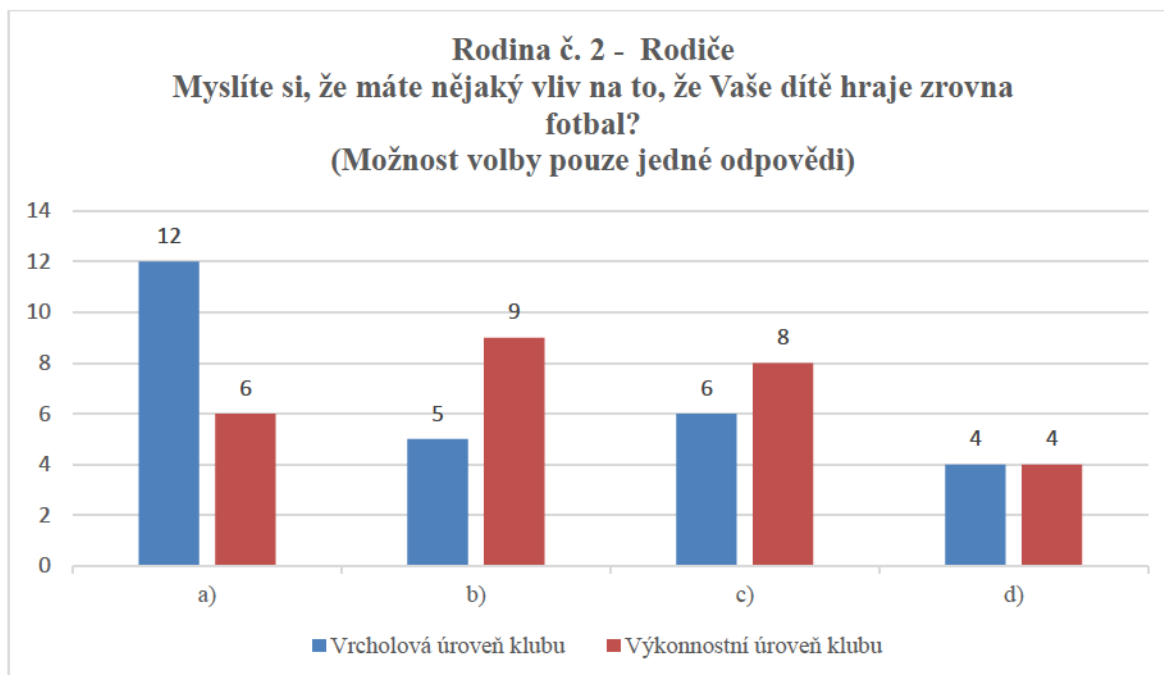

Zdroj: Vlastní

- a) Sam jsem se rozhodl.
- b) Rodiče mě dali do kroužku fotbalu.

V grafu můžeme vidět, že hodnoty poměrů obou úrovní jsou úplně přesně opačné. Celkem 70,4 % hráčů z výkonnostních klubů se samo rozhodlo, že bude hrát fotbal, kdežto 70,4 % hráčů z vrcholových klubů uvedlo, že je rodiče dali do kroužku fotbalu. Je těžké hledat příčinu, proč je tato statistika opačná, avšak jedno vysvětlení se mi nabízí. Počet let tréninku fotbalu, který jsem do dotazníku také zakomponoval, je v průměru u starších žáků ve vrcholových klubech 8,4 let, zatímco ve výkonnostních klubech je to 6 let. Je tedy možné, že děti ve vrcholových klubech dali do tréninku spíše rodiče, jelikož byli průměrně o 2,4 let mladší, než hráči výkonnostních klubů, kteří se více rozhodovali sami. Je totiž logické, že za dítě v šesti letech spíše rozhodne rodič, kdežto dítě v osmi letech už je schopno se více rozhodovat a zvolit si, do jakého kroužku chce chodit.

Graf 26: Rodina č. 2 - Rodiče

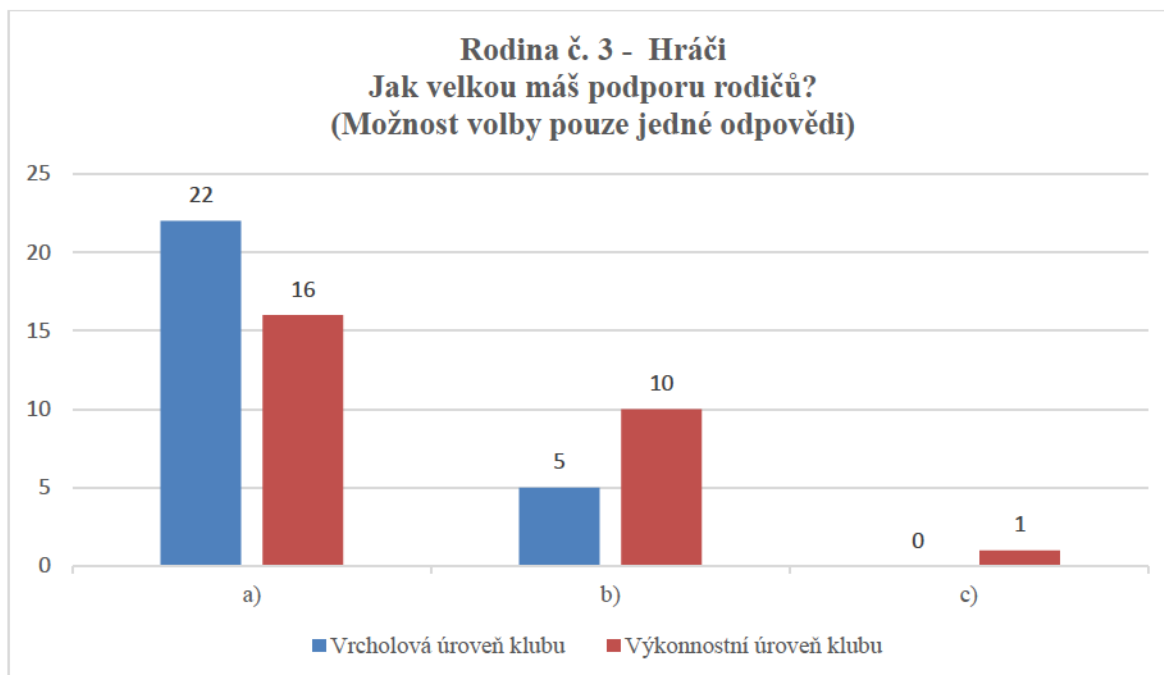

Zdroj: Vlastní

- a) Ano, mám, protože jsem se fotbalu věnoval/věnuji, mám k němu vztah, a tak jsem chtěl, aby se mé dítě fotbalu také věnovalo.
- b) Ano, chtěl/a jsem, aby mé dítě sportovalo, i když jsem se o fotbal nikdy moc nezajímal/a.
- c) Ne, mé dítě se rozhodlo samo, ale já jsem se fotbalu věnoval/a/věnuji a mám k němu vztah.
- d) Ne, mé dítě se rozhodlo samo a já se o fotbal nikdy moc nezajímal/a.

Na základě grafu můžeme říci, že 63 % rodičů dětí z vrcholových klubů odpovědělo, že má zásluhu na tom, že si jejich dítě zvolilo právě fotbal, většina pak proto, že má k fotbalu větší vztah. U rodičů hráčů výkonnostní úrovně je to 55,6 %, avšak zde rodiče volili spíše variantu, kdy k fotbalu až tak blízko neměli, ale chtěli, aby jejich dítě sportovalo. U varianty, kdy se dítě rozhodlo samo, převyšuje varianta, že rodiče se fotbalu věnovali, nebo k němu mají vztah. Pokud se podíváme na předchozí graf, vidíme, že za 70,4 % hráčů z vrcholových klubů rozhodli rodiče, což by proti 55,6 % z této otázky relativně odpovídalo. Neodpovídá však příliš stav, kdy se mělo 70,4 % výkonnostních hráčů rozhodnout samo, ale přitom 55,6 % jejich rodičů tvrdí, že měli na rozhodnutí také vliv.

Graf 27: Rodina č. 3 - Hráči

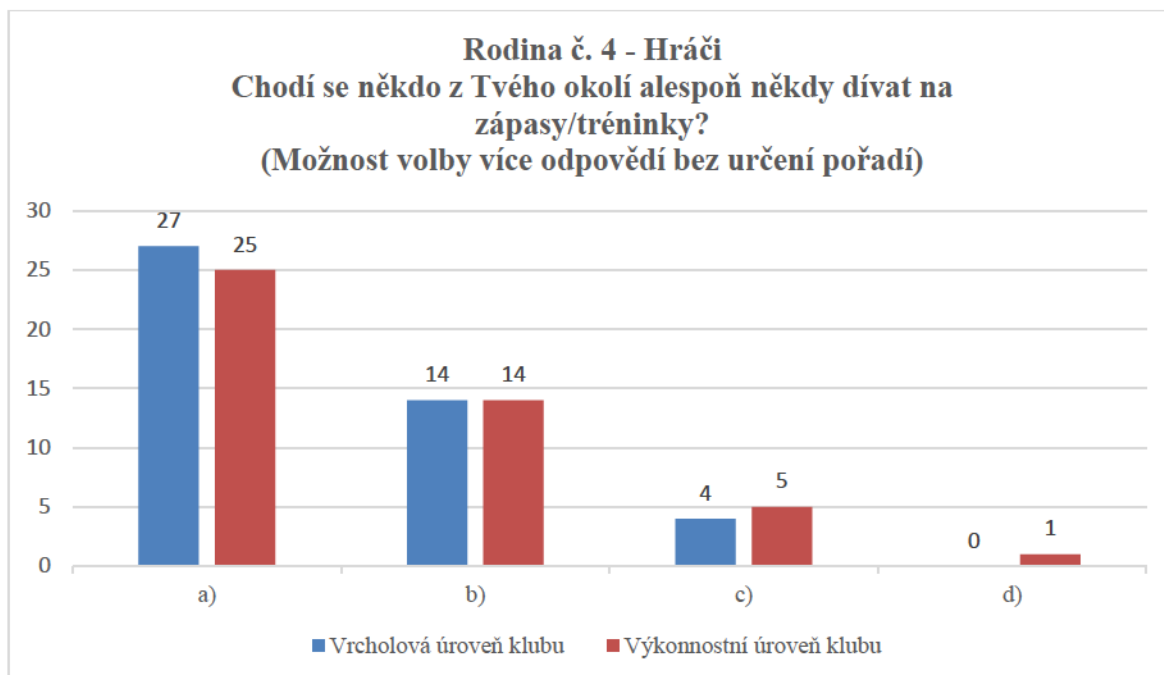

Zdroj: Vlastní

- a) Velkou – rodiče mě plně podporují ve hraní fotbalu, vše mi pomáhají zvládat organizovat a podporují mě v něm, ať se děje cokoliv.
- b) Střední – rodiče mě podporují ve fotbalu, protože mě baví, když potřebuji, tak mě podpoří a pomůžou, ale jinak mě nechávají být.
- c) Malou – rodiče se zřídka kdy zajímají o to, že hraji fotbal a moc je to nezajímá.

Fakt, že téměř všechny děti cítí ať už velkou, nebo střední úroveň podpory rodičů, je potěšující. Velkou podporu rodičů cítí 81,5 % hráčů z vrcholových klubů a 59,3 % hráčů z výkonnostních klubů. Celkově větší podporu cítí hráči vrcholových klubů zřejmě proto, že na vyšší úrovni sportu je třeba větší úroveň pomoci rodičů ať už po finanční stránce, tak například po stránce dopravy.

Graf 28: Rodina č. 4 - Hráči

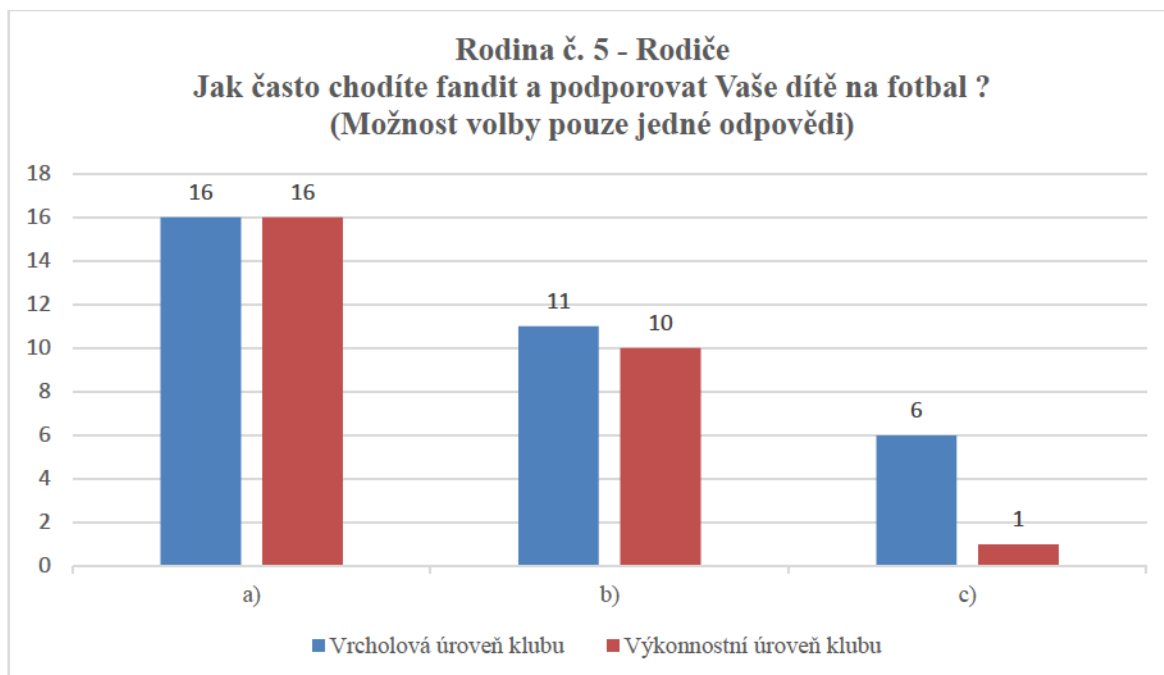

Zdroj: Vlastní

- a) Rodiče.
- b) Sourozenci, prarodiče a ostatní rodinní příslušníci.
- c) Přátelé.
- d) Nikdo z mého okolí.

Z grafu je zřejmé, že rozdíly mezi úrovněmi jsou minimální, a tak je potěšující, že rodiče mají zájem vidět jejich děti, jak hrají, nebo trénují. Neméně důležitý je fakt, že hráči si jsou vědomi zájmu jejich rodičů a ostatních rodinných příslušníků, což dokazují statistiky této otázky. Čekal bych trochu větší zájem přátel, ale je pravdou, že samotní hráči často mívají spoustu přátel právě v týmu, ve kterém hrají – zejména pak hráči z vrcholových klubů, o čemž jsme se mohli přesvědčit v jedné z otázek (viz Graf č. 19).

Graf 29: Rodina č. 5 - Rodiče

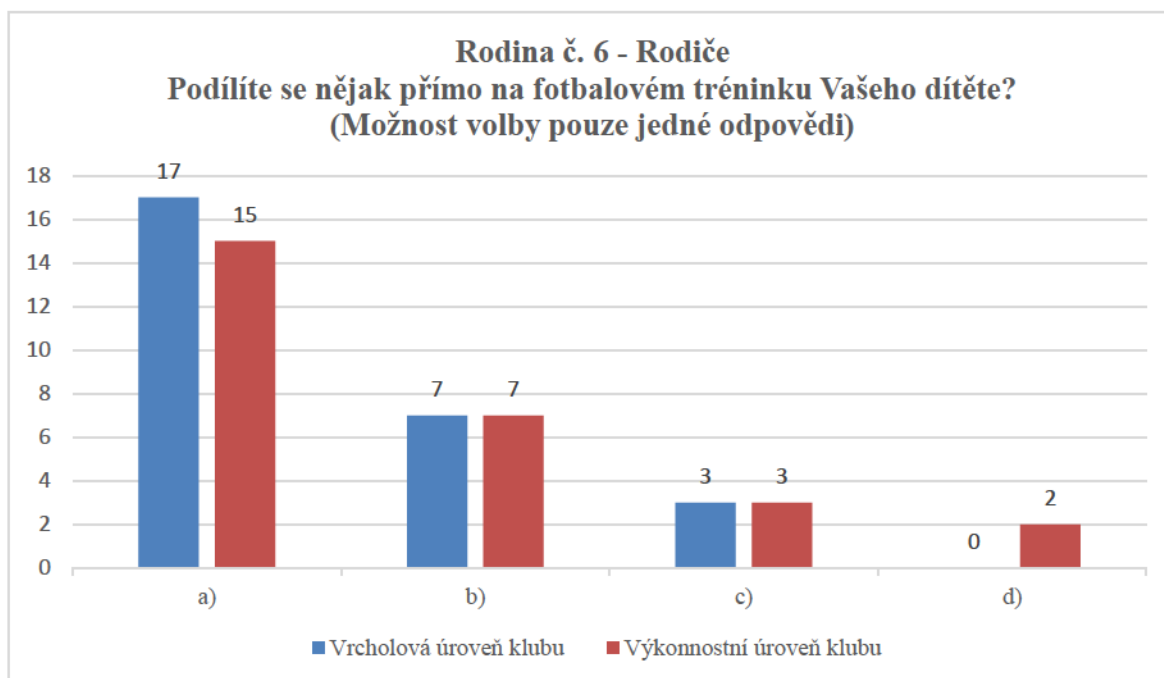

Zdroj: Vlastní

- a) Často, chodím téměř každý zápas, nebo někdy i na trénink.
- b) Občas se zajdu podívat na zápas, nebo trénink.
- c) Nechodím se dívat na fotbal.

Opět potěšujícím faktem je, že se rodiče v takové míře chodí dívat na jejich děti a podporovat je. Až 59,3 % rodičů hráčů obou úrovní chodí na zápasy často a okolo 40 % se jich zajde podívat alespoň občas. Velký rozdíl je však v poslední odpovědi, kdy o 80,3 % více rodičů dětí z vrcholových klubů odpovědělo, že se na fotbal dívat nechodí – to by mohlo být způsobeno tím, že vrcholové kluby mají soupeře obvykle mnohem dál (viz Graf č. 17).

Graf 30: Rodina č. 6 - Rodiče

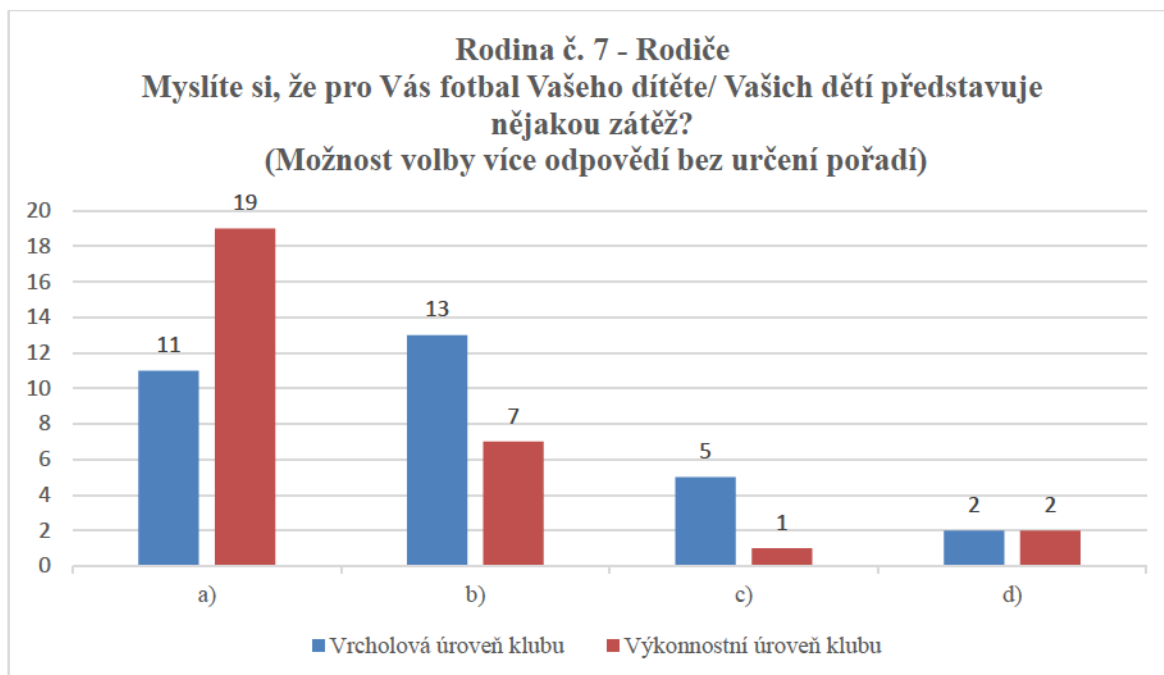

Zdroj: Vlastní

- a) Nijak se nepodílím.
- b) Podílím se na dopravě.
- c) Jsem osoba podílející se na fotbalovém tréninku (trenér, pomocník, zdravotník, kondiční příprava...).
- d) Občerstvení.

Tato otázka je směřována spíše na organizační stránku tréninku, jelikož na podporu a vliv rodičů jsou zaměřené jiné, předchozí, otázky. Celkem 63 % rodičů dětí z vrcholových klubů a 55 % rodičů dětí z výkonnostních klubů se nijak přímo nepodílí na fotbalovém tréninku jejich dětí. Stejný podíl odpovědí je pak u možnosti „Podílím se na dopravě“ (25,9 %) a „Jsem osoba podílející se na fotbalovém tréninku...“ (11,1 %). Z vlastní zkušenosti mohu říct, že určitá část rodičů se podílela na dopravě tak, že opravdu pravidelně vozila svými auty děti na zápasy, a část rodičů pomáhala s organizací tréninku i zápasů. Dva rodiče u výkonnostních klubů uvedly do volby „Jiná možnost“, že se podílejí na občerstvení při domácích zápasech ve smyslu nachystání občerstvení pro všechny zúčastněné děti.

Graf 31: Rodina č. 7 - Rodiče

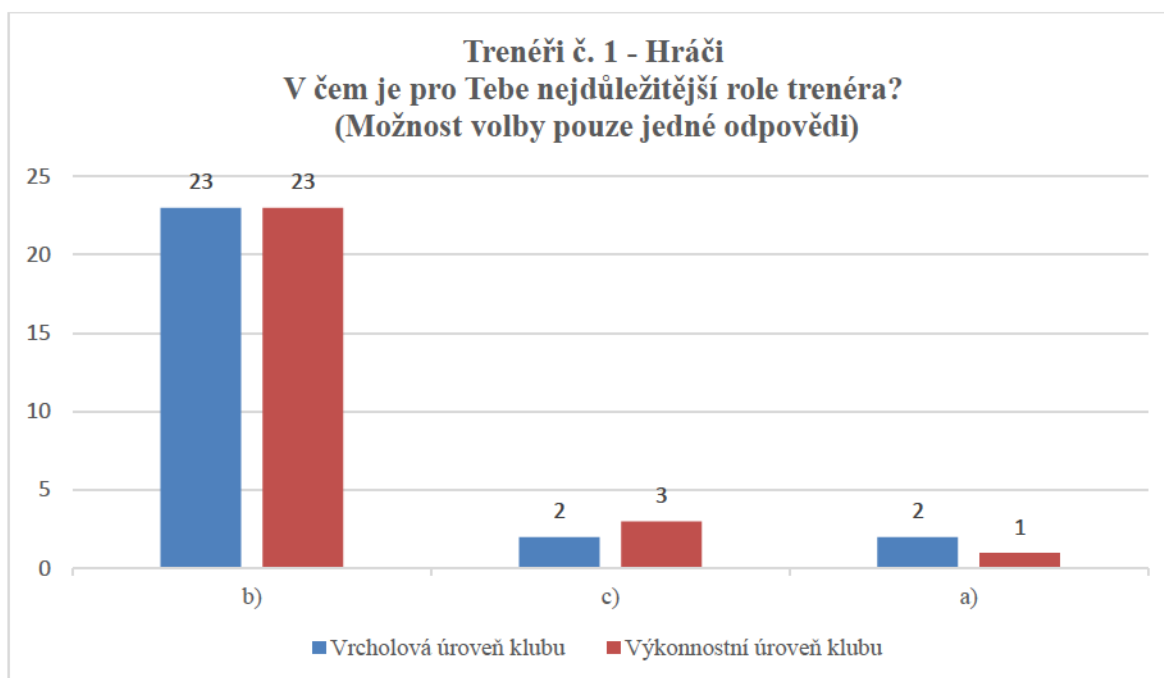
Zdroj: Vlastní

- a) Ne, nemyslím si, že by pro nás představoval fotbal nějakou zátěž.
- b) Ano, časovou (např. časté vození na tréninky/zápasy,...).
- c) Ano, finanční (utratíme za fotbal hodně peněz).
- d) Ano, fyzickou (např. musím chodit z práce dříve, abych mohl vozit dítě na trénink,...).

Na 65,5 % rodičů hráčů z výkonnostních týmu volilo, že pro ně fotbal nepředstavuje žádnou zátěž, 24,1 % volilo, že pro ně představuje zátěž časovou a pár těchto rodičů volilo finanční nebo fyzickou zátěž. Ačkoli 35,5 % rodičů hráčů z vrcholových klubů volilo odpověď, že pro ně fotbal nepředstavuje žádnou zátěž, tak pro většinu (64,5 %) ale nějaký typ zátěže představuje. Pro 41,9 % z nich představuje zátěž časovou, jelikož musí vozit své děti na tréninky, či zápasy. Rozdíl 80 % je u volby finanční zátěže, kdy pro rodiče aktivita dětí ve vrcholovém klubu stojí více peněz (viz „Část zabývající se finanční náročností“).

5.9 Část zabývající se trenéry

Graf 32: Trenéři č. 1 - Hráči

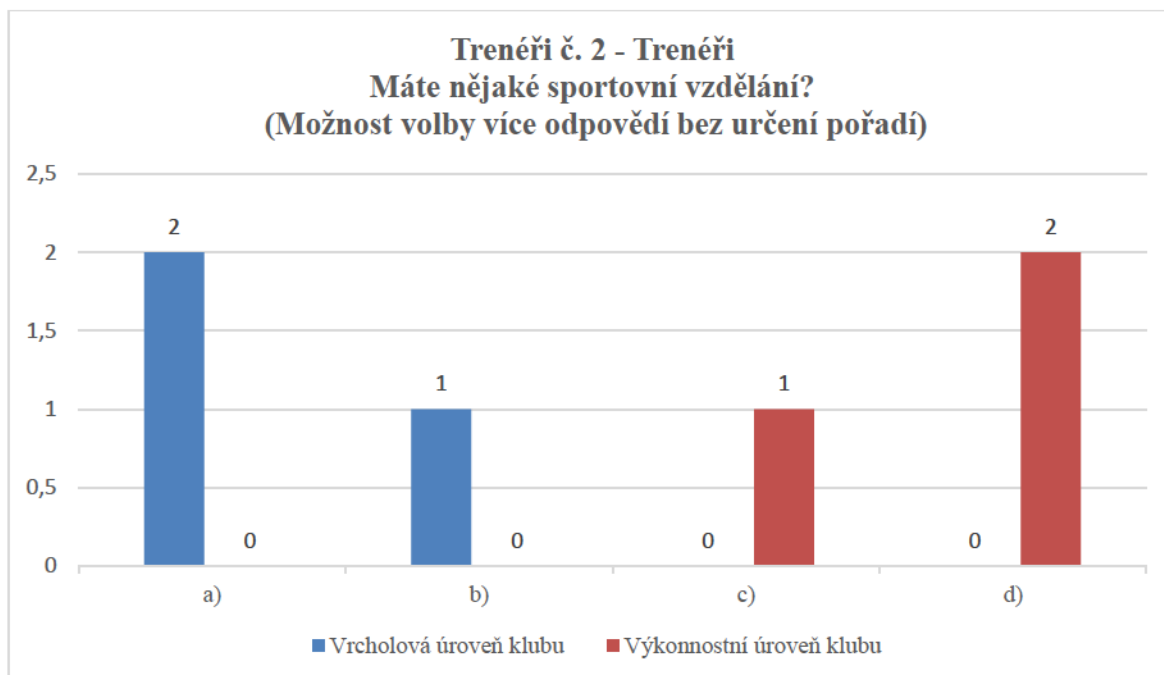

Zdroj: Vlastní

- a) Učí nás nové věci týkající se hry, rozvíjí herní myšlení a chce, aby výkony byly co nejlepší.
- b) „Vybičuje“ a namotivuje hráče a tým k nejlepšímu výkonu.
- c) Stmeluje kolektiv.

Pro 85,2 % hráčů z vrcholových i výkonnostních klubů je na roli trenéra nejdůležitější, že učí hráče nové věci týkající se hry, rozvíjí herní myšlení a chce, aby herní výkony byly co nejlepší. Očekával jsem největší úspěšnost této odpovědi, avšak ne až takovou a nečekal jsem, že v této otázce nebudou téměř žádné rozdíly mezi úrovněmi. Čekal jsem, že u hráčů vrcholových klubů by mohla mít větší úspěšnost odpověď, že trenér hráče „vybičuje“ a namotivuje tým k nejlepšímu výkonu, avšak i tady byla úspěšnost menší než u výkonnostní úrovně.

Graf 33: Trenéři č. 2 - Trenéři

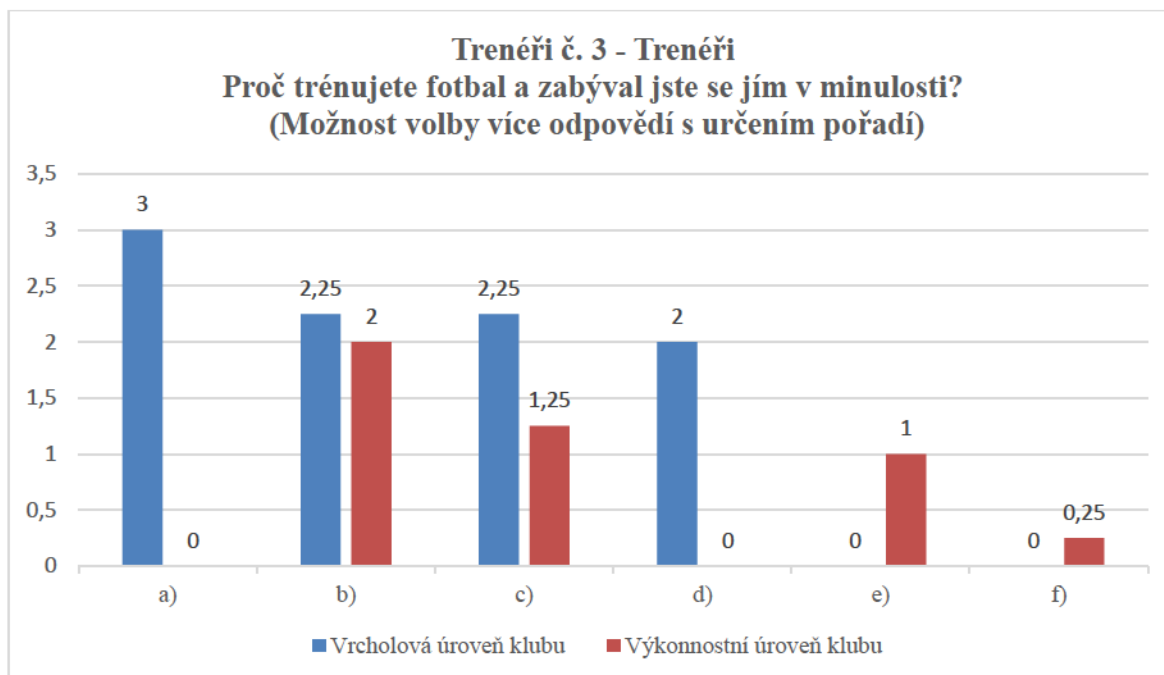

Zdroj: Vlastní

- a) Mám trenérskou licenci UEFA PRO.
- b) Mám trenérskou licenci UEFA B.
- c) Mám trenérskou licenci C.
- d) Žádné sportovní vzdělání nemám.

Všichni trenéři z vrcholových klubů mají trenérské licence – dva trenéři se mohou pyšnit nejvyšší fotbalovou trenérskou licenci, což je licence UEFA PRO a jeden trenér má druhou nejvyšší licenci, UEFA B. Z výkonnostních klubů má jeden trenér licenci C a dva trenéři nemají žádné sportovní vzdělání, avšak jeden z nich uvedl, že se vzdělává sám pomocí knih, což by jistě mělo být součástí přípravy každého trenéra.

Graf 34: Trenéři č. 3 - Trenéři

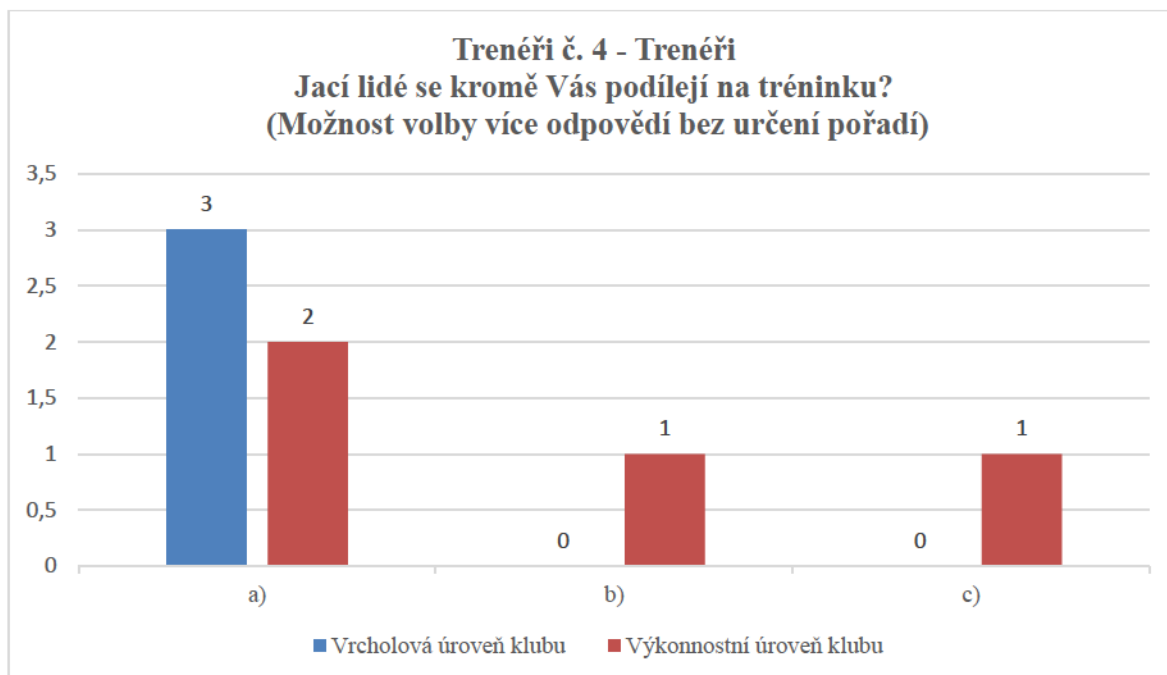

Zdroj: Vlastní

- a) Je to odjakživa můj nejoblíbenější sport a mám k němu vztah.
- b) Hraji ho od dětství a mám s ním hodně zkušeností.
- c) Baví mě trénovat sport a věnovat se přitom dětem.
- d) Finanční přivýdělek.
- e) Věnuji svůj čas dětem, aby měli nějaký koníček a zábavu.
- f) Mám v týmu své vlastní děti.

V této otázce jsem nečekal takto velký rozsah odpovědí. Důvody trenérů jsou různé, nicméně největší úspěch měla u trenérů vrcholových klubů odpověď, že je to odjakživa jejich nejoblíbenější sport a mají k němu vztah. Druhá nejčastější volba byla, že fotbal hraji od dětství a mají s ním hodně zkušeností, tato volba byla volena trenéry z výkonnostních klubů nejvíce. Je třeba zmínit, že dva ze tří trenérů vrcholových klubů mají trénink jako přivýdělek, a to může dokonce znamenat i jejich zaměstnání. U trenérů ve výkonnostních klubech se jednou, na čtvrtém místě, objevila možnost, že má trenér v týmu své vlastní dítě, což znamená, že to patří mezi jeden z trenérových důvodů trénování, ale je to spíše důvod skutečně okrajový.

Graf 35: Trenéři č. 4 - Trenéři

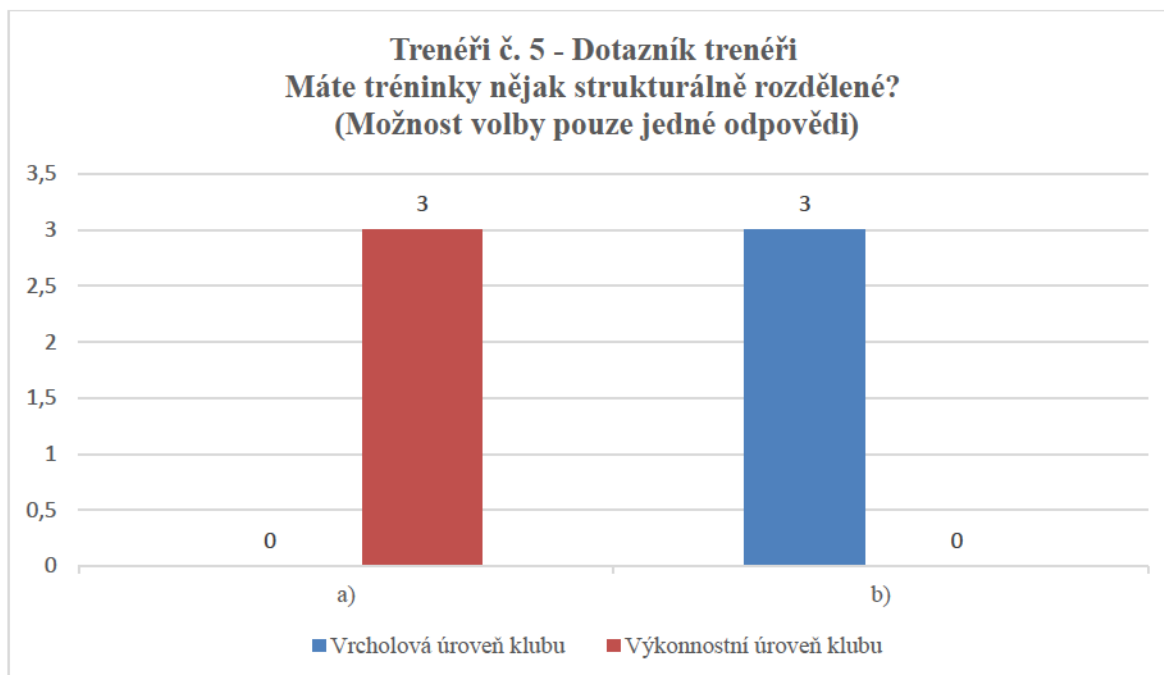

Zdroj: Vlastní

- a) Asistent trenéra.
- b) Občasní pomocníci.
- c) Trenéři zaměřeni přímo na posty.

Všichni trenéři starších žáků ve vrcholových klubech mají své asistenty. Z výkonnostních klubů mají asistenty pouze dva trenéři, avšak třetí trenér, který nezvolil možnost „Asistent trenéra“, zvolil možnost „Občasní pomocníci“, takže na trénink také není sám. Jeden trenér z výkonnostních klubů odpověděl, že jejich tým má trenéry zaměřené přímo na posty, což obvykle bývá trenér brankářů. Tuto možnost jsem očekával spíše od vrcholových klubů, nicméně nestalo se tak.

Graf 36: Trenéři č. 5 - Trenéři

Zdroj: Vlastní

- a) Ano, mám určitý plán tréninků, kterého se snažím držet a zabývám se jím, nicméně nevádí, pokud tento plán někdy naruším.
- b) Ano, mám dlouhodobý a strukturovaný plán (rozvoj rychlosti/obratnosti/zdravotní TV/...), který se snažím přesně dodržovat, aby příprava byla co nejefektivnější.

Všichni trenéři z vrcholových klubů odpověděli, že mají dlouhodobý a strukturovaný plán, který se snaží dodržovat, aby příprava byla co nejefektivnější. Trenéři z výkonnostních klubů také mají určité plány tréninků, nicméně se jich nedrží nijak striktně. Na tomto grafu můžeme nejlépe vidět rozdíl mezi trenéry vrcholových a výkonnostních klubů, který je také dán i jejich trenérským vzděláním (viz Graf č. 33). Netvrdím, že vzdělání musí nutně určovat kvalitu trenéra, nicméně nějaký vliv na to, jak efektivně trenér vede své svěřence, mít bude už jen proto, že vzdělaný trenér by měl lépe vědět a znát zákonitosti sestavení správného tréninkového plánu.

6 Diskuze

Se svou prací na výzkumu jsem mimořádně spokojen. Všichni lidé, kteří mi nějakým způsobem s prací pomáhali, ať už to byli hráči, trenéři, osoby podílející se na tréninku, lidé, kteří mi dali potřebné kontakty a pomohli uskutečnit můj výzkum, tak samotný vedoucí mé bakalářské práce, pan doktor Pokorný, ochotně spolupracovali. Byl jsem až překvapen, jak pozitivně a aktivně se hráči, trenéři i rodiče do výzkumu zapojovali a vycházeli mi vstříc, jak jen to bylo možné. S výsledky práce jsem také nadmíru spokojen, jelikož přinesly přesně to, co jsem očekával a pro závěry mé bakalářské práce potřeboval.

6.1 Porovnání úrovně klubů na vrcholové a výkonnostní úrovni

V této části zmíním nejdůležitější a nejzřetelnější rozdíly mezi vrcholovou a výkonnostní úrovní tréninku fotbalu starších žáků. Detailněji jsou tyto poznatky popsány v grafech, verifikaci hypotéz a v konečných závěrech.

Jsem si vědom toho, že ne každý klub, který jsem zařadil do výkonnostní, nebo do vrcholové kategorie, je na zcela stejné úrovni s ostatními zařazenými ve skupině. Výsledky výzkumu mi ale přinesly jednoznačnou odpověď, že jsem kluby vybral a zařadil správně.

Nejdůležitější rozdíl mezi úrovněmi pro můj výzkum je ten, že odpověď „Chci se jednou stát profesionálním fotbalistou“ získala od hráčů vrcholových klubů o 55,9 více procent než od hráčů v klubech na výkonnostní úrovni. Dva nejhlavnější důvody motivace k tréninku fotbalu u dětí ve výkonnostních klubech jsou pak ty, že je fotbal baví více, než kterýkoliv jiný sport a že chtějí mít partu kamarádů a začlenit se do kolektivu. Překvapilo mě, že fotbal je, jen s rozdílem několika procent, prioritou pro většinu hráčů obou úrovní. Velký rozdíl byl zaznamenán v časové náročnosti, kdy téměř o 70 % více volili hráči vrcholové kategorie, že je pro ně trénink hodně časově náročný. Co se týče finanční náročnosti, tak ve výkonnostních klubech rodiče stojí fotbalový trénink jejich dětí, co do celkových nákladů, obvykle do 10 000 Kč, ve vrcholových se částky pohybují nad 10 000 Kč. Rozdíly v podpoře rodičů byly zaznamenány pouze minimální, jelikož většina rodičů své děti pravidelně podporuje. Trenéři z vrcholových klubů mají, na rozdíl od trenérů z výkonnostních klubů, všichni vyšší vzdělání v podobě nejvyšších trenérských licencí a tvoří si dlouhodobé a strukturované plány svých tréninků.

6.2 Verifikace hypotéz

Hypotéza vycházející z hlavního cíle a problému:

Předpokládám, že se úroveň motivace k tréninku fotbalu starších žáků bude lišit především v cíli tréninku. U starších žáků ve vrcholových klubech očekávám o více než 50 % oproti výkonnostní úrovni, že jejich hlavní motivací bude v klubu dosáhnout vyšších cílů – jako například dostat se do vyšších soutěží, nebo stát se profesionálním fotbalistou. Naopak u starších žáků ve výkonnostních klubech bych očekával, že fotbal hrají převážně proto, že je to jejich nejoblíbenější sport.

- Tato hypotéza se plně potvrdila. Odpověď „Chci se jednou stát profesionálním fotbalistou“ byla volena o 55,9 % více hráči z klubů na vrcholové úrovni a byl to hlavní důvod jejich motivace. Hlavním důvodem pro hráče z výkonnostních klubů je opravdu to, že je fotbal baví více, než kterýkoli jiný sport.

Hypotézy vycházející z dílčích cílů a problémů:

Hypotéza číslo 1: Předpokládám, že u starších žáků ve vrcholových klubech bude fotbal jejich prioritou o 30 % více než u hráčů ve výkonnostních klubech.

- Tato hypotéza se nepotvrdila, jelikož fotbal je pro hráče ve vrcholových klubech prioritou pro 92,5 % hráčů a pro 74 % hráčů ve výkonnostních klubech. Rozdíl tedy činí jen 18,5 % a lze tak říci, že trénink fotbalu je sportovní prioritou pro hráče na obou úrovních.

Hypotéza číslo 2: Předpokládám, že více než 70 % starších žáků ve vrcholových klubech bude vnímat tréninky jako hodně fyzicky i časově náročné, což by mohlo být způsobeno i tím, že budou mít tréninky častěji. Předpokládám, že bude více než 30% rozdíl v odpovědích hráčů mezi oběma úrovněmi.

- Hypotéza je potvrzena. Pro 88,0 % hráčů z klubů vrcholové úrovně je trénink hodně časově náročný a je to o 67 % více než pro výkonnostní hráče, kde je pro 68 % hráčů středně časově náročný. Po fyzické stránce je pro první úroveň trénink hodně náročný o více 54,55 % než pro úroveň druhou, ale u obou úrovní převládala střední fyzická náročnost.

Hypotéza číslo 3: Předpokládám, že více než 50 % starších žáků ve výkonnostních klubech bude mít tréninkové lokality do 30 minut cesty a bude dojíždět za soupeři do 60 minut cesty. Hráči z vrcholových klubů budou pak ve více než 50 % případech docházet/dojíždět na tréninky více než 30 minut a soupeře budou mít vzdálené více než 60 minut cesty.

- Tato hypotéza se potvrzuje jen částečně. Více než 50 % hráčů z klubů na obou úrovních dojíždí nebo dochází na tréninky do 30 minut. Je třeba ale podotknout, že více hráčů z vrcholové úrovně na trénink dojíždí např. autem s rodiči, zatímco hráči na výkonnostní úrovni se dopravují spíše pomocí MHD nebo pěšky. V bodě dojíždění za soupeři je hypotéza potvrzena, jelikož výkonnostní kluby mají většinu soupeřů do 60 minut cesty a vrcholové kluby mají většinu soupeřů dál, tedy nad 60 minut cesty

Hypotéza číslo 4: Předpokládám, že více než 70 % hráčů z vrcholových klubů bude volit odpověď, že přátelé v týmu pro ně znamenají partu skvělých lidí, se kterými si výborně rozumí i v osobním životě a někdy s nimi tráví čas i mimo tréninky, což může být způsobeno například tím, že spolu tráví více času. Na druhou stranu si myslím, že hráči ve výkonnostních klubech se budou o 30 % více znát s hráči ze soupeřících týmů z důvodu menší vzdálenosti mezi týmy.

- Hypotéza je opět potvrzena jen částečně. Pro 81,5 % hráčů z vrcholových klubů znamenají přátelé v týmu partu lidí, se kterými tráví čas i mimo tréninky a výborně si rozumí v osobním životě, což je o 45,5 častější odpověď než u hráčů z výkonnostních klubů. Nicméně hráči z výkonnostních klubů znají své soupeře až o 22,3 % méně než hráči z vrcholových klubů, ačkoli si jich hodně pamatují alespoň podle vidění.

Hypotéza číslo 5: Předpokládám, že více než 50 % rodičů hráčů vrcholové úrovně bude členské příspěvky stát více než 4000 Kč a celkové roční náklady bez členského příspěvku na fotbalový trénink dítěte budou přesahovat 10 000 Kč. U více než 50 % rodičů hráčů z výkonnostních klubů odhaduji, že je členské příspěvky budou stát do 4000 Kč a celkové náklady budou do 10 000 Kč.

- Tato hypotéza je plně potvrzena. Až 74 % rodičů dětí z vrcholových klubů platí členské příspěvky vyšší než 4000 Kč a pro 51,9 % těchto rodičů jsou roční náklady na trénink jejich dítěte vyšší než 10 000 Kč. Hodnota nákladů se pak střetává v poměru 8 : 8 na odpovědi „5 000 Kč – 10 000 Kč“. Pro 51,9 % rodičů dětí výkonnostních klubů stojí členský příspěvek pod 4000 Kč a dokonce pro 77,8 % z nich nepřesáhnou roční náklady 10 000 Kč.

Hypotéza číslo 6: Předpokládám, že více než 50 % všech dotazovaných rodičů hráčů z obou úrovní bude mít podíl na tom, že si jejich dítě vybralo fotbal jako hlavní sport.

- Hypotéza se plně potvrzuje. Celkem 63 % rodičů dětí z vrcholových klubů a 59,3 % rodičů dětí z výkonnostních klubů mělo vliv na to, že jejich dítě hraje právě fotbal. Rodiče z první úrovně volili pak o 50 % častěji variantu, že sami mají k fotbalu vztah, nebo se mu věnovali.

Hypotéza číslo 7: Předpokládám, že trenéři starších žáků ve vrcholových klubech budou dosahovat vyššího vzdělání (např. UEFA PRO, UEFA B) než trenéři z výkonnostních klubů, u kterých neočekávám žádné vzdělání, nebo alespoň vzdělání licence C.

- Tato hypotéza je potvrzena jen částečně. Všichni tři trenéři z vrcholových klubů mají trenérské licence (2x UEFA PRO, 1x UEFA B), avšak mezi třemi trenéry z výkonnostních klubů je alespoň jeden, který má trenérskou licenci C.

Závěry

Z výsledků mého výzkumu mohu vyvodit následující závěry mé bakalářské práce, které odpovídají předem stanoveným cílům, problémům a hypotézám.

Hlavní problém:

Jaká je motivace dětí kategorie starších žáků k výběru fotbalového tréninku a jaké jsou rozdíly v tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech?

- **Hlavní závěr: Hlavní motivací starších žáků k tréninku fotbalu ve vrcholových klubech je, že se jednou chtějí stát profesionálními fotbalisty, kde tato volba zvítězila o 55,9 % nad úrovní výkonnostní. Na druhém místě se pro tyto hráče umístila volba „Baví mě víc, než kterýkoli jiný sport“. Tato odpověď byla pak hlavním důvodem pro starší žáky výkonnostních klubů, kteří také více hrají fotbal pro to, aby měli partu kamarádů a začlenili se do kolektivu nebo pro udržení, či zlepšení kondice. Hlavní důvody pro trénink korespondují i s dalšími odpověďmi v dotazníku, kdy většina starších žáků hraje ve vrcholovém klubu proto, že jim pomáhá dosáhnout dalšího fotbalového cíle do budoucna, což je pro 63 % těchto hráčů vybudování fotbalové kariéry. U hráčů na výkonnostní úrovni platí, že ve svém klubu hrají nejvíce proto, že klub mají blízko z domova, a protože zde mají přátele, kvůli kterým zde hrají. Odpovědi rodičů, proč jejich děti hrají ve stávajících klubech, takřka kopírovaly důvody, které uvedli hráči. Můžeme tedy říci, že rodiče jsou si vědomi, co vede jejich děti k tréninku fotbalu.**

Dílčí problémy:

1. Je fotbal u starších žáků jejich prioritou, dělají vedle něho ještě jiné sporty a jaké jsou rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech?

➤ **Závěr číslo 1: Fotbal je prioritou pro 92 % hráčů z vrcholových klubů a pro 74 % hráčů z výkonnostních klubů. Můžeme tedy říci, že fotbal je prioritou pro většinu starších žáků hrajících fotbal. Vedle fotbalu chodí okolo 50 % všech hráčů nejvíce běhat a cvičit a okolo 25 % plavat. Z kolektivních sportů hrají děti nejvíce florbal, ale objevily se i sporty jako například cyklistika, jachting, nebo squash. Až ve 23 % celkových odpovědí bylo uvedeno, že rodiče s hráči nejvíce jezdí na kole, ve 22 % provozují zimní sporty nebo ve 12 % se společně připravují na fotbal. Okolo 5 % rodičů se věnuje dokonce i fyzioterapii, nebo zdravotní tělesné výchově, ale okolo 5 % s dětmi nesportuje vůbec. Co se týče týmové kondiční přípravy, 5 z 6 týmů hraje přípravné a přátelské zápasy a dle očekávání je kondiční příprava, ve smyslu aktivit a soustředění, ve vrcholových klubech důkladnější.**

2. Jaká je fyzická a časová náročnost tréninku fotbalu starších žáků a jaké jsou rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech?

➤ **Závěr číslo 2: Ve fyzické náročnosti se obě úrovně takřka shodly, že je pro ně fotbal středně náročný tak, že jsou sice z tréninku vyčerpaní, ale většinou se rychle zotaví. Celkem 88,9 % hráčů z vrcholových klubů uvedlo, že je pro ně fotbal hodně časově náročný, jelikož trénují téměř každý den, je to jejich hlavní náplň a dokonce 48 % hráčů mu musí přizpůsobovat své vzdělání. Pro 68 % hráčů z výkonnostních klubů je fotbal spíše středně časově náročný. Ve volném čase většina hráčů obou úrovní tráví čas na počítači, telefonech, nebo konzolách. Nicméně výkonnostní hráči tráví o 66 % více času venku s přáteli, ale o 100 % více hráčů z vrcholových klubů odpovědělo, že nemá příliš volného času. Všechny týmy mají v sezoně zápasy 1x týdně, výkonnostní kluby trénují 2-3x týdně a vrcholové 3-6x týdně.**

3. Jaké jsou rozdíly v lokalizaci (vzdálenost klubu od domova, dojíždění za soupeři,...) u starších žáků ve výkonnostních a vrcholových klubech?

- **Závěr číslo 3: Více než 50 % hráčů z klubů na obou úrovních dojíždí nebo dochází na tréninky do 30ti minut. Je třeba ale podotknout, že více hráčů z vrcholové úrovně na trénink dojíždí například autem s rodiči, zatímco hráči na výkonnostní úrovni se dopravují spíše pomocí MHD nebo pěšky. Výkonnostní kluby mají většinu soupeřů do 60 minut cesty a vrcholové kluby mají většinu soupeřů dál, tedy nad 60 minut cesty. Pro většinu rodičů z výkonnostních klubů neměl fotbalový trénink dítěte vliv na jejich nynější bydliště, ale pro více než polovinu rodičů hráčů z vrcholových klubů ano – ve většině případů proto, že blízko jejich bydliště může dítě hrát za dobrý klub, nebo proto, že zde trénink dobře koresponduje s jeho vzděláním.**

4. Jakou roli hraje kolektiv u starších žáků a jaké jsou rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech?

- **Závěr číslo 4: Pro 81,5 % hráčů z vrcholových klubů znamenají přátelé v týmu partu lidí, se kterými tráví čas i mimo tréninky a výborně si rozumí v osobním životě, což je o 45,5 % častější odpověď než u hráčů z výkonnostních klubů, kteří volili raději možnost, že své nejlepší přátele mají spíše jinde. To může být způsobeno tím, že hráči ve vrcholových klubech spolu tráví hodně času a většina jejich přátel je spojena s fotbalem. Ačkoli jsem očekával, že hráči ve výkonnostních klubech budou své soupeře znát lépe, protože vzdálenost klubů je na této úrovni menší, tak je znají o 22,3 % méně – častěji volili spíše možnost, že si své soupeře pamatují spíše podle vidění.**

5. Jaká je finanční náročnost tréninku fotbalu starších žáků a jaké jsou rozdíly ve výkonnostních a vrcholových klubech?

➤ **Závěr číslo 5:** Dětem hradí jejich trénink fotbalu v drtivé většině rodiče, avšak ve výjimečných případech jim přispívá klub, sportovní agentura, či si část peněz přispívají ze svého kapesného, Až 74 % rodičů dětí z vrcholových klubů platí členské příspěvky vyšší než 4000 Kč a pro 51,9 % těchto rodičů jsou roční náklady na trénink jejich dítěte vyšší než 10 000 Kč. Hodnota nákladů se pak střetává v poměru 8 : 8 na odpovědi „5 000 Kč – 10 000 Kč“. Pro 51,9 % rodičů dětí výkonnostních klubů stojí členský příspěvek pod 4000 Kč a pro 77,8 % z nich nepřesáhnou roční náklady 10 000 Kč. Děti z vrcholových klubů vnímají fotbal, oproti jiným sportům, jako finančně náročný koníček zřejmě proto, že si více uvědomují velikost výdajů spojených s náročností sportu na vyšší úrovni.

6. Jaké jsou rozdíly v přístupu a činnosti rodičů starších žáků k tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech?

➤ **Závěr číslo 6:** Celkem 70,4 % hráčů z výkonnostních klubů se samo rozhodlo, že bude hrát fotbal, kdežto 70,4 % hráčů z vrcholových klubů uvedlo, že je rodiče dali do kroužku fotbalu. Nabízí se mi jedno vysvětlení, proč je tato statistika opačná. Průměrný počet let tréninku fotbalu u starších žáků ve vrcholových klubech 8,4 let, zatímco ve výkonnostních klubech je to 6 let. Je tedy možné, že děti ve vrcholových klubech dali do tréninku spíše rodiče, jelikož byli průměrně o 2,4 let mladší než hráči výkonnostních klubů, kteří se více rozhodovali sami. Z řad rodičů hráčů odpovědělo 63 % z vrcholových klubů a 59,3 % z výkonnostních klubů, že měli vliv na to, že jejich dítě hraje právě fotbal. Rodiče z první úrovně volili pak o 50 % častěji variantu, kdy sami mají k fotbalu vztah, nebo se mu sami věnovali. Hráči obou úrovní cítí převážně velkou podporu rodičů a více než 90 % z nich udává, že se na ně chodí dívat rodiče, další rodinní příslušníci a někdy i

přátelé. Rodiče pak v 59 % odpovídají, že se chodí dívat často a okolo 40 % alespoň občas. Po organizační stránce se většina rodičů (60 %) nijak nepodílí na tréninku svého dítěte, 25 % rodičů se podílí na dopravě a někteří pak také na organizaci samotného tréninku nebo na občerstvení. Na 65,5 % rodičů hráčů z výkonnostních týmu volilo, že pro ně fotbal jejich dětí nepředstavuje žádnou zátěž a pro zhruba 30 % těchto rodičů představuje zátěž časovou. Pro 42 % rodičů z vrcholových klubů představuje fotbal také zátěž časovou, ale pro 16 % i zátěž finanční.

7. Jaké jsou rozdíly v přístupu a činnosti trenérů starších žáků ke tréninku ve výkonnostních a vrcholových klubech?

- **Závěr číslo 7: Pro 85,2 % hráčů z vrcholových i výkonnostních klubů je na roli trenéra nejdůležitější, že učí hráče nové věci týkající se hry, rozvíjí herní myšlení a chce, aby herní výkony byly co nejlepší. Všichni tři trenéři z vrcholových klubů mají trenérské licence (2x UEFA PRO, 1x UEFA B), avšak mezi třemi trenéry z výkonnostních klubů je alespoň jeden, který má trenérskou licenci C, zbylí dva trenérské licence nemají. Na otázku, proč trénují fotbal, trenéři nejvíce volili odpovědi týkající se jejich vřelého vztahu k fotbalu – největší úspěch měly odpovědi, že je fotbal jejich neoblíbenější sport a také, že ho hrají od dětství. Dva ze tří trenérů vrcholových klubů také uvedli, že mají fotbal jako finanční přivýdělek. V každém týmu pomáhají trenérům jejich asistenti, nebo alespoň občasní pomocníci. Každý trenér z vrcholového klubu uvedl, že má dlouhodobý strukturovaný plán tréninku, zatímco všichni trenéři z výkonnostních klubů odpověděli, že mají také tréninkové plány, ale nijak striktně se jich nedrží.**

Tato práce přináší komplexní poznatky z prostředí tréninku starších žáků a porovnání výkonnostní a vrcholové úrovně. Je určena pro hráče, trenéry, fotbalové nadšence, rodiče, studenty a všechny ty, kteří chtějí zjistit, co motivuje děti a mladé hráče k tréninku fotbalu.

Seznam použitých informačních zdrojů

Knižní

- 1 BAUER, Gerhard. Hrajeme fotbal. Čes. vyd. České Budějovice: Kopp, 1999. Průvodce sportem. ISBN 80-7232-066-1.
- 2 BEDŘICH, Ladislav. *Fotbal: rituální hra moderní doby*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-3927-2.
- 3 BUZEK, Mario a Luděk PROCHÁZKA. *Česká fotbalová škola: trénink a utkání mládeže od 6 do 12 let : [mladší příprava, starší příprava, mladší žáci]*. Praha: Olympia, 1999. ISBN 80-7033-596-3.
- 4 BUZEK, Mario. *Trenér fotbalu "A" UEFA licence : (učební texty pro vzdělávání fotbalových trenérů)*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2007. 320 s. ISBN 9788073760328.
- 5 DOVALIL, Josef. *Olympismus*. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-871-7.
- 6 DOVALIL, Josef. *Výkon a trénink ve sportu*. 3. vyd. Praha: Olympia, 2009. ISBN 978-80-7376-130-1.
- 7 FAJFER, Zdeněk. *Trenér fotbalu mládeže (6-15 let)*. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-933-0.
- 8 HODANĚ, Bohuslav a Tomáš DOHNAL. *Rekreologie*. 2., upr. a rozš. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2197-1.
- 9 CHOUTKA, Miroslav. *Základy specializace v kopané: učební texty pro DS TŠ - kopaná*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1968. Učební texty vysokých škol
- 10 ONDŘEJ, Oldřich. *Malá škola fotbalu*. Praha: Olympia, 1990. ABC sportu.
- 11 PERIČ, Tomáš. *Sportovní příprava dětí*. Nové aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2012. Děti a sport. ISBN 978-80-247-4218-2.
- 12 VOTÍK, Jaromír a Jiří ZALABÁK. *Trenér fotbalu "C" licence: [učební texty pro vzdělávání trenérů okresních fotbalových svazů]*. 3., upr. vyd. Praha: Olympia, 2007dotisk. ISBN 978-80-7033-962-6.
- 13 VOTÍK, Jaromír, Jiří ZALABÁK, Marta BURSOVÁ a Petra ŠRÁMKOVÁ. *Fotbalový trenér: základní průvodce tréninkem*. Praha: Grada, 2011. Sport extra. ISBN 978-80-247-3982-3.

- 14 VOTÍK, Jaromír. *Fotbal: trénink budoucích hvězd*. Druhé, doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-271-0029-3.
- 15 VOTÍK, Jaromír. *Trenér fotbalu "B" UEFA licence: (učební texty pro vzdělávání fotbalových trenérů)*. 2. vyd. Praha: Olympia ve spolupráci s Českomoravským fotbalovým svazem, 2005. ISBN 80-7033-921-7.

Internetové

- 16 ČOV. Sport. [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/docs/osmus/sport.pdf>
- 17 FAČR. 7. Soutěžní řád mládeže a žen (znění účinné od 6. 12. 2017) [online]. 2017 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/43144>
- 18 FAČR. Nabídka soutěží OFS Opava pro SR 2018-2019. [online]. 2018 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/49321>
- 19 MF. Pravidla fotbalu malých forem a pedagogicko-organizační manuál. [online]. 2016 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: https://hop.rvp.cz/filemanager/userfiles/Metodika/Fotbal_doporucena_literatura/Pravidla_fotbalu_malych_forem_2016.pdf
- 20 PRAVIDLOVÁ KOMISE FAČR. Pravidla fotbalu platná od 1. 7. 2018. [online]. Praha: Olympia, 2018 [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/58805>

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník pro hráče

Příloha 2 – Dotazník pro rodiče

Příloha 3 – Dotazník pro trenéry

Seznam grafů

Graf 1: Motivace č. 1 - Hráči.....	42
Graf 2: Motivace č. 2 - Hráči.....	43
Graf 3: Motivace č. 3 - Hráči.....	44
Graf 4: Motivace č. 4 - Rodiče	45
Graf 5: Další sportovní aktivity a priority č. 1 - Hráči	46
Graf 6: Další sportovní aktivity a priority č. 2 - Hráči	47
Graf 7: Další sportovní aktivity a priority č. 3 - Rodiče.....	48
Graf 8: Další sportovní aktivity a priority č. 4 - Trenéři	49
Graf 9: Fyzická a časová náročnost č. 1 - Hráči.....	50
Graf 10: Fyzická a časová náročnost č. 2 - Hráči.....	51
Graf 11: Fyzická a časová náročnost č. 3 - Hráči.....	52
Graf 12: Fyzická a časová náročnost č. 4 - Trenéři	53
Graf 13: Fyzická a časová náročnost č. 5 - Trenéři.....	54
Graf 14: Lokalizace č. 1 - Hráči	55
Graf 15: Lokalizace č. 2 - Hráči	56
Graf 16: Lokalizace č. 3 - Hráči	57
Graf 17: Lokalizace č. 4 - Rodiče.....	58
Graf 18: Kolektiv č. 1 - Hráči.....	59
Graf 19: Kolektiv č. 2 - Hráči.....	60
Graf 20: Kolektiv č. 3 - Trenéři.....	61
Graf 21: Finanční náročnost č. 1 - Hráči	62
Graf 22: Finanční náročnost č. 2 - Rodiče.....	63
Graf 23: Finanční náročnost č. 3 - Rodiče.....	64
Graf 24: Finanční náročnost č. 4 - Hráči	65
Graf 25: Rodina č. 1 - Hráči	66
Graf 26: Rodina č. 2 - Rodiče.....	67
Graf 27: Rodina č. 3 - Hráči	68
Graf 28: Rodina č. 4 - Hráči	69
Graf 29: Rodina č. 5 - Rodiče.....	70

Graf 30: Rodina č. 6 - Rodiče.....	71
Graf 31: Rodina č. 7 - Rodiče.....	72
Graf 32: Trenéři č. 1 - Hráči.....	73
Graf 33: Trenéři č. 2 - Trenéři.....	74
Graf 34: Trenéři č. 3 - Trenéři.....	75
Graf 35: Trenéři č. 4 - Trenéři.....	76
Graf 36: Trenéři č. 5 - Trenéři.....	77

Přílohy

Příloha 1 – Dotazník pro hráče

Vážený hráči,

Jmenuji se Milan Ptáčník a jsem studentem třetího ročníku Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. V rámci své bakalářské práce Tě chci požádat o vyplnění výzkumného dotazníku týkajícího se fotbalového kroužku, do kterého chodíš. Hlavní náplní mé bakalářské práce s názvem „Porovnání motivace dětí pro výběr a zapojení se do fotbalového tréninku“ je zjistit, proč si děti kategorie starších žáků vybírají právě fotbalový trénink, porovnat, proč tento sport dělají na výkonnostní, nebo vrcholové úrovni a jaké jsou mezi těmito úrovněmi rozdíly.

Se získanými informacemi z dotazníků bude v průzkumu nakládáno pouze jako se statistickými údaji a budou anonymizovány. Získané informace jsou důvěrné a jsou určeny výhradně pro účely průzkumu k mé bakalářské práci. V případě osobního nesouhlasu samozřejmě nemusíš dotazník vyplňovat.

Dávám Ti do ruky dotazník pro Tebe, Tvoje rodiče a v něm nutný souhlas Tvých rodičů/zákonných zástupců s Tvým vyplněním. Po vyplnění souhlasu Tvých rodičů můžeš, pokud souhlasíš, vyplnit hráčský dotazník. To všechno po ne/vyplnění poté dones svému trenérovi na jeden z dalších tréninků, kde se objevím i já (bude upřesněno).

V případě jakýchkoliv záležitostí mě lze kontaktovat na telefonním čísle 731 747 087, nebo na emailu ptacmund@seznam.cz.

Děkuji Ti za Tvůj čas a ochotu.

Milan Ptáčník

Křestní jméno + počáteční písmo příjmení:

Počet let tréninku fotbalu:

A. SPORT A FOTBAL

1. Proč hraješ zrovna fotbal? (Pokud máš více důvodů, očíslej tak, že 1. má největší váhu.)

- ☐ Baví mě víc, než kterýkoliv jiný sport
- ☐ Udržení/zlepšení kondice
- ☐ Chci mít partu kamarádů a začlenit se kolektivu
- ☐ Rodiče chtějí, abych sportoval
- ☐ Chci se jednou věnovat fotbalu (trénovat ho, být rozhodčím,...)
- ☐ Chci se jednou stát profesionálním fotbalistou
- ☐ Jiná možnost – doplň...

2. Proč hraješ zrovna ve svém stávajícím oddílu/klubu? (Pokud máš více důvodů, očíslej tak, že 1. má největší váhu.)

- ☐ Mám to blízko z domova (buď zde přímo bydlím, nebo je tým v jedné z okolních obcí)
- ☐ Mám to blízko školy
- ☐ Mám zde skvělé kamarády/ partu/ sourozence
- ☐ Tento tým mi pomáhá k dalším fotbalovým cílům do budoucna (např. stát se profesionálem)
- ☐ Jiná možnost – doplň...

3. Jaké děláš sporty a jakou pro tebe mají váhu? (Pokud děláš více sportů, označ je podle toho, jak jsou pro důležité, tzn. P = priorita / D = doplněk / SV = stejná váha.)

- ☐ Fotbal – P / D / SV ?
- ☐ Florbal
- ☐ Basketbal
- ☐ Tenis
- ☐ Jiná možnost – doplň...

4. Jaká je tvoje fotbalová vize do budoucna?

- ☐ Chci si vybudovat fotbalovou kariéru (např. stát se profesionálním fotbalistou)
- ☐ Chci se dostat do vyšších soutěží
- ☐ Jsem spokojený v klubu/soutěži/úrovni ve kterém/na které hraji, momentálně fotbalovou budoucnost neplánuji, ale kdyby se mi naskytla možnost jít do lepších klubů, využil bych ji
- ☐ Jsem spokojený v klubu/soutěži/úrovni ve kterém/na které hraji a zatím se neplánuji přesouvat
- ☐ Žádnou fotbalovou vizi nemám a ani neplánuji, že bych se v budoucnu věnoval fotbalu na nějaké vyšší úrovni, fotbal mám spíše jako koníček
- ☐ Jiná možnost – doplň...

5. V čem je pro tebe nejdůležitější role trenéra? (Označ jednu HLAVNÍ možnost.)

- ☐ Stmeluje kolektiv
- ☐ Učí nás nové věci týkající se hry, rozvíjí herní myšlení a chce, aby výkony na byly co nejlepší
- ☐ Je nám vzorem v osobním životě i mimo fotbal
- ☐ „Vybičuje“ a namotivuje hráče a tým k nejlepšímu výkonu
- ☐ Jiná možnost – doplň...

B. FYZICKÁ A ČASOVÁ NÁROČNOST

6. Jak je pro tebe fotbal časově náročný a musíš mu nějak přizpůsobovat své vzdělávání?

- ☐ Hodně – věnuji fotbalu nejvíce času, trénuji téměř každý den a fotbal je moje hlavní náplň
 - (popř. musím fotbalu přizpůsobovat své vzdělávání -> ANO / NE)
- ☐ Středně – věnuji se pravidelně fotbalu, chodím na všechny tréninky a zápasy
- ☐ Málo – na tréninky a zápasy chodím většinou pravidelně, avšak když se mi nechce, zůstanu doma, fotbal mám spíše proto, abych se rozptýlil, hýbal se a nebyl pořád doma
- ☐ Jiná možnost – doplň...

7. Jak je pro tebe fotbal náročný po fyzické stránce?

- ☐ Hodně – protože máme tréninky a přípravu často, jsem většinou vyřízený, ale stojí to za to
- ☐ Středně – Tréninky a zápasy mi dávají zabrat a jsem po nich lehce unavený, ale většinou se rychle zotavím
- ☐ Málo – Tréninky a zápasy jsou pro mě jen občas náročnější, ale jinak z nich nejsem ani unavený
- ☐ Jiná možnost – doplň...

8. Děláš v rámci své kondiční přípravy nějaký jiný sport, aktivitu? (Pokud máš více důvodů, očíslej tak, že 1. děláš hned nejvíce kromě tréninku fotbalu.)

- ☐ Chodím běhat
- ☐ Chodím plavat
- ☐ Chodím cvičit (posilovna, workout,...)
- ☐ Chodím k fyzioterapeutovi, na masáže,...
- ☐ Hraju/dělám...
- ☐ Jiná možnost – doplň...

9. Co děláš nejvíce ve svém volném čase, když zrovna nehraješ fotbal a nepřipravuješ se do školy? (Pokud máš více zájmů, očíslej tak, že 1. má největší váhu.)

- ☐ Nemám příliš volného času
- ☐ Hraju hry na telefonu/konzolích/počítači,... chatuju s přáteli
- ☐ Poslouchám hudbu
- ☐ Čtu
- ☐ Trávím čas venku s přáteli
- ☐ Dívám se na TV, filmy, videa
- ☐ Dělám jiný sport (ten uveď v otázce č. 1.)
- ☐ Jiná možnost – doplň...

C. RODINA A PŘÁTELÉ

10. Kdo přišel s myšlenkou, že hraješ zrovna fotbal

- ☐ Sám jsem se rozhodl
- ☐ Rodiče mě dali do kroužku fotbalu
- ☐ Jiná možnost – doplň...

11. Chodí se někdo z tvého okolí alespoň někdy dívat na tvé zápasy/tréninky? (Označ/napiš, pokud je více možností)

- ☐ Rodiče
- ☐ Sourozenci, prarodiče a ostatní rodinní příslušníci
- ☐ Přátelé
- ☐ Nikdo z mého okolí
- ☐ Jiná možnost – doplň...

12. Jak velkou máš podporu rodičů?

- ☐ Velkou – rodiče mě plně podporují ve hraní fotbalu, vše mi pomáhají zvládat organizovat a podporují mě v něm, ať se děje cokoli
- ☐ Střední – Rodiče mě podporují ve fotbalu, protože mě baví, když potřebuji, tak mě podpoří a pomůžou, ale jinak mě nechávají být
- ☐ Malou – rodiče se zřídka kdy zajímají o to, že hraji fotbal a moc je to nezajímá

13. Co pro Tebe znamenají přátelé ve tvém týmu? (Označ jen jednu možnost.)

- ☐ Partu skvělých lidí, se kterými občas trávím i čas mimo tréninky, výborně si rozumíme v osobním životě a mám zde pár opravdu skvělých přátel
- ☐ Partu lidí, se kterými občas trávím svůj volný čas, mám tu přátele, ale své nejlepší přátele mám spíše jinde
- ☐ Partu lidí, se kterými pouze trénuji a v rámci kolektivu se s nimi snažím hezky vycházet a mám zde pár opravdu skvělých přátel
- ☐ Partu lidí, se kterými pouze trénuji a v rámci kolektivu se s nimi snažím hezky vycházet
- ☐ Jiná možnost – doplň...

D. LOKALIZACE

14. Jak dlouho docházíš/dojíždíš (vyber, popř. oboje) na tréninky?

- ☐ 5 - 15 min
- ☐ 15 – 30 min
- ☐ 30 – 60 min
- ☐ 60 min a více – doplň kolik...

15. Jak se dostáváš na tréninky? (Pokud máš více způsobů, očíslej tak, že 1. má největší váhu.)

- ☐ MHD (Autobus, vlak,...)
- ☐ Pěšky
- ☐ Vozí mě moji rodiče
- ☐ Vozí mě rodiče kamaráda
- ☐ Jiná možnost – doplň...

16. Jak daleko dojíždíte za soupeři?

- ☐ Většinu soupeřů máme do 30 minut cesty
- ☐ Většinu soupeřů máme do 60 minut cesty
- ☐ Většinu soupeřů máme 60 – 120 minut cesty
- ☐ Máme i některé soupeře nad 2 hodiny cesty - prosím upřesni, např. zahraničí?

17. Znáte se osobně s některými chlapci v ostatních týmech vaší soutěže? (Tak, že víte, jak se jmenují a prohodíte spolu pár slov jako přátelé)

- ☐ Ano, znám jich hodně a dobře
- ☐ Ano, znám pár chlapců
- ☐ Ne, ale podle vidění si některé již pamatuji
- ☐ Ne, vůbec chlapce neznám

E. EKONOMICKÁ NÁROČNOST

18. Kdo ti hradí náklady na fotbal? (Pokud máš více zdrojů, očíslej tak, že 1. má největší váhu.)

- ☐ Já sám ze svého kapesného
- ☐ Rodiče
- ☐ Klub
- ☐ Tréninkové středisko mládeže
- ☐ Škola
- ☐ Sponzor
- ☐ Jiná možnost – doplň...

19. Myslíš si, že je fotbal obecně (např. oproti jiným sportům) ekonomicky náročný z hlediska toho, jaký se musí platit členský příspěvek, spotřeba materiálu (kopačky, vybavení), soustředění, doprava atd.?

- ☐ Ano, myslím si, že fotbal je finančně náročný koníček.
- ☐ Ne, nemyslím si, že fotbal je finančně náročný koníček.

20. Mohli byste si jako rodina dovolit, aby ses ve Tvém věku, kdy Tě ještě živí rodiče, přesunul např. do jiného/většího města, nebo klubu a pokračoval zde v budování fotbalové kariéry?

- ☐ Ano, myslím, že by to šlo.
- ☐ Ne, myslím, že by to nešlo.
- ☐ Již hraji ve větším městě/klubu
- ☐ Jiná možnost – doplň...

Příloha 2 – Dotazník pro rodiče

Vážení rodiče, zákonní zástupci,

Jmenuji se Milan Ptáčník a jsem studentem třetího ročníku Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. V rámci své bakalářské práce vás chci požádat o vyplnění výzkumného dotazníku týkajícího se fotbalového kroužku vašich dětí. Chci vás také požádat o svolení k vyplnění dotazníku Vašimi dětmi, který ale v případě osobního nesouhlasu vyplňovat nemusí. Dotazník pro děti se také týká jejich fotbalového kroužku a je také výhradně pro účely mé bakalářské práce. Hlavní náplní mé bakalářské práce s názvem „Porovnání motivace dětí pro výběr a zapojení se do fotbalového tréninku“ je zjistit, proč si děti kategorie starších žáků vybírají právě fotbalový trénink, porovnat, proč tento sport dělají na výkonnostní, nebo vrcholové úrovni a jaké jsou mezi těmito úrovněmi rozdíly.

Se získanými informacemi z dotazníků bude v průzkumu nakládáno pouze jako se statistickými údaji a budou anonymizovány. Získané informace jsou důvěrné a jsou určeny výhradně pro účely průzkumu k mé bakalářské práci.

Posílám tedy dotazník pro vás vaše dítě (pro případ, že byste chtěl/a nahlédnout) a zde níže nutný souhlas. Stačí, když dotazník i souhlas vyplní jeden rodič/zákonný zástupce. V případě vyplnění dotazníků a vašeho souhlasu jej zpět předejte, prosím, vašemu dítěti a to je následně odevzdá na jednom z následujících tréninků svému trenérovi, nebo mě pod jeho dohledem.

Souhlasím / Nesouhlasím s vyplněním dotazníku mým dítětem. (Zakroužkujte volbu)

Podpis rodiče/zákonného zástupce:

V případě jakýchkoliv záležitostí mě lze kontaktovat na telefonním čísle 731 747 087, nebo na emailu ptacmund@seznam.cz.

Děkuji Vám za Váš čas a ochotu.

Milan Ptáčník

Jméno + Počáteční písmo příjmení:

Věk:

Počet dětí hrajících fotbal (v případě, že máte více dětí, odpovídejte jako za jedno):

1. Jaké je Vaše vzdělání?

- ☐ Základní
- ☐ Středoškolské bez maturity
- ☐ Středoškolské s maturitou
- ☐ Vysokoškolské
- ☐ Mám i sportovní vzdělání – doplňte...

2. Myslíte si, že máte nějaký vliv na to, že Vaše dítě hraje zrovna fotbal?

- ☐ Ano, mám, protože jsem se fotbalu věnoval/věnuji, mám k němu vztah a tak jsem chtěl, aby se mé dítě fotbalu také věnovalo
- ☐ Ano, chtěl/a jsem, aby mé dítě sportovalo, i když jsem se o fotbal nikdy moc nezajímal/a
- ☐ Ne, mé dítě se rozhodlo samo, ale já jsem se fotbalu věnoval/a/věnuji a mám k němu vztah
- ☐ Ne, mé dítě se rozhodlo samo a já se o fotbal nikdy moc nezajímal/a
- ☐ Jiná možnost – doplňte...

3. Proč si myslíte, že Vaše dítě hraje fotbal tam, kde hraje? (V případě označení více možností, prosím, očísľujte tak, že 1. má největší váhu.)

- ☐ Jde mu to a samo se vypracovalo
- ☐ Mám nějaké kontakty v klubu/klubech
- ☐ Buduje si zde fotbalovou kariéru
- ☐ Má přátele, kvůli kterým zde hraje
- ☐ Pro udržení v kondici/jako doplňkový sport
- ☐ Má to blízko z domova/dobrá časová dostupnost
- ☐ Čistě jen pro radost ze hry
- ☐ Jiná možnost – doplňte...

4. Jak často chodíte fandit a podporovat Vaše dítě na fotbal?

- ☐ Často, chodím téměř každý zápas, nebo někdy i na trénink
- ☐ Občas se zajdu podívat na zápas, nebo trénink
- ☐ Nechodím se dívat na fotbal
- ☐ Jiná možnost – doplňte...

- 5. Podílíte se nějak přímo fotbalovém kroužku Vašeho dítěte?**
- ☐ Jsem osoba podílející se na fotbalovém tréninku (trenér, pomocník, zdravotník, kondiční příprava...)
 - ☐ Mám funkci ve sportovním klubu
 - ☐ Podílím se na dopravě
 - ☐ Pomáhám organizovat společné akce
 - ☐ Sponzoruji finančně/materiálně sportovní klub
 - ☐ Nijak se nepodílím
 - ☐ Jiná možnost – doplňte...
- 6. Měl výběr fotbalového tréninku Vašeho dítěte/děti vliv na Vaše nynější bydliště? (V případě označení více možností, prosím, očísľujte tak, že 1. má největší váhu.)**
- ☐ Ano, měl, protože v blízkosti může moje dítě hrát za dobrý klub
 - ☐ Ano, měl, protože to má dobře koresponduje s jeho nynějším/budoucím vzděláním
 - ☐ Ne, neměl, jeho fotbalový trénink se odvíjel až podle našeho nynějšiho bydliště
 - ☐ Jiná možnost – doplňte...
- 7. Děláte s Vaším dítětem pravidelně nějaké sporty?**
- ☐ Hrajeme spolu fotbal/ futsal /malou kopanou/ nohejbal
 - ☐ Věnujeme se spolu různým jiným míčovým hrám (basketbal, volejbal, tenis,...)
 - ☐ Chodíme plavat
 - ☐ Chodíme běhat/in-line brusle
 - ☐ Jezdíme na kole
 - ☐ Provozujeme zimní sporty (bruslení/lední hokej/lyžování,...)
 - ☐ Věnujeme se kondiční přípravě, fyzioterapii, zdravotní tělesné výchově
 - ☐ Alespoň občas si společně zaspportujeme (např. ve volné chvíli se jdeme projet na kole,...)
 - ☐ Vůbec spolu nesportujeme
 - ☐ Jiná možnost – doplňte...
- 8. Kolik stojí ročně členské příspěvky na fotbalový kroužek Vašeho dítěte?**
- ☐ 200 – 1000 Kč
 - ☐ 1000 Kč – 2000 Kč
 - ☐ 2000 Kč – 3000 Kč
 - ☐ 3000 Kč – 4000 Kč
 - ☐ 4000 Kč – 5000 Kč
 - ☐ 5000 Kč a více...

9. Jak velké jsou všechny roční náklady, kromě členského příspěvku, spojené s fotbalem Vašeho dítěte?

- ☐ 0 – 1000 Kč
- ☐ 200 – 1000 Kč
- ☐ 1000 Kč – 3000 Kč
- ☐ 3000 Kč – 5000 Kč
- ☐ 5000 Kč – 10 000 Kč
- ☐ 10 000 Kč – 50 000 Kč
- ☐ 50 000 Kč a více...

10. Myslíte si, že představuje pro vás (rodiče dítěte) fotbal Vašeho dítěte/ Vašich dětí nějakou větší zátěž?

- ☐ Ano, finanční (utratíme za fotbal hodně peněz)
- ☐ Ano, časovou (např. časté vození na tréninky/zápasy,...)
- ☐ Ano, fyzickou (např. musím chodit z práce dříve, abych mohl vozit dítě na trénink,...)
- ☐ Ne, nemyslím si, že by pro nás představoval fotbal nějakou zátěž
- ☐ Jiná možnost – doplňte...

Příloha 3 – Dotazník pro trenéry

Vážený pane trenére,

Jmenuji se Milan Ptáčník a jsem studentem třetího ročníku Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. V rámci své bakalářské práce Vás chci požádat o vyplnění výzkumného dotazníku týkajícího se fotbalového kroužku, na kterém se podílíte. Hlavní náplní mé bakalářské práce s názvem „Porovnání motivace dětí pro výběr a zapojení se do fotbalového tréninku“ je zjistit, proč si děti kategorie starších žáků vybírají právě fotbalový trénink, porovnat, proč tento sport dělají na výkonnostní, nebo vrcholové úrovni a jaké jsou mezi těmito úrovněmi rozdíly.

Se získanými informacemi z dotazníků bude v průzkumu nakládáno pouze jako se statistickými údaji a budou anonymizovány. Získané informace jsou důvěrné a jsou určeny výhradně pro účely průzkumu k mé bakalářské práci.

V případě jakýchkoliv záležitostí mě lze kontaktovat na telefonním čísle 731 747 087, nebo na emailu *ptacmund@seznam.cz*.

Děkuji Vám za Váš čas a ochotu.

Milan Ptáčník

Jméno + počáteční písmeno příjmení:

Věk:

Počet chlapců/dívek v týmu:

Aktivní roky tréninku:

1. Proč trénujete fotbal a zabýval jste se jím v minulosti? (V případě označení více možností, prosím, očísľujte tak, že 1. má největší váhu.)

- ☐ Je to odjakživa můj nejoblíbenější sport a mám k němu vztah
- ☐ Hraji ho od dětství a mám s ním hodně zkušeností
- ☐ Baví mě trénovat sport a věnovat se přitom dětem
- ☐ Mám v týmu své vlastní děti
- ☐ Věnuji svůj čas dětem, aby měli nějaký koníček a zábavu
- ☐ Finanční přivýdělek
- ☐ Jiná možnost – doplňte...

2. Máte nějaké sportovní vzdělání?

- ☐ Trenérská licence – doplňte úroveň...
- ☐ Licence rozhodčího – doplňte úroveň...
- ☐ Střední vzdělání zaměřené na sport – jaké?...
- ☐ Vysoké vzdělání zaměřené na sport – jaké?...
- ☐ Kurzy – doplňte...
- ☐ Žádné sportovní vzdělání nemám
- ☐ Jiná možnost – doplňte...

3. Jací lidé se kromě Vás přímo podílí na tréninku týmu?

- ☐ Jen já
- ☐ Občasní pomocníci
- ☐ Asistent trenéra
- ☐ Zdravotník
- ☐ Doktor
- ☐ Fyzioterapeut
- ☐ Trenéři zaměřeni přímo na posty
- ☐ Výživový poradce
- ☐ Kondiční trenér
- ☐ Jiná možnost – doplňte...

4. Kolik času trávíte s Vaším týmem?

- ☐ S chlapci trávím čas pouze na trénincích a zápasech
- ☐ Míváme alespoň společná zakončení a zhodnocení sezóny
- ☐ Společně míváme v rámci tréninku zakončení a zhodnocení sezóny, jezdíme na soustředění, děláme různorodé sportovní aktivity
- ☐ Kromě všech společných aktivit v rámci tréninku spolu občas strávíme i volný čas, potkáme a popovídáme si při nějaké akci a děláme i aktivity, které nejsou spojené přímo s fotbalem nebo sportem
- ☐ Jiná možnost – doplňte...

5. Jak je pro Vás fotbal časově náročný – musíte mu hodně přizpůsobovat váš čas s rodinou, vaše koníčky a práci?

- ☐ Hodně – musím mu pravidelně přizpůsobovat své zaměstnání (i pokud je mé zaměstnání spojené s fotbalem), program s rodinou a veškeré aktivity
- ☐ Středně – občas musím fotbalu přizpůsobit své zaměstnání, program s rodinou, nebo mé aktivity, ale nijak příliš mě v mém čase neomezuje
- ☐ Málo – Fotbalu téměř nemusím přizpůsobovat své zaměstnání, program s rodinou, ani mé aktivity

6. Jak často míváte tréninky v sezóně (pokud budu počítat i společnou přípravu mimo hřiště)?

- ☐ 1x týdně
 - ☐ 2x týdně
 - ☐ 3x týdně
 - ☐ 4x týdně
 - ☐ 5x týdně
 - ☐ 6x týdně
 - ☐ 7x týdně
- ☐ Míváme někdy i dvoufázové tréninky
 - ☐ Míváme kondiční přípravu/tréninky občas i o víkendu

7. Jak často míváte zápasy v sezóně (včetně přátelských a přípravných zápasů)?

- ☐ Více než 1x týdně
- ☐ 1x týdně
- ☐ 1x za 14 dní
- ☐ Méně, nebo nemáme sezónu

8. Jaká je vaše příprava kromě běžných tréninků?

- ☐ Jezdíme na soustředění týkající se nejvíce fotbalu
- ☐ Jezdíme na soustředění týkající se kromě fotbalu i jiných sportů, kondiční přípravy, zdraví a společného trávení času
- ☐ Hrajeme přípravné a přátelské zápasy
- ☐ Přes zimu trénujeme v hale/na krytém hřišti
- ☐ Věnujeme se zdravotnímu stavu hráčů – fyzioterapie, Zdravotní TV, strava,...
- ☐ V rámci přípravy provozujeme různé sportovní aktivity – jaké např.?
- ☐ Snažím se zakomponovat co nejvíce přípravy a různorodosti rovnou do strukturovaných tréninků

9. Máte tréninky nějak strukturálně rozdělené?

- ☐ Ne nemám, většinou děláme náhodná cvičení a aktivity.
- ☐ Ne, ale většinou si alespoň řeknu, co budeme dělat příští týden nebo trénink
- ☐ Ano, mám určitý plán tréninků, kterého se snažím držet a zabývám se jím, nicméně nevádí, pokud tento plán někdy naruším
- ☐ Ano, mám dlouhodobý a strukturovaný plán (rozvoj rychlosti/obratnosti/Zdravotní TV/...), který se snažím přesně dodržovat, aby příprava byla co nejefektivnější

10. Zastupujete kromě funkce vaší trenérské funkce v klubu ještě nějakou jinou funkci?

- ☐ Vedení klubu (ředitel klubu, majitel, obchodní/manažerské pozice, sekretariát,...)
- ☐ Kondiční a zdravotní příprava (trénink brankářů, fyzioterapeut, masér, ošetřovatel,...)
- ☐ Trénink mladších/starších mužstev (např. přípravka, muži,...)
- ☐ Jiná možnost – doplňte...